

Perspectiefnota 2020

inclusief Eerste Tijdvakrapportage 2019

Perspectiefnota 2020**Inhoudsopgave**

0. Inleiding	Blz.	3
1. Algemene beschouwing		6
2. Structurele begrotingspositie		8
2.1. Totaaloverzicht		8
2.2. Sociaal domein		12
2.2.0. Algemeen		
2.2.1. Begrotingskader 2020 sociaal domein: uitgaven & dekking		
2.2.2. Nieuwe ontwikkelingen sociaal domein (postgewijze toelichting)		
2.3. Structureel bestedingsvoorstel		17
2.3.1. Totaalbeeld en voorstel		
2.3.2. t/m 2.3.11. Postgewijze toelichting		
2.4. Overige ontwikkelingen: Openstaande agenda en Risico's		21
2.5. Technische actualisering (nominaal, areaal, WOZ)		22
3. Projecten en vermogenspositie		24
3.1. "Sparen vooraf"		24
3.2. Grote projecten		26
3.2.1. Algemeen		
3.2.2. Stand van zaken planvorming en uitvoering		
3.2.3. Financiële recapitulatie en voorgestelde besluitvorming		
3.3. Meerjarenprojectenplan Buitenruimte 2019-2022		31
3.4. Bestedingsvoorstel eenmalige middelen		34
3.4.1. Totaalbeeld en voorstel		
3.4.2. t/m 3.4.22. Postgewijze toelichting		
3.5. Algemene reserve		44
3.5.1. Cijfermatige actualisering Perspectiefnota		
3.5.2. P.M.-posten		
3.5.3. Beleidsuitgangspunten		
3.5.4. Totaaloverzicht algemene reserve		
3.6. Overzicht bufferfunctie algemene reserve en reserve "Sparen vooraf"		47
4. Tarievenbeleid		50
4.1. Algemeen		50
4.2. Ontwikkelingen per heffing		50
5. Eerste Tijdvakrapportage 2019 & Periodieke rapportage ICT		52
5.1. Eerste Tijdvakrapportage 2019		52
5.2. Periodiek rapportage ICT		53
6. Gevraagde besluiten		54
BIJLAGEN		
Bijlage 1:	Reeds besloten eenmalige beleidsintensivering 2019-2023	56
Bijlage 2:	Meerjarenprojectenplan Buitenruimte 2019-2022	58
Bijlage 3:	Eerste Tijdvakrapportage 2019 & Periodieke ICT rapportage	
3a:	Eerste Tijdvakrapportage 2019	61
3b:	Periodieke rapportage ICT	71
Bijlage 4:	Verslag uitwerking begroting 2019 in afdelingsplannen 2019	89
Bijlage 5:	5a: Bestuursopdracht begrotingsdoorlichting	92
	5b: Bestuursopdracht groei van de stad	95
Bijlage 6:	Notitie risicomanagement en activabeleid	102

0. Inleiding

Een zekere en stabiele toekomst voor Amstelveen, daadkrachtig, betrokken en sociaal. Deze bestuurlijke koers staat centraal in het coalitieakkoord voor deze bestuursperiode. Die koers hebben wij in het college-uitvoeringsprogramma 2018 – 2022 uitgewerkt in vier grote bestuurlijke speerpunten. In deze Perspectiefnota geven wij aan hoe wij daar het komend jaar aan doorwerken. Er staan grote investeringen in om Amstelveen voor te bereiden op de toekomst. Investerings die nodig zijn om Amstelveen veilig, leefbaar en bereikbaar te houden.

Leefbaar Amstelveen

Investeren in bereikbaarheid

De stad staat in de steigers. De verbreding van de A9, de aanleg van de Amstelveenlijn en de vernieuwing van het Stadshart zijn grote investeringen in de leefbaarheid van Amstelveen op lange termijn. Om de overlast voor inwoners zoveel mogelijk te beperken en de stad bereikbaar te houden zetten we volop in op bereikbaarheidsregie en omgevingsmanagement. Voor een veilige doorstroming voeren we onderhoud en waar nodig aanpassingen aan wegen uit. Ook investeert het college in de verkeersveiligheid in het algemeen en bij scholen in het bijzonder.

Betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen

De woningmarkt in de regio staat onder druk, met als gevolg stijgende prijzen. We vernieuwen de woonagenda, waarbij de aandacht uitgaat naar een toename van betaalbare woningen voor de verschillende doelgroepen. Met de investeringen uit de Perspectiefnota willen we inzetten op huurdersondersteuning met !WOON en een betere vergunningsprocedure en handhaving van regels rondom vakantieverhuur en woningdelen.

Investeren in veiligheid

Inwoners moeten zich veilig voelen in onze stad. Daar blijven we in investeren. Een belangrijk aandachtspunt blijft het aantal inbraken in Amstelveen, dat hoger ligt dan het landelijk gemiddelde. Om het aantal inbraken te verminderen hebben we dit jaar een eigen interventieteam opgezet, waarin onze handhavers samenwerken met de politie. Om onze handhavers op een goede en veilige manier hun werk te kunnen laten doen, investeren we in goede faciliteiten.

Kwaliteitsslag kunst en cultuur

Amstelveen scoort als derde van de vijftig grootste gemeenten als aantrekkelijke woonstad in de 'Atlas der gemeenten'. Op de sociaaleconomische index is Amstelveen nummer één. Uit diezelfde 'Atlas' blijkt dat de stad op het gebied van kunst en cultuur een kwaliteitsslag kan maken: Amstelveen scoort beduidend onder het gemiddelde. Wij werken de noodzakelijke kwaliteitsslag uit in de Cultuuragenda. In deze Perspectiefnota is de budgettaire ruimte gecreëerd voor een breed palet aan initiatieven voor verrijking van het cultureel aanbod in de stad.

Amstelveen groeit

Amstelveen groeit de komende jaren. Wanneer de huidige ontwikkeling van de binnenstedelijke transformatie en van Kronenburg en Legmeer zich voortzet, verwachten we een toename van het inwonertal tot 125.000 inwoners in 2040. Wij onderzoeken wat deze groei betekent voor het voorzieningenniveau in de stad en daarmee voor de leefbaarheid. Daarbij betrekken we de gevolgen van de bevolkingsgroei voor de bereikbaarheid, de boven- en ondergrondse infrastructuur, voor werklocaties en winkelcentra en voor maatschappelijke-, onderwijs-, sport-medische en zorgvoorzieningen.

Duurzaam Amstelveen

Het afgelopen jaar is een Plan voor de Energietransitie, de Circulaire economie en Klimaatadaptatie (PLECK) uitgewerkt. Het plan schetst de doelstellingen voor de lange termijn en geeft een overzicht van de activiteiten die we op korte termijn binnen de drie pijlers uitvoeren. Op landelijk niveau zijn nog diverse onduidelijkheden, die van invloed zullen zijn op de manier waarop Amstelveen invulling kan geven aan de duurzame ambities uit het coalitieakkoord. Daarom schetst het PLECK een dynamische aanpak, die we jaarlijks aanpassen aan technologische ontwikkelingen, landelijk beleid en regelgeving, het tempo van de klimaatverandering en budgettaire ruimte. In deze Perspectiefnota is financiële ruimte gecreëerd voor een aantal 'no-regret-maatregelen' gericht op de energietransitie.

Inclusief Amstelveen: iedereen doet mee

Stijgende zorgvraag

Meer inwoners die langer thuis blijven wonen betekent een stijgende zorgvraag. Hierdoor is een sterke groei in de vraag naar hulpmiddelen, mantelzorgondersteuning, ondersteuning van mensen met een verstandelijke beperking of psychische problematiek, eenzaamheidsbestrijding en huishoudelijke hulp en begeleiding. 30% van de totale gemeentelijke uitgaven gaat naar het sociaal domein.

Daarnaast vraagt de diversiteit van Amstelveen aandacht. We moeten investeren in samenhang en verbinding door mensen bij elkaar te brengen en tegenstellingen te overbruggen, zodat Amstelveen een inclusieve stad blijft waar alle mensen zich thuis voelen. Om dit mogelijk te maken, zoeken we naar verantwoorde financieringsmogelijkheden binnen het bestaande voorzieningenniveau in het sociaal domein. Vooral binnen de collectieve voorzieningen zien wij mogelijkheden om financiële ruimte te creëren waarbij het voorzieningenniveau voor inwoners op een acceptabel niveau blijft. Om deze inhoudelijke en financiële ombuiging van 'oud' naar 'nieuw' in samenhang te kunnen realiseren is een programmatische aanpak van de transformatie binnen het sociaal domein gestart. Verder breidt de capaciteit van Werkplein AA uit zodat meer inwoners, waaronder 50-plussers, aan werk worden geholpen.

Toenemende tekorten jeugdhulp

Sinds vorig jaar vragen de toenemende tekorten op de jeugdhulp onze bijzondere aandacht. Dit probleem speelt in heel het land en heeft verschillende oorzaken. In samenwerking met gemeenten in de regio zoeken wij naar een oplossing waarbij de jeugd de hulp blijft ontvangen, die nodig is. Het Rijk komt met extra incidenteel geld, maar daarmee zijn de tekorten niet opgelost. De gemeente reserveert een bedrag om de tekorten op te vangen.

Investeren in onderwijshuisvesting

Onze kinderen zijn de toekomst. Daarom moeten we blijven investeren in goede onderwijshuisvesting. Investeren zijn nodig om schoolgebouwen geschikt te maken voor de toekomst. In deze Perspectiefnota creëren we financiële ruimte voor een permanente uitbreiding en kwaliteitsverbetering van het Keizer Karel College.

Dienstverlening aan Amstelveen

Investeren in onze organisatie

Inwoners stellen steeds hogere verwachtingen aan onze dienstverlening. Het moet sneller, digitaler en er worden hogere eisen gesteld aan privacy en informatieveiligheid. Om te kunnen voldoen aan de eisen van deze tijd zijn investeringen op het gebied van organisatieverandering, ICT en huisvesting nodig. Met de digitale transformatie moet de gemeentelijke dienstverlening sneller, toegankelijker en meer in samenhang worden. Basis hiervoor zijn moderne digitale werkplekken en een stabiele IT infrastructuur. Dit alles vereist ook aanpassing van kennis en kunde, gedrag en houding van medewerkers. In de perspectiefnota hebben wij hiervoor de nodige investeringen opgenomen. Wij zijn met het gemeentebestuur van Aalsmeer in gesprek over de door Aalsmeer te betalen bijdrage. Bij de begrotingsbehandeling moet hieromtrent duidelijkheid bestaan.

Financieel Meerjarenperspectief

In deze Perspectiefnota zetten we het bestaande solide financieel beleid voort: we behouden een structureel sluitende meerjarenbegroting, een acceptabele reservepositie en de lokale lasten laag. Bij de voorbereiding van deze Perspectiefnota is gebleken dat de bestaande middelen ontoereikend zijn om met behoud van de financiële kaders en het bestaande voorzieningenniveau alle ambities uit het coalitieakkoord te realiseren.

Voor een aantal grote ontwikkelingen, zoals de Omgevingswet, gewenste investeringen in maatschappelijk vastgoed, gebiedsontwikkeling, sociaal domein en consequenties van de groei van de stad is in deze Perspectiefnota nog geen financiële ruimte beschikbaar gebleken. Daarom zijn wij gestart met een doorlichting van de meerjarenbegroting. Die doorlichting zal inzicht bieden in de kosten van uitvoering van bestaand beleid en in de mate, waarin die kosten beïnvloedbaar zijn. Eind 2019 verwachten wij de resultaten van deze doorlichting aan de raad te kunnen voorleggen. Ook actualiseren we het bestaande risicomanagement en het activabeleid, in samenspraak met de Rekeningencommissie.

Meicirculaire

Recent hebben wij de meicirculaire 2019 ontvangen die ons informeert over de omvang en de verdeling van de algemene uitkering, de integratie-uitkeringen - inclusief die voor het sociaal domein - en de decentralisatie-uitkeringen uit het gemeentefonds voor de jaren 2019 en verder. Daarnaast bevat de circulaire informatie over andere financiële onderwerpen die voor gemeenten van belang zijn. Momenteel rekenen wij door wat de meicirculaire financieel betekent voor de Perspectiefnota. Wij informeren u hier zo snel mogelijk over, in ieder geval voor de behandeling in de raadscommissies.

1. Algemene beschouwing

Van Perspectiefnota naar Programmabegroting

De Perspectiefnota is het instrument voor de gemeenteraad om "aan de voorkant" richting te geven aan de voorbereiding door het college van de meerjarenbegroting voor de komende jaren. De behandeling van de Perspectiefnota is, met andere woorden, een moment van sturing vooraf via integrale bestuurlijke afweging.

Hierna komt de begrotingsbehandeling in het najaar. Daarbij gaat het voor 2020 om een concrete inhoudelijke en financiële uitwerking van de meegegeven kaders. Deze concrete uitwerking van het eerste jaar staat in een meerjarig perspectief, waarvan de latere jaren op onderdelen meer richtinggevend kunnen worden ingevuld. Dat schept ruimte voor nadere uitwerking, fasering en ingroei waar dit nodig, c.q. wenselijk is. Het aldus vast te stellen programma voor 2020 wordt via afdelingsplannen 2020 vertaald richting uitvoering door de ambtelijke organisatie AA. Dat betreft een geïntegreerde uitvoering van de bestuurlijke opdrachten van twee gemeentebesturen.

Perspectiefnota 2020: Hoe staan we er voor en hoe gaan we verder?

Deze Perspectiefnota laat zien hoe we er voorstaan met onze begroting en vermogenspositie en maakt een vervolgschlag in de uitvoering van de nog openstaande agenda.

Via het CUP 18-22 hebben we "alles uit de kast gehaald" om in de begrotingsraad van 7 november jl. een omvangrijk en ambitieus College Uitvoeringsprogramma 2018-2022 te presenteren. Binnen een sluitende meerjarenbegroting is een fors pakket aan nieuwe uitgaven vastgesteld, afgerond incidenteel ruim € 34 miljoen en structureel bijna € 5 miljoen. Naast extra uitgaven bevat het pakket ook een transformatieslag Werk en Jeugd (vernieuwing Zorg/Werk door herschikking binnen bestaande budget).

Tegelijkertijd maakt het College Uitvoeringsprogramma duidelijk dat er nog uitdagingen en ambities openstaan die verdere besluitvorming vragen en waarvoor financiële ruimte, c.q. dekking moet worden gevonden. Onderwijshuisvesting en investeren in de organisatie zijn daarbij grote posten.

Met deze Perspectiefnota zetten we daarin een belangrijke vervolgstap ("CUP-II"). We leggen een breed pakket aan investeringen in Amstelveen aan u voor van € 3,7 miljoen extra structurele uitgaven en € 38 miljoen eenmalige middeleninzet. Onze voorstellen laten ook zien, dat we op onderdelen nieuwe acties hebben weten in te passen zonder extra middelenbeslag (dekking via subsidies en/of re-allocatie binnen de bestaande begroting). Dit als "laaghangend fruit" vooruitlopend op een aparte, grondiger begrotingsdoorlichting en bredere "oud voor nieuw"-afwegingen.

Dit alles in nauwe samenhang met de meicirculaire gemeentefonds. Deze circulaire bevat nieuwe informatie over de financiële middelen die Amstelveen de komende jaren vanuit het Rijk kan verwachten. De uitkomsten van deze circulaire bepalen in hoge mate de marges van onze financiële speelruimte, dan wel tekorten. Een actueel en groot onderwerp is de bekostiging van de jeugdzorg. Gemeenten hebben hierop grote tekorten, er is sprake van een tegemoetkoming van het Rijk. De meicirculaire moet uitsluitsel geven over de omvang en inbedding van deze tegemoetkoming. De meicirculaire komt te laat om nog in de Perspectiefnota te verwerken. Over de uitkomsten volgt een aparte rapportage, zodat u bij de behandeling van de Perspectiefnota beschikt over de meest recente informatie.

De bekostiging van de jeugdzorg is één van veel ontwikkelingen in het sociaal domein. Beleidsinhoudelijk zitten we volop in de beweging om na de eerste implementatie van de nieuwe taken door te stoten naar een noodzakelijke transformatieslag. Dit staat centraal in een beleidsnota Sociaal Domein die tegelijkertijd met deze Perspectiefnota ter behandeling voorligt.

De Perspectiefnota schetst voor het sociaal domein een actueel financieel totaalplaatje. Gelet op de sterke verwevenheid met de financiële verhouding tot het Rijk, in het bijzonder de uitkomsten van de meicirculaire, betrekken we de concrete besluitvormingsvoorstellen voor het sociaal domein bij de uitwerking van de meicirculaire.

In de sfeer van de woonlasten is een extra verhoging van de afvalstoffenheffing aan de orde. Dit is een landelijk beeld, dat zich ook in Amstelveen voordoet. De invoering van een nieuwe Rijksbelasting en hogere afvoer- en verwerkingskosten door ontwikkelingen op de wereldmarkt zorgen voor onontkoombare kostenstijgingen. De OZB-tarieven krijgen een inflatiecorrectie en het rioolrecht blijft ongewijzigd.

Een deel van middeleninzet via het CUP en de vervolgslog daarop betreft investeren in de organisatie (huisvesting en ICT/Digitalisering). Deels worden deze gedekt binnen de bedrijfsvoering, deels vraagt dit aanvullende middelen. Dit laatste raakt de samenwerking AA, c.q. het gezamenlijk dragen van deze uitgaven door Amstelveen en Aalsmeer. In deze Perspectiefnota hebben wij concrete bedragen ingeboekt als van Aalsmeer te ontvangen.

Verder kijken dan de Perspectiefnota 2020

Deze Perspectiefnota staat in het perspectief van bredere en fundamentele trajecten die meer tijd vragen en zich richten op latere jaren. In de eerste plaats betreft dit nog openstaande ambities uit het Coalitie-akkoord ("CUP-III"). In de tweede plaats hebben wij een visie nodig op de zich aandienende groei van de stad en de financiële impact daarvan (verdienmodellen, bovenwijkse voorzieningen). In de derde plaats gaat een traject begrotingsdoorlichting in beeld brengen welke mogelijkheden er zijn om vanuit de bestaande begrotingskader ruimte vrij te maken voor nieuwe, extra uitgaven ("oud voor nieuw"). Nadere uitwerkingen van de trajecten begrotingsdoorlichting en groei van de stad vindt u in de bijlagen 5a en 5b, waar u de door ons vastgestelde bestuursopdracht voor deze trajecten aantreft.

Ter ondersteuning van deze trajecten reiken wij via deze Perspectiefnota een notitie risicomanagement en activabeleid aan. Deze notitie geeft een samenhangend totaalbeeld van het bestaande financiële beleid en signaleert nieuwe vraagstellingen die op ons afkomen als het gaat om het bestendigen van een duurzaam gezonde financiële positie op langere termijn. Een toekomstvast financieel beleid is en blijft voor ons bij uitstek een thema om in samenspraak met uw raad vorm te geven. Deze notitie treft u aan als bijlage 6 bij deze Perspectiefnota.

Leeswijzer

Hierna behandelen de hoofdstukken 2 en 3 achtereenvolgens de structurele begrotingspositie en de vermogenspositie van onze gemeente. Plussen en minnen in de financiële kaders bij ongewijzigd bestaand beleid worden zichtbaar gemaakt en toegelicht. Dit betreft autonome ontwikkelingen in de sfeer van nominaal, areaal en begrotingsgrondslagen. Vast onderdeel van de Perspectiefnota is verder het Meerjarenprojectenplan Buitenruimte met een geactualiseerd (meerjaren)programma voor de werkzaamheden in de openbare ruimte (wegen, verkeer en riolen). In hoofdstuk 4 komen relevante ontwikkelingen en uitgangspunten voor het tarievenbeleid aan de orde. Hoofdstuk 5 rapporteert over de financieel-technische uitvoering van de lopende begrotingsjaar (Eerste Tijdvakrapportage). Via dit Hoofdstuk is ook de periodieke ICT-rapportage als onderdeel van de P&C-cyclus als nieuw element in deze Perspectiefnota opgenomen. Hoofdstuk 6 sluit af met een recapitulatie van de voorgestelde besluitvorming.

Wij beseffen dat u met deze Perspectiefnota een omvangrijk stuk ontvangt. Naar onze mening rechtvaardigt de inhoud deze omvang en gaan kwantiteit en kwaliteit deze keer samen op. Bij uitstek om u te faciliteren in een brede, integrale sturing. Met het oog op verschillende rollen, specialismen en generalismen hebben we getracht het geheel leesbaar te houden door een heldere indeling met afgebakende hoofdstukken, alsmede een gelaagde opbouw via totaalplaatjes op hoofdlijnen en verdiepingen per onderwerp.

2. Structurele begrotingspositie

2.1. Totaaloverzicht

2.1.1. Vertrekpunt: Begroting 2019-2022

Vertrekpunt voor de structurele meerjarige begrotingspositie in deze Perspectiefnota is de besluitvorming in de begrotingsraad van 7 november 2018 aan de hand van de Programmabegroting 2019 én het College Uitvoeringsprogramma 2018-2022 (CUP 18-22). De essentie van deze vertrekpositie is een structureel sluitende meerjarenbegroting 2019-2022. Belangrijkste nieuwe element is het structurele bestedingsvoorstel cf. het CUP 18-22 tot een bedrag van bijna € 5 miljoen. Daarnaast bevat deze begrotingspositie, een structurele dotatie aan de reserve "sparen vooraf" en een structurele stelpost als risicobuffer voor de dekking van het tekorten op de uitgaven jeugd.

Tegelijkertijd maakt het College Uitvoeringsprogramma duidelijk dat er nog uitdagingen en ambities openstaan die verdere besluitvorming vragen en waarvoor financiële ruimte, c.q. dekking moet worden gevonden. Onderwijshuisvesting en investeren in de organisatie zijn daarbij grote posten.

2.1.2. Nieuw Perspectiefnota 2020

Met deze Perspectiefnota zetten we een belangrijke vervolgstap in het oppakken van de nog openstaande agenda na het CUP 18-22. In structurele zin betekent dit een pakket aan extra uitgaven van afgerond € 3,7 miljoen. Naast ambities en investeren in de organisatie is ook de actualisering van de begrotingsgrondslagen (autonoom, areaal, nominaal) onderdeel van dit geheel.

Tegenover deze extra uitgaven hebben we een dekkingsplan opgenomen waarmee we een structureel sluitende begroting handhaven. Dit structureel sluitende beeld geldt vanaf 2022. In 2019-2021 komen incidenteel tekorten ten laste van algemene reserve.

2.1.3. Totaaloverzicht structurele begrotingspositie

Het voorgaande mondt uit in navolgend overzicht van het structurele meerjarige begrotingskader. Onder het overzicht volgt een leeswijzer/toelichting.

STRUCTUREEL BEGROTINGSBEELD BEGROTING 2019-2023

	bedragen x 1.000 euro				
	positief bedrag is tekort; negatief bedrag is tekortverlaging/overschot				
	2019	2020	2021	2022	2023
a) Vertrekpositie: Begrotingsboek 2019					
Structurele begrotingssaldi begrotingsboek 2019 (blz.20)	-1.995	-2.367	-2.193	-1.908	-1.908
b) Aanvullende besluitvorming begrotingsraad 7nov18					
College Uitvoeringsprogramma 2018-2022, structureel	4.621	4.692	4.707	4.822	4.822
* amendement: laagdrempelige cultuur voor kinderen	50	50	50	50	50
Structureel dekkingsplan CUP '18-'22	-2.265	-2.515	-2.515	-3.015	-3.015
c) structurele begrotingssaldi t/m begrotingsraad nov18	411	-140	49	-51	-51
d) Nieuw: Perspectiefnota 2020, bestedingsvoorstellen	959	3.712	4.638	3.672	3.672
e) Nieuw: Perspectiefnota 2020, dekkingsplan					
e1) inzet stelposten nominaal/areaal/onvoorzien	-400	-550	-550	-550	-550
e2) besluitvorming betaald parkeren		-250	-250	-250	-250
e3) verhoging toeristenbelasting		-300	-1.000	-1.400	-1.400
e4) bijdrage Aalsmeer		-550	-630	-650	-650
e5) rente-explotatie		-400	-800	-800	-800
f) meicirculaire 2019 gemeentefonds	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
STRUCTURELE BEGROTINGSPOSITIE 2019-2023	970	1.522	1.457	-29	-29

Leeswijzer/Toelichting:

1. De regels onder a) en b) vatten de besluitvorming samen in de afgelopen begrotingsraad. Regel a) laat zien, dat de primitieve begroting (begrotingsboek) een structurele ruimte bevatte van afgerond € 2 miljoen, waarmee werd "voorgesorteerd" op het mogelijk maken van een nieuw College Uitvoeringsprogramma.
2. Via het College Uitvoeringsprogramma zijn extra structurele uitgaven vastgesteld van afgerond € 5 miljoen. Dit ging gepaard met een aanvullend dekkingsplan voor € 3 miljoen bovenop de op voorhand beschikbare ruimte in de primitieve begroting van € 2 miljoen.
3. Aldus ontstaat op regel c) een structureel sluitende meerjarenbegroting als actuele vertrekpositie.
4. De regels onder d) en e) zetten de financiële effecten van de nieuwe voorstellen in deze Perspectiefnota op een rij. Enerzijds nieuwe structurele uitgaven tot een bedrag van € 3,7 miljoen (regel d) en anderzijds een dekkingsplan (regel e1 t/m e5). Direct na deze leeswijzer volgt een postgewijze toelichting op het dekkingsplan. De structurele bestedingsvoorstellen behandelen we in paragraaf 2.3.
5. De uitkomsten van de meicirculaire gemeentefonds zijn nog niet verwerkt in deze Perspectiefnota. Het is de bedoeling om deze uitkomsten op de gebruikelijke wijze via een aparte notitie aan de behandeling toe te voegen. Naast de reguliere accresbijstelling zijn belangrijke elementen de doorwerking van de ontwikkeling van de WOZ-waarden en het al dan beschikbaar komen van extra compensatie voor de kostenontwikkeling sociaal domein (met name kosten, c.q. tekorten jeugd).
6. Onder voorbehoud van de uitkomsten van de meicirculaire laat de totaalregel onderaan het overzicht vanaf 2022 een structureel sluitende begroting zien. In de jaarschijven 2019 t/m 2021 is sprake van tekorten die eenmalig ten laste van de algemene reserve komen.

2.1.4. Postgewijze toelichting dekkingsplan (regel e in totaaloverzicht)

e1) Inzet stelposten nominaal/areaal/onvoorzien

In het totaalpakket van de extra uitgaven zitten enkele autonome ontwikkelingen, die vallen binnen de marges van de jaarlijkse actualisering van de begrotingsgrondslagen en daarbinnen beschikbare flexibiliteit. Dit betreft onder meer bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Hierin zit een nominale component en ook een hoger inwonertal werkt hierin door. Deze bijdragen zijn wettelijk verplicht. Via de stelposten areaal/nominaal kan een bedrag van € 0,4 miljoen worden ingezet met ingang van 2019. Vanaf 2020 is een vrijval op stelpost onvoorzien ingeboekt van € 0,15 miljoen. Daarmee blijft de jaarlijkse structurele raming voor onvoorzien van € 75.000 beschikbaar. De vrijval komt, doordat in voorgaande jaren deze stelpost niet structureel is ingezet maar incidenteel.

e2) Besluitvorming betaald parkeren

De gedetailleerde financiële uitwerking van de besluitvorming in de decemberraad 2018 over uitbreiding betaald parkeren 2019 levert per saldo een structurele ruimte op van € 0,25 miljoen als positief saldo tussen enerzijds hogere inkomsten en anderzijds extra te maken kosten.

e3) Verhoging toeristenbelasting

Een sterke groei van het aantal overnachtingen in Amstelveen, vallend onder de toeristenbelasting, maakt de toeristenbelasting in korte tijd tot een substantiële inkomstenpost. Dat maakt het tevens opportuun om het gehanteerde tarief meer in overeenstemming te brengen met het tarief in de regio, zonder daarin voorop te gaan lopen. Eén en ander is uitvoeriger uitgewerkt, samen met een inhoudelijke visie, in een aparte nota over hotelaccommodatiebeleid. Zie ook Hoofdstuk 4 Tarievenbeleid.

e4) Bijdrage Aalsmeer

Deze Perspectiefnota gaat uit van ongewijzigde voortzetting van de samenwerking AA. In het kader van die samenwerking zijn wij in gesprek met Aalsmeer, over het gezamenlijk dragen van investeringen in de organisatie die beide gemeentebesturen ten goede komen. Dan hebben we het over investeringen in de organisatie in het licht van maatschappelijke en technische ontwikkelingen om te blijven voldoen aan de verwachtingen van samenleving en besturen; investeringen die een upgrading betekenen van de bestaande kaders, c.q. het bestaande dienstverleningsniveau.

Zowel Aalsmeer als Amstelveen onderkennen dat investeringen in de opgave digitale transformatie en de organisatie nodig zijn om de dienstverlening naar onze inwoners op een goed en eigentijds niveau te brengen en te houden. Daarvoor is randvoorwaardelijk dat, parallel aan het transitieplan naar een meer digitale overheid, de organisatie een veranderproces ingaat. De financiële bandbreedte van en de keuze voor investeringen in de organisatie zoals de digitale transformatie en de ICT infrastructuur wordt bestuurlijk afgestemd tussen Aalsmeer en Amstelveen en dient binnen nader af te spreken kaders en tijdsbestek terugverdiend te worden.

Om de stand van zaken helder in beeld te krijgen onderscheiden we drie niveaus:

- 1) Digitale Transformatie 2019
- 2) ICT-infrastructuur en Digitale Transformatie 2020ev
- 3) Overige AA-posten

ad. 1) Digitale Transformatie 2019

Ter wille van de noodzakelijke voortgang van de organisatie ontwikkeling heeft Amstelveen, lopende het overleg met Aalsmeer, via het CUP 18-22 eenmalige en structurele middelen beschikbaar gesteld voor de tranche Digitale Transformatie 2019. In eerste aanleg is in het overleg de focus gelegd op de verdeling van deze kosten en zijn daarin belangrijke vorderingen gemaakt. Aalsmeer heeft in de Lentenota een eenmalige bijdrage opgenomen van € 632.000, hetgeen overeenkomt met de door Amstelveen ingeboekte eenmalige bijdrage. Structureel heeft Aalsmeer een bijdrage van € 250.000 opgenomen ten opzichte van een door Amstelveen ingeboekte structurele bijdrage van € 368.000. Hier resteert een verschil van € 118.000.

ad. 2) ICT-infrastructuur en Digitale Transformatie 2020ev

Als vervolg op het CUP 18-22 hebben wij in deze Perspectiefnota bedragen opgenomen voor ICT en Digitale Transformatie 2020 en verder. Dit pakket hebben wij toegelicht in paragraaf 2.3.8. Een deel van deze uitgaven wordt gedekt binnen de bedrijfsvoering. Voor het resterende deel hebben wij, op basis van een verdeling 75%/25%, een bijdrage van Aalsmeer ingeboekt van incidenteel € 3.169.000 en structureel € 286.000. Aalsmeer heeft in de Lentenota *geen* bijdrage opgenomen voor deze posten.

De sub. 1) en 2) ingeboekte structurele bijdragen Aalsmeer tellen op tot afgerond € 0,65 miljoen, het bedrag dat terugkomt in het dekkingsplan op regel e4). De ingeboekte incidentele bijdragen tellen op tot € 3,8 miljoen. Deze incidentele bijdragen komen terug in het overzicht van de ontwikkeling van de algemene reserve in paragraaf 3.5. Onderstaand overzicht zet dit op een rij.

Verwerkte bijdragen Aalsmeer in Perspectiefnota Amstelveen en Lentenota Aalsmeer

Omschrijving	structureel			incidenteel		
	Persp.nota Aveen	Lentenota Ameer	verschil	Persp.nota Aveen	Lentenota Ameer	verschil
1) Digitale Transformatie 2019	368	250	118	632	632	0
2) ICT en Digitale Transformatie 2020	286	0	286	3.169	0	3.169
Totaal	654	250	404	3.801	632	3.169

ad. 3) Overige AA-posten

De agenda voor het lopende overleg bevat nog meer posten ten aanzien waarvan een Aalsmeerse bijdrage onderwerp van gesprek is. Het betreft uiteenlopende posten met eigen merites als het gaat om het achterliggende verhaal, waarvoor wij op dit moment nog geen harde bedragen hebben ingeboekt, maar die wel expliciete afstemming en afhandeling vragen. Het gaat hier om bijdragen van circa € 0,7 miljoen structureel en € 1,3 miljoen incidenteel.

Zoals gezegd is het overleg over de gezamenlijke investeringen in de organisatie en over (de verdeling van) de te dragen kosten zoals genoemd onder 1), 2) en 3) nog gaande. Duidelijkheid tijdig voor de begrotingsbehandeling is noodzakelijk om alsdan te kunnen besluiten over de daadwerkelijk voor 2020 beschikbaar te stellen bedragen, c.q. te realiseren (vervolg)stappen en de dekking daarvan.

e5) Dekking effect vrijval Cobra lening binnen rente-exploitatie

Medio 2019 valt een hoogrentende uitstaande geldlening vrij. Dit betekent voor de gemeente een rentederving van € 0,4 miljoen over 2019 en € 0,8 miljoen vanaf 2020. Deze rente opbrengst is van oudsher een belangrijke basis, c.q. garantie geweest voor de subsidie aan het Cobra. Het optredende nadeel door het wegvallen van deze rente-dekking is opgenomen in het structurele bestedingsvoorstel.

Het opvangen van dit effect binnen de totale gemeentelijke rente-exploitatie is opgenomen als dekkingsmaatregel. Het Cobra Museum neemt een belangrijke plaats in binnen de culturele infrastructuur van Amstelveen, maar de huidige stand en ontwikkeling van het bezoekersaantal voldoet niet aan de verwachtingen in relatie tot de exploitatie(subsidie). Lokale binding en programmering zijn sleutelfactoren voor verbetering.

voorstel 1

De maatregelen van het structurele dekkingsplan conform het overzicht structurele begrotingspositie in paragraaf 2.1. voor de jaarschijf 2019 te verwerken als begrotingswijziging en voor de jaarschijven 2020 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2020-2023;

In het vervolg van dit hoofdstuk behandelen wij achtereenvolgens:

- sociaal domein (paragraaf 2.2.)
- structureel bestedingsvoorstel (paragraaf 2.3.)
- overige ontwikkelingen/risico's (paragraaf 2.4.)
- technische begrotingsgrondslagen (nominaal, areaal, WOZ) & risico's (paragraaf 2.5.)

2.2. Sociaal domein

2.2.0. Algemeen

Met ingang van 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor nieuwe taken in het sociaal domein. Het gaat dan om de gebieden Zorg, Jeugd en Werk. Zowel inhoudelijk als financieel heeft dit een grote impact.

Beheersing van de zorguitgaven was een belangrijke drijfveer voor het Rijk om deze decentralisaties door te voeren. De Rijksbegroting liet trendmatig een sterke groei van de zorguitgaven zien, met als perspectief dat deze trend zich bij ongewijzigd beleid zou blijven voortzetten door een stijgende autonome zorgvraag. Dit heeft geleid tot een ingrijpende beleidscorrectie door het Rijk: grootschalige taakoverdracht naar gemeenten onder gelijktijdige inboeking van een miljardenombuiging.

Leidende overwegingen bij deze beleidscorrectie en daaraan gekoppelde besparingsmogelijkheden waren:

- (a) vergroten van de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid waar dit mogelijk is;
- (b) ontschotten van budgetten, maatwerk, één loket;
- (c) minder "dure" zorgvraag door preventiebeleid, sociale samenhang en laagdrempeliger zorg.

Vier uitvoeringsjaren liggen nu achter ons en de jaarrekeningen 2015 tot en met 2018 doen daarvan verslag. Alleen al de procedure om tot een accountantsverklaring te komen bij deze jaarrekeningen is een goede illustratie van de omvang en complexiteit van deze decentralisaties, alsmede de onduidelijkheid en onzekerheden waarmee dit omgeven is. Met name voor het onderdeel Jeugd is het lastig om tijdig, juist en volledig zicht te hebben op de relevante kosten. De afhankelijkheid van regionale uitvoering van hoog specialistische en (daarmee) dure zorg speelt daarin een belangrijke rol.

Voorafgaand aan de decentralisaties heeft de gemeenteraad via beleidsnota's de inhoudelijke kaders bepaald voor de uitvoering van de overkomende taken in de Amstelveense situatie. Via aanvullende afzonderlijke raadsvoorstellen heeft nadere bijsturing plaatsgevonden, onder meer voor wat betreft het in eigen beheer nemen van indicatiestellingen en investeren in preventie.

Continuïteit van zorg en investeren in preventie waren hoofdlijnen in de eerste jaren. Verdere transformatie, innovatie/vernieuwing is de uitdaging voor de komende jaren. Het College Uitvoeringsprogramma 2018-2022 geeft hieraan een krachtige impuls en gelijktijdig met deze Perspectiefnota bieden wij u een nieuwe nota Sociaal Domein aan, die de transformatie agenda voor de komende periode concreet handen en voeten geeft.

Verder willen we graag benadrukken, dat ook tal van andere gemeentelijke beleidsinspanningen en voorzieningen buiten het sociaal domein in enge zin, van groot belang zijn voor preventie en het versterken van de zelfredzaamheid. Bevordering van sociale samenhang waaiert breed uit binnen de gemeentebegroting. Zo dragen ook sport- en cultuurstimulering hieraan bij.

Ondertussen blijft het financiële kader in beweging. De tekorten op jeugd zijn dermate omvangrijk en alomtegenwoordig dat een verhoging van het macrobudget er nu dan toch echt lijkt te komen. De verhoging zal echter kleiner zijn dan de tekorten. De invoering van een vast, laag abonnementstarief voor de Wmo leidt ook daar tot oplopende uitgaven (toename hulpvragen door aanzuigende werking). De financiële druk op het sociaal domein blijft dus groot. Verder komt er per 2021 een doordecentralisatie van de middelen voor beschermd wonen van de centrumgemeenten (bij ons Amsterdam) naar alle gemeenten. Dit gaat om een macrobudget van circa € 4 miljard. Ten slotte loopt er een algehele herziening van het verdeelstelsel voor zowel het sociaal domein als voor de rest van het gemeentefonds waarvan de uitkomsten niet te voorspellen zijn.

In het vervolg van deze paragraaf geven we eerst een overzicht van het bestaande begrotingskader 2020. Het gaat dan om een samenhangend totaalbeeld van enerzijds de omvang en samenstelling van de uitgaven en anderzijds de verschillende bronnen waaruit deze uitgaven worden betaald. Vervolgens staan we stil bij de nieuwe ontwikkelingen die zich nu aandienen. Gelet op de nauwe verwevenheid met de financiële verhouding betrekken we voorstellen voor besluitvorming over deze nieuwe ontwikkelingen bij de uitwerking van de meicirculaire.

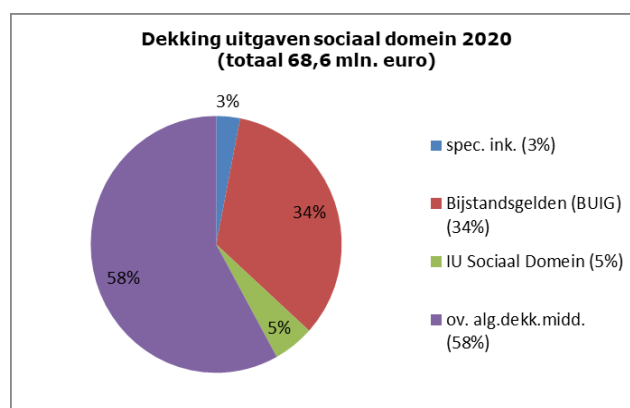
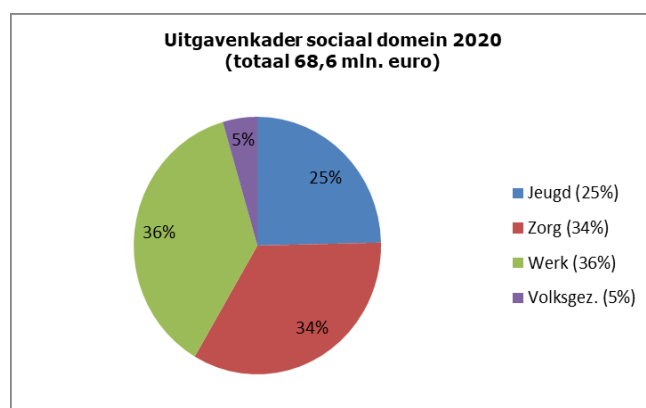
2.2.1. Bestaand begrotingskader 2020 sociaal domein: uitgaven & dekking

Begrotingskader 2020

Het bestaande begrotingskader voor 2020 houdt rekening met een uitgavenniveau van € 68,6 miljoen voor het totale sociale domein (programma 1). Dit zijn de uitgaven exclusief gemeentelijke overhead¹. Het sociaal domein is het grootste van zeven programma's met circa 30% van de totale gemeentelijke uitgaven. Tegenover deze uitgaven staat € 2,1 miljoen aan diverse specifieke programma inkomsten (met name eigen bijdragen). De resterende € 66,5 miljoen wordt betaald uit drie "bronnen": Het "BUIG-budget" voor de bijstandsuitkeringen, een (restant) integratie-uitkering Sociaal Domein en ten slotte de overige algemene middelen als sluitpost. Onderstaand overzicht en grafieken brengen dit in beeld.

Begrotingskader 2020 sociaal domein: uitgaven & dekking

Omschrijving	vertrekpositie uitgavenkader sociaal domein begroting 2020		dekking uitgaven sociaal domein				
			via programma 1		via alg. dekk.middelen		
			specifieke progr.- inkomsten	"BUIG"	IU- Sociaal Domein	overige algemene middelen	totaal dekking
Jeugd	25%	16,9	0,1		1,3	15,5	16,9
Zorg	34%	23,2	1,1			22,1	23,2
Werk	36%	25,4	0,9	23,1	2,3	-0,9	25,4
Volksgesondheid	5%	3,1				3,1	3,1
TOTAAL-GENERAAL	100%	68,6	2,1	23,1	3,6	39,8	68,6

Met ingang van 2019 is de integratie uitkering sociaal domein met ruim € 20 miljoen verlaagd en ondergebracht in de reguliere algemene uitkering. De resterende € 3,6 miljoen op deze integratie-uitkering betreft met name beschut werken en Voogdij/18+. Verder zijn de programma-inkomsten gedaald door lagere eigen bijdragen met de invoering van het abonnementstarief Wmo.

Overschotten/tekorten op 3D-decentralisaties (Jeugd, Zorg en Werk)

Bij de Kadernota 2018 is de omslag gemaakt van "inkomst georiënteerde" sturing naar "uitgaven georiënteerde" sturing. De budgetten (per taakveld) worden niet bepaald aan de hand van de ontvangen inkomsten (die soms wel en soms niet toereikend zijn). In plaats daarvan worden per taakveld reële budgetten vastgesteld op basis van de benodigde uitgaven om het vastgestelde Amstelveense beleid uit te voeren. Tussentijdse mutaties op de inkomstenstromen (plus en min) worden eerst verzameld op een stelpost sociaal domein op Algemene Dekkingsmiddelen. Over de inzet vindt aparte besluitvorming plaats.

¹ Conform de geldende regelgeving (BBV; Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) wordt de overhead apart centraal verantwoord op een eigen programma (Overhead/Bedrijfsvoering). De uitgavenramingen op de overige programma's bevatten de directe kosten, inclusief directe ambtelijke capaciteit.

Amstelveen kent een fors tekort op Jeugd en een fors overschot op de BUIG. In 2019 is het overschot op de BUIG ingezet ter dekking van het tekort op Jeugd ad. afgerond € 3 miljoen. Voor 2020 en verder worden vooralsnog ook forse tekorten op Jeugd verwacht, waarvoor het overschot op de BUIG als risicobuffer is gereserveerd. Het verwachte tekort op Jeugd en de nog beschikbare stelpost BUIG houden elkaar bij de thans bekende cijfers in evenwicht. Bij de uitwerking van de meicirculaire kan opnieuw de balans worden opgemaakt.

Het grote tekort op Jeugd is te herleiden tot drie factoren, waarvan de eerste twee onbeïnvloedbaar zijn:

1. Het landelijke beeld is dat relatief veel gemeenten kampen met tekorten op Jeugd door krappe macrobudgetten en het achterwege blijven van compensatie voor autonome groei van de zorgvraag.
2. Het geldende objectieve verdeelmodel Jeugd pakt ongunstig uit voor Amstelveen.
3. Amstelveen heeft fors geïnvesteerd in preventie en laagdrempelige jeugdhulp met het doel op langere termijn de duurdere zorg te beperken en, naast goede zorg, tot een betere kostenbeheersing te komen.

Het overschot op de BUIG is deels te herleiden tot een actief beleid. Deels komt dit ook doordat Amstelveen gunstig scoort op het verdeelmodel. Het overschot heeft ook een conjuncturele component. Als het bijstandsvolume macro gezien terugloopt door een aantrekkende economie, dan daalt het macrobudget en verdampt een deel van het overschot.

Op de Wmo was in eerste instantie geen sprake van een tekort, maar ook hier wordt de budgettaire situatie nijpender. Wetgeving van het Rijk (vast, laag abonnementstarief, hogere loonkosten in de huishoudelijke verzorging) leidt tot hogere lasten voor de gemeente zonder dat het Rijk dit via het macrobudget afdoende compenseert.

2.2.2. Nieuwe ontwikkelingen sociaal domein

Algemeen

Ten opzichte van de bestaande vertrekpositie spelen de nodige nieuwe ontwikkelingen, die wij hierna kort toelichten aan de hand van een totaaloverzicht. Dit overzicht laat een extra structurele middelenbehoefte op het sociaal domein zien van rond de € 4 miljoen. Incidenteel gaat het om circa € 0,9 miljoen, uitgesmeerd over de jaren 2019 tot en met 2021. Verreweg de grootste post in dit geheel is het tekort op Jeugd van afgerond € 3 miljoen structureel. Naast tal van andere mutaties wordt via de meicirculaire gemeentefonds ook bekend welke extra compensatie het Rijk toekent voor de gestegen uitgaven Jeugd en wat dit concreet betekent voor Amstelveen. Vanwege deze samenhang stellen wij voor de besluitvorming over de ontwikkelingen in het sociaal domein te betrekken bij de uitwerking van de meicirculaire gemeentefonds.

Voorstel 2

De besluitvorming over (bijstelling van) het financieel kader sociaal domein te betrekken bij de aparte rapportage met de uitwerking van de meicirculaire 2019 algemene uitkering gemeentefonds.

Totaaloverzicht en postgewijze toelichting

Ontwikkelingen sociaal domein				bedragen x 1.000 euro					
Omschrijving	port.-houder	eenmalig			structureel				
		2019	2020	2021	2019	2020	2021	2021	
a) Wmo									
Collectief vervoer	Be	130							
Clïëntondersteuning MEE	Ba	100							
Lief en leed straten, pilot 2020			50						
Groei aanvragen hulpmiddelen	Ba				600	450	300	300	
Groei aanvragen Hbh & begeleiding	Ba				150	300	300	300	
b) Jeugd									
Financieel nadeel specialistische jeugdh.	Be				3.250	3.250	3.000	2.800	
Grip op kosten jeugdhulp	Be								
# teamleider						115	115	115	
* <i>bijdr. Ameer</i>						-29	-29	-29	
# tijd. uitbr. kwal.adv., sparring/controle)		69	138	69					
* <i>bijdr. Ameer</i>		-17	-34	-17					
c) Werk & Sociale Voorzieningen									
Kinderopvang	Be				130	180	180	180	
Re-integratie					-200	-100	-100	-100	
* eigen uitvoering via Werkplein	Ba				100	100	100	100	
Pilot gratis OV ouderen met minimuminkomen		-70							
d) Volksgezondheid									
Wet verplichte GGZ (wvvggz)	Ba/Ee				22	72	72	72	
e) Transformatiebudget	Be	125	250	125					
Totaal, te betrekken bij uitwerking meicirculaire		337	404	177	0	4.052	4.338	3.938	3.738

ad. a) Wmo

- Vanaf 2017 zien we een stijging in het gebruik en de kosten van het Collectief vervoer. Ook dit jaar tekent zich een stijging van de kosten af. Uitgaande van een stijging van het aantal aanvragen met 2,5% komt de prognose voor 2019 afgerond € 130.000 hoger uit dan de begroting. Dit is inclusief indexatie en BTW-verhoging. De structurele ontwikkeling met inpassingsmogelijkheden willen wij nader bezien.
 - Om de bekendheid te vergroten is er vanaf de tweede helft van 2018 extra aandacht voor de onafhankelijke clïëntondersteuning van MEE. Deze extra aandacht leidt vanaf november 2018 tot een toename van het aantal cliënten. In 2018 kon deze stijging nog worden opgevangen binnen het contract maar de toename zet zich in 2019 sterk door. Er is niet alleen een toename in het aantal cliënten maar ook in de duur van de trajecten (vanwege de toegenomen zwaarte van de problematiek). Dit leidt in 2019 tot een overschrijding van de kosten met € 100.000. De ontwikkelingen worden gemonitord om helder te krijgen in welke mate dit van structurele aard is.
 - Het project 'Lief en Leedstraten' is in veel gemeenten in Nederland een sociaal initiatief met een groot succes. Op aangeven van de CDA-fractie hebben wij dit een plek gegeven in deze Perspectiefnota door € 50.000 op te nemen voor een pilot.
 - De eenzijdig invoering door het Rijk van een vast, laag abonnementstarief voor Wmo-maatwerkvoorzieningen heeft voor gemeenten financiële gevolgen die veel groter zijn dan de door het Rijk verstrekte compensatie. Ook het Rijksbeleid dat gericht is op langer thuis blijven wonen en door de krapte op de woningmarkt. We zien een sterke groei van het volume van de aanvragen, zowel bij hulpmiddelen als bij huishoudelijke hulp en begeleiding. Naast genoemde aanzuigende werking zijn andere factoren het Rijksbeleid dat gericht is op het langer thuis blijven wonen en de krapte op de woningmarkt (voor wat betreft woningaanpassingen).
- Bij hulpmiddelen ramen we het effect op € 0,6 miljoen, waarvan we de helft als structureel onvermijdelijk hebben ingeboekt en de andere helft incidenteel, aflopend. Bij Hbh en begeleiding hebben wij een structureel effect opgenomen van € 0,3 miljoen. Hiervan wordt in het eerste jaar de helft gecompenseerd door een incidentele meevaller in de vorm van afrekeningen van hogere eigen bijdragen over 2018.

b) Jeugd

- Over de tekorten op Jeugd en de inspanningen en ontwikkelingen om dit terug te dringen bent u steeds op de hoogte gehouden. In afwachting van lopende overleggen hebben wij dit tekort voor 2019 en verder tot dusver als p.m. geraamd met de stelpost BUIG als risicobuffer. Op basis van de huidige inzichten kiezen wij voor een structurele verwerking waarbij wij uitgaan van een tekort van € 3,25 miljoen in 2019, aflopend naar € 2,8 miljoen vanaf 2022.
- In directe samenhang hiermee, en onder verwijzing naar uitvoeriger verantwoordingen en analyses in raadsbrieven, etc., achten wij het van groot belang te blijven investeren in maatregelen om grip te krijgen op de kosten van de jeugdhulp. De inmiddels ontstane omvang van het team jeugdhulpverleners, de aard van de problematiek en de complexiteit van onderwerp en stelsel maken dat voldoende sturing en structurering van de jeugdhulp-uitvoering enorm belangrijk is. Direct financieel verschil kan gemaakt worden bij het indiceren én betere resultaten van de hulp kunnen behaald worden als op geaggregeerd niveau resultaat- en managementinformatie gegenereerd wordt. Om grip op en inzicht in de uitgaven aan en resultaten van (specialistische) jeugdhulp te vergroten, hebben we bedragen opgenomen voor:
 - structureel meer leidinggevende capaciteit (een teamleider uitvoering jeugdhulp, bijna 30 vte)
 - een tweejarige uitbreiding van het teamjeugdhulp t.b.v. kwaliteitsadvies, sparring en controle.Deze investeringen zullen in de komende periode direct leiden tot doelmatigere inzet van voorzieningen en daarmee de kosten drukken. Daarnaast zullen zij duurzaam bijdragen aan de kwaliteit van de jeugdhulp in onze gemeente.

c) Werk & Sociale Voorzieningen

- Sinds 2018, met name in de 2e helft, is er een aanzienlijke, structurele stijging van de gemeentelijke uitgaven voor kinderopvang voor de doelgroep die valt onder de wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente. Voor 2018 en 2019 is incidenteel € 50.000 aan het budget toegevoegd. Het inmiddels bereikte volume zorgt echter voor een structureel effect van € 180.000. Dit betekent voor 2019 een extra benodigd bedrag van € 130.000 en structureel € 180.000 op basis van het huidige beleid en gebruik.
- Op basis van de huidige prognose komen de kosten voor re-integratie dit jaar uit op een bedrag van circa € 680.000. Dit resulteert in een verwacht voordeel van € 200.000. Dit wordt veroorzaakt doordat de gemeente zelf op het Werkplein steeds meer re-integratietaken uitvoert waardoor re-integratie door externen afneemt. Ter dekking van deze hogere eigen inzet bevat ons voorstel een overheveling van € 100.000 van extern budget naar budget Werkplein. De resterende € 100.000 kan éénmalig vrijvallen.
- In december 2016 is de motie 'Gratis OV voor ouderen met een minimuminkomen' aangenomen. Per 1 januari 2018 kan de doelgroep hier gebruik van maken. Naar verwachting zijn de kosten in 2019 nagenoeg gelijk aan 2018. Een bedrag van € 70.000 valt daarmee vrij. De pilot loopt tot het einde van 2019. De regeling wordt meegenomen in de herijking van het minimabeleid.

e) Transformatiebudget

Wij verwachten dat een transformatiebudget nodig is als investering om een remming van de stijging, c.q. daling van de uitgaven in te kunnen zetten. Het transformatiebudget heeft als doel goedkoper en inhoudelijk beter hand in hand te laten gaan. We baseren dit op een analyse van de grote kostenposten en een verkenning van risicodoelgroepen/thema's in de hele jeugdketen zodat er (risico)gerichte interventies ingezet kunnen worden. De kosten gaan hier voor de baten uit. Door gerichte inzet wordt de kans zo groot mogelijk gemaakt dat de baten daadwerkelijk optreden en waar mogelijk op korte termijn. De beoogde investeringen/pilots worden ingezet in de veiligheidsketen/rondom multiprobleemgezinnen, met een praktijkondersteuner jeugd GGZ voor een/enkele huisartsenpraktijk(en), met vroegdiagnose en – interventie voor risicokinderen in de kinderopvang/VVE en op het speciaal basisonderwijs (SBO).

2.3. Bestedingsvoorstel structureel bestedingsvoorstel

2.3.1. Totaaloverzicht en voorstel structureel bestedingsvoorstel

In deze Perspectiefnota leggen wij u een structureel bestedingsvoorstel voor waarmee wij verder uitvoering geven aan onze ambities voor Amstelveen en een gemeentelijke organisatie die dit waar kan maken. In totaal bedraagt dit pakket afgerond € 3,7 miljoen per 2022.

Dit bedrag is exclusief de opgave sociaal domein van eveneens afgerond € 3,7 miljoen cf. het overzicht in paragraaf 2.2, met als grote post de uitgaven voor jeugdhulp. Zoals aangegeven aan het begin van deze nota willen wij voorstellen voor de onderdeel aan u voorleggen in samenhang met de uitwerking van de meicirculaire.

Verder is rekening gehouden met een substantiële bijdrage vanuit de bedrijfsvoering aan de investering in de organisatie (€ 1,5 miljoen structureel vanaf 2022). Het voorliggende pakket hebben wij ingepast in de structureel sluitende meerjarenbegroting via een dekkingsplan, inclusief een bijdrage van de gemeente Aalsmeer van € 0,65 miljoen. Die laatste post hebben wij toegelicht in paragraaf 2.1.4, sub. e4).

Onderstaand overzicht zet dit bestedingsvoorstel op een rij. Erna volgt een postgewijze toelichting.

Voorstel 3

De structurele bestedingsvoorstellen conform het overzicht in paragraaf 2.3.1

- a) voor de jaarschijf 2019 te verwerken als begrotingswijziging inclusief het wijzigen van het programma, het aanpassen van (investerings)reserves en het meerjarig dekken van de kapitaallasten via de reserve "dekking kapitaallasten";
- b) voor de jaarschijven 2020 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2020-2023;

Totaaloverzicht bestedingsvoorstel structurele middelen Perspectiefnota 2020						bedragen x 1000 euro	
Omschrijving	port.-houder	structureel					toelichting paragraaf
		2019	2020	2021	2022	2023	
0. Bijdragen gemeenschappelijke regelingen							
Veiligheidsregio	Bu	-25	140	140	140	140	2.3.2.
OGZ Amstelland	Ba	-58	140	140	140	140	
* specifieke dekking taakmutatie gem.fonds			-48	-48	-48	-48	
AM Match	Ba	-48					
Omgevingsdienst	Ra	26	37	37	37	37	
Gemeentebelastingen Amstelland	Ra	80	207	207	207	207	
sub-totaal gemeenschappelijke regelingen		-25	476	476	476	476	
1. Sociaal Domein							
Div. ontwikkelingen, cf. uitwerking par. 2.2	Ba/Be	4.052	4.338	3.938	3.738	3.738	2.2.2.
* besluitvorming betrekken bij meircirculaire		-4.052	-4.338	-3.938	-3.738	-3.738	
sub-totaal Sociaal Domein		0	0	0	0	0	
2. Onderwijs en ontplooiing							
<u>Cultuur</u>							
Besparingsverlies vrijval lening Cobra museum	Ra		400	800	800	800	2.1.4. ad e5)
Beleidsintensivering lokale cultuur agenda	Ra	99	99	99	99	99	
Toekomstbestendige lokale media	El	30	60	60	60	60	2.3.3.
<u>Onderwijs</u>							
Leerlingenvervoer	Be	115	115	115	115	115	2.3.4.
* dekking via CUP-budget lokaal onderw.bel.		-115	-115	-115	-115	-115	
sub-totaal Onderwijs en ontplooiing		129	559	959	959	959	
3. Economische zaken							
Evenementencoördinatie structureel maken	Go		85	85	85	85	4.2.3.
sub-totaal Economische zaken		0	85	85	85	85	
4. Openbare ruimte							
<u>wegen en verkeer</u>							
Actualisering areaal buitenruimte	Go	-21	12	53	57	57	2.5.1.
Overwerk gladheidsbestrijding	Go	50	50	50	50	50	2.3.5.
Waterschapsbelasting	Go	50	50	50	50	50	2.3.5.
<u>kostendekkende exploitaties</u>							
Kostenontwikkeling huishoudelijk afval	Go	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	4.2.7.
* dekking via egalisatievoorziening en tarief		-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	
Formatie riolering	Go	104	104	104	104	104	4.2.8.
* bijdr. Ameer		-26	-26	-26	-26	-26	
* omzetting beheergelden		-78	-78	-78	-78	-78	
sub-totaal Openbare ruimte		79	112	153	157	157	
5. Ruimtelijke ontwikkeling							
Uitvoeringsregels wonen	El	50	100	100	100	100	2.3.6.
Huurdersondersteuning !Woon	El	46	55	55	55	55	2.3.6.
sub-totaal Ruimtelijke ontwikkeling		96	155	155	155	155	
6. Bestuur, bevolking en veiligheid							
Areaal/wettelijke taken Burgerzaken	Bu		263	263	263	263	4.2.4.
* dekking binnen bedrijfsvoering			-113	-113	-113	-113	
Handhaving kinderopvang	Ra	50	50	50	50	50	2.3.7.
* dekking via uitk. gemeentefonds (taakuitbr.)		-50	-50	-50	-50	-50	
sub-totaal Bestuur, bevolking en veiligheid		0	150	150	150	150	
7. Overhead / Bedrijfsvoering							
<u>Informatiebeheer</u>							
Formatie ICT op sterkte (reviews)	Be	348	400	400	400	400	2.3.8.
Continuïteit hardware en licenties	Be	105	515	515	515	515	2.3.8.
ICT, fase II	Be	179	299	484	914	914	2.3.8.
* dekking binnen bestaande bedrijfsvoering					-1.500	-1.500	
Digitale Transformatie (II)	Be		745	1.045	1.145	1.145	2.3.8.
<u>Overig</u>							
I-Control	Be	64	128	128	128	128	2.3.9.
* bijdrage Aalsmeer (25%)		-16	-32	-32	-32	-32	
5e bestuursadviseur	Be		120	120	120	120	2.3.10.
Loongebouw team Handhaving	Ra	35	45	45	45	45	2.3.11.
* dekking via inlevering 0,5 vte BOA		-35	-45	-45	-45	-45	
sub-totaal Bedrijfsvoering		680	2.175	2.660	1.690	1.690	
TOTAAL		959	3.712	4.638	3.672	3.672	
nieuw per jaarschijf		959	2.753	926	-966	0	

2.3.2. Hogere bijdrage gemeenschappelijke regelingen

Amstelveen voert de nodige taken uit via gemeenschappelijke regelingen. Diverse begrotingen en jaarrekeningen van gemeenschappelijke regelingen zijn de achterliggende maanden via aparte raadsvoorstellen aan de uw raad voorgelegd. Hiervoor gelden wettelijk voorgeschreven procedures en de in desbetreffende begrotingen opgenomen gemeentelijke bijdragen zijn na vaststelling verplichte uitgaven voor gemeenten. Dit leidt tot de hier opgenomen aanpassingen in het Amstelveense begrotingskader.

Per saldo is sprake van afgerond € 0,5 miljoen hogere uitgaven. In algemene zin omvat dit nominale ontwikkelingen en areaaleffecten. Daarnaast spelen specifieke ontwikkelingen een rol. Bij de OGZ Amstelland is sprake van compensatie via het Gemeentefonds voor extra kosten vanwege taakuitbreiding. Bij Gemeentebelastingen speelt naast een sterke groei van het aantal mutaties (areaal) ook een toenemende complexiteit in wet- en regelgeving. Bij de Veiligheidsregio en OGZ Amstelland is in 2019 sprake van incidentele voordelen door restitutie van een batig saldo in de jaarrekening 2018. Ook bij AM Match is er een klein incidenteel voordeel in 2019. De bijdrage aan de GR Groengebied Amstelland wijzigt marginaal en dit effect wordt binnen de bestaande begroting verwerkt.

2.3.3. Toekomstbestendige lokale media

Conform raadsmotie wordt ingezet op continuering van de afgesproken aanvullende bijdrage boven de wettelijke norm om RTVA in de lucht te houden.

2.3.4. Leerlingenvervoer

Er is sprake van een structurele stijging van de kosten voor het leerlingenvervoer. De totale onderwijsbegroting biedt ruimte om deze stijging op te vangen.

2.3.5. Waterschapsbelasting en gladheidsbestrijding

De bestaande structurele begrotingsbudgetten houden geen rekening met een sterke stijging van de waterschapsbelasting in de achterliggende jaren van afgerond € 25.000 in 2016 naar € 75.000 in 2018, alsmede met overwerkvergoedingen voor gladheidsbestrijding. Met het scherper sturen op de kosten van uitvoering, c.q. projectbeheersing en de stijgende marktprijzen is het niet langer mogelijk deze kosten binnen de marges van het totale product op te vangen.

2.3.6. Wonen

- Op 1 januari 2019 trad de Huisvestingsverordening 2018 in werking, op 1 februari de Uitvoeringsregels Wonen 2019. Naast de woonruimteverdeling wordt nu ook de woonruimtevoorraad geregeld. Zaken die in 2018 illegaal waren, maar vaak wel werden gedoogd, zoals woningdelen en vakantieverhuur, zijn nu vergunningplichtig dan wel gebonden aan voorwaarden. De communicatie en handhaving van deze regels hebben financiële implicaties. Vergunningsaanvragen moeten worden getoetst, de handhaving woonfraude en WABO moeten worden versterkt en er moet capaciteit komen om bezwaren af te handelen. Deze financiële implicaties, en de dekking daarvan, zijn niet meegenomen bij de besluitvorming tot vaststelling en invoering van de nieuwe regelgeving en hebben wij nu ingepast via deze Perspectiefnota.
- Op 18 juli 2018 heeft de gemeenteraad de motie 'betere ondersteuning huurders' aanvaard. Met het afsluiten van een contract met !Woon is door het college uitvoering gegeven aan deze motie. Met ingang van 1 maart 2019 kunnen inwoners met vragen en problemen over hun verhuurder terecht bij !Woon. De kosten voor !Woon zijn voor het jaar 2019 € 48.000 (maart tot en met december 2019) en met ingang van 2020 structureel € 55.000 per jaar.
- In de regionale samenwerking in AM verband wordt op diverse thema's en onderwerpen samengewerkt, ook op het thema wonen. Hiertoe is een actieprogramma wonen AM opgesteld om helder te maken wat we gezamenlijk en projectmatig oppakken op de thema's woningproductie en versnelling, betaalbare woningvoorraad, woonruimteverdeling en doelgroepenbeleid. De kosten worden verdeeld over de zes AM-gemeenten. Voor Amstelveen komt dit neer op € 20.000 per jaar in 2020 en 2021.

2.3.7. Handhaving kinderopvang

Goed toezicht en effectieve handhaving dragen in belangrijke mate bij aan de borging van de kwaliteit van kinderopvang. De verantwoordelijkheid van de gemeente hierin bestaat uit de kerntaken vergunningverlening, toezicht en handhaving. Als onderdeel van de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang worden nieuwe eisen gesteld aan de kwaliteit van de kinderopvang. Dit leidt tot meer inzet van de gemeente op het gebied van registratie, toezicht en handhaving. Het Rijk heeft via het gemeentefonds extra middelen beschikbaar gesteld die hiervoor worden ingezet.

2.3.8. Informatiebeheer; investeren in de organisatie, ICT en Digitale Transformatie

Het op orde krijgen en de verdere doorontwikkeling van de ICT-functie vereist en krijgt grote aandacht en inzet. Via raadsbrieven en de ICT klankbordgroep bestaande uit raadsleden is uw raad daarbij nadrukkelijk betrokken. Evenals het CUP 18-22 bevatten ook de bestedingsvoorstellen voor de structurele en eenmalige middelen in deze Perspectiefnota substantiële bedragen voor ICT / Digitale Transformatie, passend in de (noodzakelijke) ontwikkeling van een eigentijdse organisatie die aangesloten is op en soepel kan meebewegen met maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Daarnaast komt een substantieel deel van de voorstellen voort uit de aanbevelingen uit de drie ICT reviews. Deze ICT reviews zijn, naar aanleiding van uw motie (Duidelijkheid over de staat van de ICT van 16 mei 2018), in opdracht van het college uitgevoerd in het najaar van 2018. In dat verband verwijzen wij kortheidshalve naar paragraaf 5.2 met bijbehorende bijlage 3b voor de periodieke rapportage op de voortgang van de lopende ICT-projecten.

De voorliggende voorstellen zijn als volgt samen te vatten:

1. Om de bestaande ICT-functie op orde te krijgen en de continuïteit en bedrijfszekerheid te waarborgen wordt de formatie op sterkte gebracht (structureel € 0,4 miljoen cf. onderstaande specificatie) en worden de budgetten voor duurzame instandhouding/vervanging, inclusief licentiekosten, structureel op peil gebracht (€ 0,5 miljoen). Incidenteel is € 0,35 miljoen opgenomen voor de migratie naar de recente versies van Windows Server, MS Office en MS Exchange.
2. Dit gebeurt in samenhang met een investering in de ICT infrastructuur, toegespitst op het realiseren van een moderne, digitale werkplek die invulling geeft aan de digitale ambitie, zoals vastgelegd in "[Amstelveen connected](#)". Deze nieuwe digitale werkplek is gericht op een tijd, plaats en apparaat onafhankelijke dienstverlening, waarbij ook medewerkers, ongeacht de plaats waar ze hun werk uitvoeren ICT middelen ter beschikking hebben voor het uitvoeren van hun taak. Bij de nieuwe ICT inrichting horen ook andere communicatie- en bereikbaarheidsmiddelen. De bereikbaarheid is nu veelal gekoppeld aan de vaste werkplekken waar medewerkers zich bevinden. De bereikbaarheid wordt in de nieuwe ICT infrastructuur zodanig (mobiel) ingericht dat deze los komt te staan van de vaste werkplek. Onderdeel van deze vernieuwing betreffen het serverpark, software licenties, smartphones, tablets en/of laptops. Deze vernieuwing wordt gerealiseerd in nauwe afstemming en samenhang met de bouwtechnische aanpassing van het gemeentehuis. Hiervoor is een structureel bedrag opgenomen, oplopend naar € 0,9 miljoen vanaf 2022, alsmede incidentele bedragen in 2020 en 2021 tot een totaalbedrag van afgerond € 5,5 miljoen.
3. Deze onder 1 en 2 genoemde slagen worden voor een zeer groot deel gedekt binnen de bedrijfsvoering. Structureel is hiervoor € 1,5 miljoen als dekking opgenomen vanaf 2022. Incidenteel wordt € 4,35 miljoen gedekt door re-allocatie van frictiekosten voor organisatie-ontwikkeling die zijn toegekend via het CUP 18-22.
4. De verdere doorontwikkeling van de ICT-functie komt tot uitdrukking in de aanmelding Digitale Transformatie (II). Dit spitst zich toe op het verder digitaliseren van dienstverlening en wijze van (samen)werken als netwerkorganisatie en de voorwaarden om dit doel te bereiken. Onder deze voorwaarden vallen het voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving, het optimaliseren, c.q. versterken van de interne beheersing en het investeren in de ontwikkelen van mensen in digitale vaardigheden en verantwoordelijkheden. Hiervoor is een structureel bedrag opgenomen, oplopend naar € 1,1 miljoen vanaf 2022, alsmede incidentele bedragen in 2020 tot en met 2022 tot een totaalbedrag van afgerond € 7,5 miljoen

Specificatie Formatie ICT op sterkte

Omschrijving	structureel				
	2019	2020	2021	2022	2023
Ingeboekte reductie team info/voorz. niet gerealiseerd	88	88	88	88	88
Capaciteit beheer bestaande infrastructuur	104	104	104	104	104
Applicatiebeheerder financieel systeem	104	104	104	104	104
Applicatiebeheerder belastingen	52	104	104	104	104
Totaal	348	400	400	400	400

2.3.9. I-Control

Eind 2018 is een drietal onderzoeken op het gebied van ICT uitgevoerd. Eén van de aanbevelingen uit die onderzoeken ziet toe op het verbreden van de control-functie. Naast het huidige financial control zou ook aandacht dienen uit te gaan naar een vaste vorm van i(nformatiemanagement)-control. Doel van i-control is vanuit een onafhankelijke rol toetsen, controleren en adviseren over de ICT-strategie, ICT-risico's, voortgang van projecten, informatieveiligheid, efficiënte inzet van ICT-middelen, betrouwbaarheid van informatie en het samenspel tussen ICT en de vakafdelingen. Met een steeds verregaandere rol van informatisering en digitalisering(sprojecten) bij de uitvoering van de gemeentelijke werkzaamheden is het inrichten van een dergelijke functie in de organisatie van belang. Daarbij gaan wij uit er randvoorwaardelijk van uit, dat de lasten worden gedragen door Amstelveen (75%) en Aalsmeer (25%).

2.3.10. 5e bestuursadviseur

De uitbreiding van het college met één wethouder brengt een uitbreiding van de ondersteuning met zich mee om de gekozen werkwijze van een 1-op-1 ondersteuning voor te zetten.

2.3.11. Aanpassing loongebouw team Handhaving

De eisen en verwachtingen op het gebied van handhaving openbare ruimte veranderen sterk. Taken verschuiven van enkelvoudig werk naar complexe inzet. Een goede invulling van deze taakverzwaring vraagt een andere functionaris. Om dit mogelijk te maken wordt 0,5 vte van de formatie ingezet voor aanpassing van het functiegebouw van team handhaving openbare ruimte.

2.4. Overige ontwikkelingen: Openstaande agenda, incl. risico's ("CUP-III")

Met het afgelopen najaar vastgestelde College Uitvoeringsprogramma 2018-2022 en deze Perspectiefnota zetten wij twee forse stappen in het oppakken van onze ambities voor Amstelveen. Tegelijkertijd is er nog een openstaande agenda, waarmee grote bedragen zijn gemoeid die op dit moment niet (meer) beschikbaar zijn. In deze paragraaf duiden we de thans bekende ontwikkelingen waaromtrent wij in deze collegeperiode nog voorstellen voor besluitvorming aan uw raad denken voor te leggen:

1. Organisatie ontwikkeling in brede zin, inclusief huisvesting, ICT, Digitale Transformatie en frictiekosten.
2. Bijdrage Aalsmeer (zie paragraaf 2.1 sub. e4 en paragraaf 3.5.1.)
3. Sociaal domein (zie paragraaf 2.2.)
4. Wijkcentrum Alleman
5. Nieuw Onderwijshuisvestingsplan
6. Duurzaamheid, inclusief verduurzaming gemeentelijk vastgoed;
7. Omgevingswet
8. Grote projecten, mobiliteit en Stadshart (zie paragraaf 3.2), m.n. beheer en inrichting na project A9.
9. Bovenwijkse voorzieningen na groei vd stad
10. Aankoopstrategie Noorder Legmeerpolder
11. "Zonken" Bovenkerkerweg
12. Zwembad
13. Poeloever, Oude Dorp
14. Inrichting buitenruimte HWC
15. Broedplaatsen en ateliers
16. Uitvoeringsprogramma toerisme

Een risico-inventarisatie, c.q. risico-analyse op detailniveau buiten het bestek van deze Perspectiefnota. Dit komt uitvoeriger aan de orde in de begroting en de jaarrekening.

2.5. Technische actualisering (nominaal, areaal, WOZ)

Onder de noemer technische actualisering melden wij de effecten van de aanpassing van de begrotingsgrondslagen voor areaal en nominaal.

2.5.1. Areaal

De jaarlijkse actualisering van de areaalgegevens onderhoud buitenruimte betekent een bijstelling van structureel € 57.000. In 2019 resteerde nog een stelpost areaal van € 73.000 die in samenhang hiermee is ingezet. Dit laatste maakt onderdeel uit van het dekkingsplan, zoals nader toegelicht in paragraaf 2.1.4. onder e1).

2.5.2. Belastingcapaciteit

Een geheel ander effect op de begrotingsgrondslagen heeft de waardeestijging woningen via de jaarlijkse hertaxatie WOZ. De waardeestijgingen in Amstelveen liggen inmiddels al een aantal jaren beduidend boven het landelijk gemiddelde en dit leidt tot grote kortingen (nadelige herverdeeffecten) op de algemene uitkering gemeentefonds. In Hoofdstuk 4 Tarievenbeleid, onderdeel OZB gaan wij hier nader op in.

2.5.3. Nominaal

De technische actualisering van de begrotingspositie omvat ook de herijking van de uitgangspunten voor loon- en prijsontwikkeling naar de actuele stand van zaken. De conform staand beleid gehanteerde systematiek houdt het volgende in:

1. Voor een duurzaam reëel begrotingsbeeld is het van belang dat zowel de uitgavenbudgetten als de inkomstenbudgetten worden aangepast voor nominale ontwikkelingen (inflatie, c.q. loon- en prijsontwikkelingen). Anders is sprake van een sluipende, impliciete uitholling van de begroting.
2. Uitgangspunt is een onderscheid tussen loongevoelige en prijsgevoelige budgetten in de begroting. De loonontwikkeling wordt verwerkt conform de CAO-maatregelen en de mutatie van de sociale lasten. De prijsontwikkeling wordt verwerkt op basis van de door het CPB periodiek gepubliceerde prijsindex voor de materiële overheidsconsumptie (IMOC), een hiervoor gangbare index. Ook de (output)subsidies vallen onder de prijsgevoelige budgetten. Voor de eigen inkomsten (tarieven) geldt een indexeringscorrectie (inflatiecorrectie) die het (gewogen) gemiddelde is van de loon- en prijsontwikkeling.
3. De loon- en prijsontwikkeling worden jaarlijks voortschrijdend geraamd en bijgesteld, voorcalculatorisch en nacalculatorisch. Dit betekent, dat de toegepaste compensatie rekening houdt met een nacalculatie over het achterliggende jaar, een eventuele bijstelling van het lopende jaar en een nieuwe prognose voor het komende jaar.
4. Aan de inkomstenkant geldt een algemene tariefindex, die het gewogen gemiddelde is van de loon- en prijsstijgingen. De weging vindt plaats op basis van de loon- en prijsgevoeligheid van de begroting. Op basis van de begrotingsvolumes bedraagt deze verhouding 1:1,4.

Dit is de algemene systematiek die als regel wordt toegepast. Ook de indexeringsafspraken voor de dienstverleningsbijdrage van Aalsmeer sluit aan op deze systematiek. Een beperkt aantal begrotingsonderdelen kent een eigen, afwijkend regime. Dit betreft met name de verhuur van gebouwen/accommodaties door de gemeente. Dit is een eigenstandige, bedrijfsmatige activiteit. De jaarlijkse huuraanpassing is, conform de bepalingen in de huurcontracten, gekoppeld aan de ontwikkeling van het C.B.S.-prijsindexcijfer uit het voorafgaande jaar.

Met betrekking tot de geraamde loon- en prijsontwikkeling spelen verschillende ontwikkelingen:

1. Per 1jan19 is sprake van een stijging van de sociale lasten met afgerond 1%. Dit is 0,5% meer dan geraamd. De sterkere stijging komt door een fors hogere pensioenpremie.
2. Voor het overige is de gehele cao-loonontwikkeling 2019/2020 onzeker. Per 1jan19 is de vorige cao afgelopen. De onderhandeling over een nieuwe cao, met terugwerkende kracht tot 1jan19, zijn nog gaande. De uitkomsten van die onderhandelingen hebben dus effect voor 2019 en 2020. Daarnaast is logischerwijs de ontwikkeling van de sociale lasten per 1jan20 nog onbekend en vraagt dit een inschatting.
3. De gehanteerde prijscompensatie 2019 van 1,6% blijft ongewijzigd op basis van de CPB-cijfers, opgave december 2018. Op dit moment is dus geen sprake van een nacalculatie.

Het huidige begrotingskader kent voor 2019 een stelpost van 2,5% voor de effecten van de nieuwe cao. Voor 2020 en verder wordt uitgegaan van een meerjarige trendmatige aanname van 2,5% loonkostenstijging en 2,5% prijsstijging per jaar. In het licht van de actuele signalen lijkt de beschikbare ruimte voor loonstijging aan de lage kant en voor prijsstijging aan de hoge kant. Per saldo heeft sleutelen aan deze aannames in afwachting van de definitieve uitkomsten van de lopende cao-onderhandelingen weinig zin. Wij stellen dan ook voor de bestaande stelpost cao-ruimte 2019 en de trendmatige aanname loon- en prijsontwikkeling 2020 ongewijzigd te handhaven. De meicirculaire met nieuwe informatie over accressen én een doorbraak in de cao-onderhandelingen zijn twee bepalende ijkmomenten om de kaders opnieuw te bezien.

Het effect van de extra stijging van de sociale lasten per 1jan19 met 0,5% wordt wel verwerkt via een wijziging van de begroting 2019. Via deze wijziging worden de personeelskostenbudgetten 2019 op het juiste niveau geraamd met als enige onbekende de cao-uitkomst. Het effect van deze wijziging wordt verrekend met de stelpost nominaal.

De algemene tariefindex (inflatiecorrectie) voor 2020 komt afgerond uit op 2,75%. Dit is het gemiddelde van 2,5% prijscompensatie en 3% looncompensatie (inclusief 0,5% nacalculatie 2019).

Voorstel 4

Ten aanzien van de nominale compensatie:

- (a) In de begroting 2020 rekening te houden met een prijscompensatie van 2,5%, een looncompensatie van 3% (inclusief 0,5% nacalculatie 2019) en een tariefindex van 2,75%.
- (b) De begroting 2019 te wijzigen door aanpassing van de personeelskostenbudgetten vanwege actualisering van de stand per 1jan19 en dit effect te verrekenen met de stelpost nominaal.

3. Projecten en vermogenspositie

3.1. "Sparen vooraf"

3.1.1. Inkadering en doorontwikkeling visievorming

De achterliggende jaren hebben we een bijstelling van het financieel beleid ingezet, waarmee we anticiperen op het opdrogen van de stroom van grondexploitaties en het gaandeweg ouder worden van de bestaande wijken en voorzieningen. Ook afwegingen om bij grondexploitaties de inhoudelijke invulling zwaarder te laten wegen en opbrengstmaximalisatie minder leidend te laten zijn beperken de (potentiële) inkomstenstroom. Deze ontwikkelingen vragen een koerswijziging op basis van een lange termijnvisie om het hoge Amstelveense voorzieningenniveau duurzaam betaalbaar in stand te houden. De achterliggende jaren is een aanzet gegeven met de instelling van een reserve "sparen vooraf" met een bijbehorende structurele dotatie van € 4 miljoen in 2018/19 en structureel € 3 miljoen vanaf 2020.

Deze Perspectiefnota staat in het perspectief van een bredere en fundamentele bezinning op een toekomstvast financieel beleid. Dit is noodzakelijk, omdat we de grenzen bereiken van de spankracht van de huidige systematiek. Openstaande ambities van het College Uitvoeringsprogramma, inclusief investeren in de organisatie, overstijgen de beschikbare middelen. Naast een oplopende beheeropgave dienen zich ontwikkelvragen aan. Die betreffen echter geen uitleggebieden, maar binnenstedelijke herontwikkeling. Dat heeft een geheel andere financiële impact (verdienmodellen, bovenwijkse voorzieningen) en vraagt nader onderzoek en visievorming. In samenhang hiermee starten wij tevens een traject begrotingsdoorlichting om in beeld te brengen welke mogelijkheden er zijn om vanuit de bestaande begrotingskader ruimte vrij te maken voor nieuwe, extra uitgaven ("oud voor nieuw").

Ter ondersteuning van deze bredere bezinning en visievorming, die wij onverminderd in samenspraak met uw raad vormgeven, reiken wij samen met de Perspectiefnota een notitie risicomanagement en activabeleid aan (bijlage 6). Deze notitie geeft een samenhangend totaalbeeld van het bestaande financiële beleid en agendeert de nieuwe vraagstellingen die op ons afkomen als het gaat om het bestendigen van een duurzaam gezonde financiële positie op langere termijn. Het geeft ook een eerste aanzet om de doorontwikkeling van het risicomanagement de komende tijd hoog op de agenda te zetten.

Samen met de algemene reserve fungeert de reserve "sparen vooraf" als gemeentelijke buffer. De algemene reserve is daarnaast de dekking van andere nieuwe investeringen en het financieren van ingroeiscenario's.

3.1.2. Concrete voorstellen

Met als randvoorwaarde het behoud van een acceptabele reservepositie hebben wij vanuit een integrale afweging de inzet van de reserve sparen vooraf betrokken bij het inpassen van de voorliggende investeringen en samenleving en organisatie waarmee wij verder willen, c.q. moeten. Ten aanzien van de reserve sparen vooraf betekent dit concreet de volgende voorstellen:

1. De in het kader van de verkoop van Eneco voorziene toevoeging van eenmalig € 10 miljoen aan de reserve sparen vooraf komt te vervallen. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de algemene reserve.
2. De investeringen in onderwijshuisvesting (nieuwbouw KKC en meerkosten gymzalen HWC, c.a.) tot een totaalbedrag van € 18,7 miljoen in de jaren 2020-2023 komen ten laste van de reserve sparen vooraf.
3. De aparte bestemmingsreserve onderwijshuisvesting VO komt daarmee te vervallen en het daarin nog beschikbare restantbedrag van € 3,7 miljoen komt ten gunste van de reserve sparen vooraf.

De punten 1 en 2 maken deel uit van de voorgestelde besluitvorming in respectievelijk paragraaf 3.5.1. en paragraaf 3.4.1. Het besluitvormingsvoorstel behorend bij punt 3 staat hieronder verwoord.

voorstel 5

De bestemmingsreserve onderwijshuisvesting VO op te heffen na afwikkeling van lopende verplichtingen en het beschikbare restantbedrag ad. afgerond € 3,7 miljoen ten gunste te brengen van de reserve sparen vooraf en hiervoor de begroting 2019 te wijzigen, inclusief het wijzigen van het programma en de mutaties van reserves.

Navolgend overzicht zet de stand en ontwikkeling van de reserve sparen vooraf op een rij.

Reserve "sparen vooraf"	bedragen x duizend euro				
	2019	2020	2021	2022	2023
Geraamde stand per 1jan	5.628	9.628	14.328	9.328	7.328
<u>Voeding:</u>					
Structurele dotatie	4.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Eenmalige dotaties	p.m.	3.700	p.m.	p.m.	p.m.
<u>Onttrekking:</u>					
KKC		-2.000	-8.000	-5.000	
HWC, gymzalen c.a.					-3.700
stand per 31dec	9.628	14.328	9.328	7.328	6.628

3.2. Grote projecten

3.2.1. Algemeen

De grote projecten Amstelveenlijn, A9 en Stadshart leggen extra beslag op onze organisatie. De raad heeft in het kader van de perspectiefnota 2019 en de begroting 2020 financiële middelen beschikbaar gesteld voor inzet van extra capaciteit voor onder meer de projectorganisatie, bereikbaarheidsregie, vergunning management en communicatie voor de periode tot en met 2022.

Jaarlijks melden wij u de voortgang van de voorbereiding en realisatie en de stand van de diverse voorzieningen en kredieten.

De kosten van het gemeentelijk programma management zijn structureel in de begroting gedekt. Verdere kosten van planbegeleiding worden waar mogelijk bij externe opdrachtgevers belegd, maar vragen ook gemeentelijke middelen om de gemeentelijke belangen te waarborgen. Dit betreft strategie, toetsing, advies, onderzoek, inpassingsplannen, communicatie. Daarnaast is inzet nodig om de gemeentelijke belangen te behartigen die betrekking hebben op de onderdelen van het te realiseren werk die uiteindelijk in eigendom, beheer en onderhoud bij de gemeente komen. Hiervoor zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld. Deze Perspectiefnota bevat hiervoor geen nieuwe voorstellen.

3.2.2. Stand van zaken planvorming en uitvoering

Ombouw Amstelveenlijn

Eind 2018 is het project van start gegaan. De werkzaamheden zullen grotendeels in de eerste helft van 2020 worden afgerond. Nadat het materieel is geleverd, het personeel is opgeleid en het proefbedrijf succesvol is afgerond, zal de nieuwe Amsteltram in bedrijf kunnen worden genomen. Volgens de huidige planning is dat per december 2020.

Een aantal werkzaamheden wordt in opdracht van de Vervoerregio Amsterdam uitgevoerd door onze Gemeente. Het betreft de realisatie van watercompensatie, de aanleg van groenvoorzieningen binnen de scopegrenzen, de aanpassing van verkeersregelinstallaties en de aanleg van een betere haltetoegang nabij halte de Meent. De kosten van deze activiteiten worden vergoed door de Vervoerregio.

In aansluiting op het project van de Vervoerregio zijn enkele maatregelen wenselijk ten behoeve van een goede inpassing van de Amstelveenlijn in de omgeving. Deze werkzaamheden betreffen onder meer de inrichting van de groenvoorzieningen buiten de scopegrenzen, het aanpassen van fiets- en voetgangerstunnels (Stadshart, Marne, Bovenkerkerweg), het vernieuwen van verkeersregelinstallaties en extra inzet van tijdelijk openbaar vervoer.

De kosten van deze werkzaamheden worden nu begroot op in totaal € 500.000. Wij verwachten deze kosten te kunnen dekken binnen de beschikbare middelen via de reserve Amstelveenlijn en de reserve grote projecten. Mocht dit onverhoopt niet haalbaar blijken, dan zullen wij een voorstel aan u voorleggen om aanvullende middelen beschikbaar te stellen.

Uithoornlijn

De planvorming is gaande. Onze gemeente draagt alleen zorg voor het opstellen van een bestemmingsplan en de grondaankopen. Hiervoor ontvangen wij een kostendekkende vergoeding van de opdrachtgever Vervoerregio Amsterdam.

A9

Voorafgaand aan het project van Rijkswaterstaat wordt de capaciteit van het onderliggend wegennet op een aantal kruispunten vergroot. De maatregelen worden gefaseerd uitgevoerd in opdracht van en op kosten van Rijkswaterstaat. Specifiek onderdeel is de verbreding van het viaduct van de Ouderkerkerlaan over de Beneluxbaan. Hiervoor heeft uw raad een gemeentelijke bijdrage beschikbaar gesteld van € 0,5 miljoen. Rijkswaterstaat en de Vervoerregio Amsterdam verlenen substantiële bijdragen. Na de gunning heeft een hercalculatie van de projectkosten plaatsgevonden waaruit bleek dat de projectkosten zijn gestegen van € 10 naar € 11,5 miljoen (inclusief risicoreserveringen). Wij hebben een voorstel uitgebracht aan de Vervoerregio om te komen tot een nieuwe subsidiebeschikking. Vooralsnog zien wij geen noodzaak om u een aanvullend krediet te vragen.

Rijkswaterstaat is in januari 2018 gestart met de aanbesteding van het project A9 Badhoevedorp - Holendrecht. De gunning vindt plaats in het najaar. De uitvoering van het project zit in de periode 2020 t/m 2025. Na afloop van het project heeft de gemeente tot taak de aan de gemeente over te dragen projectonderdelen in te richten en in beheer te nemen. Dit betreft met name de overkapping in het Oude Dorp, de overkapping Stadshart met de Bomenbrug, de overkapping Meander met het Bovenlandpad, alsmede de diverse groenzones. De overkappingen zelf worden aangelegd en gefinancierd door Rijkswaterstaat.

De inrichting van de overkappingen en groenzones komt ten laste van de Gemeente. De uitvoeringskosten ramen wij voorlopig op € 6 a € 8 miljoen, waarvoor wij u te gelegener tijd een kredietaanvraag zullen voorleggen. De uitvoering van de maatregelen nemen wij ter hand na afronding van het project van Rijkswaterstaat; vanaf 2026. Het voorlopig ontwerp voor de inrichting van de overkapping Meander zal in de loop van 2019 worden gepresenteerd.

Onderdeel van de scope van het A9-project is de realisatie van een langzaam verkeersbrug over de Traverse. In de Perspectiefnota 2019 hebben wij u meegedeeld dat in de op 1 maart 2018 met Rijkswaterstaat gesloten bestuursovereenkomst is uitonderhandeld dat de door de bevolking gekozen bomenbrug wordt gerealiseerd en dat deze op zich duurdere variant is ingepast binnen de voor deze bestuursovereenkomst beschikbare gemeentelijke budgetten. Daarbij gaven wij aan dat de Vervoerregio ook nog middelen heeft gereserveerd in het kader van het Investeringsplan Fiets, waarop wij een aanspraak kunnen doen. In december 2018 heeft u besloten een bijdrage van € 432.000 te verstrekken aan RWS voor de toevoeging van een trap en lift aan de Bomenbrug.

In overleg met Rijkswaterstaat willen wij een aanpassing doorvoeren in het ontwerp van de Bomenbrug om te komen tot een dunnere constructie met flauwere hellingen die voldoen aan de gangbare comforteisen. RWS vraagt hiervoor een bijdrage in de kosten ad € 903.000. Wij stellen u voor deze bijdrage toe te kennen en vooralsnog te dekken uit de reserve grote projecten. Wij hebben de Vervoerregio Amsterdam verzocht om hiervoor subsidie te verstrekken. De Vervoerregio is bereid om dit voorstel te overwegen. Echter, pas bij een definitieve aanvraag, op basis van ontwerpen en ramingen, kunnen zij een besluit nemen over een eventuele bijdrage en de omvang ervan. Een mogelijke subsidiebeschikking zal aldus niet voor eind 2019 worden afgegeven. Uitgaande van een subsidie van 50% kan het gemeentelijk aandeel worden gedekt uit de voor de bestuursovereenkomst beschikbare gemeentelijke budgetten.

Stadshart

Voor de doorontwikkeling van het Stadshart zijn in 2017 ruimtelijke kaders opgesteld. Deze zijn in 2018 aangevuld met een beeldkwaliteitsplan. De concept Gebiedsvisie Traverse A9 - Stadshart hebben wij in maart 2019 gepresenteerd en wordt in de loop van 2019 aan uw raad voorgelegd. Deze producten fungeren als toetsingskader voor de beoordeling van plannen van externe partijen zoals Unibail Rodamco Westfield en ASR. Er zijn diverse deelprojecten in ontwikkeling, waaronder de uitbreiding van de winkels verlengde Rembrandtweg en de Bioscoop.

Wij volgen de insteek dat de plannen van de commerciële partijen voor de gemeente ten minste budgettair neutraal moeten zijn. Maar voor het niet-commerciële deel gaat dit niet op (Stadsplein, infrastructuur, culturele functies). De plannen daarvoor zijn echter nog onvoldoende uitgewerkt om te oordelen of gemeentelijke investeringskredieten benodigd zijn en zo ja, van welke omvang. Wij zijn voornemens om voor het Stadshartproject een grondexploitatie op te stellen zodat meerjarige kosten en opbrengsten met elkaar in verband kunnen worden gebracht.

De Raad heeft in juni 2017 besloten dat opbrengsten vanuit grondverkoop in het Stadshart gebruikt worden voor de inrichting van de openbare ruimte zoals ook opgenomen in de Ruimtelijke Uitwerking visie Stadshart Amstelveen. Hier is via het raadsvoorstel van de rekening 2017 praktische invulling aan gegeven door een reserve Stadshart in te stellen voor het budgettair neutraal uitvoeren van herinrichting van openbare ruimte via opbrengsten uit verkoop van gemeentelijke gronden en gebouwen. In deze reserve zijn de reeds beschikbare middelen gestort die betrekking hebben op het Stadshart. De bestemmingsreserve bedraagt thans € 86.000 en reserveren wij aldus voor maatregelen voortkomend uit de vaststelling van de ruimtelijke kaders Stadshart.

Het deelproject kwaliteitsverbetering Stadsplein zal worden afgerond in samenhang met de plannen voor wijziging van de marktopstelling. Er is nog een bestemmingsreserve beschikbaar van € 124.000

Toekomstige opgave structureel beheer en instandhouding

Anticiperend op de oplevering van de grote projecten nemen wij nog deze collegeperiode de structurele inbedding van beheer en onderhoud ter hand.

3.2.3. Financiële recapitulatie 2019-2022 en voorgestelde besluitvorming

Onderstaande overzichten zetten de cijfers op een rij behorend bij de hiervoor geschetste ontwikkelingen. Dit als basis voor het kunnen vaststellen van de actuele budgetten met dekking voor de verschillende uitvoeringskosten.

bedragen x 1.000 euro

Omschrijving	eenmalig					structureel
	Totaal	2019	2020	2021	2022	jaarlijks
Projectorganisatie grote projecten						
<i>Projectorganisatie en projectbegeleiding</i>	1.775	585	590	350	250	400
- programmamanagement (structureel)						
- projectbegeleiding	875	425	300	75	75	
- vergunningenmanagement en toezicht A9	600	10	240	225	125	
- inrichtingsplannen A9	125	50	25	25	25	
- kaderstelling Stadshart algemeen	175	100	25	25	25	
<i>Communicatie:</i>	975	225	250	250	250	
- exploitatiekosten Amstelveen InZicht	800	200	200	200	200	
- overige communicatiekosten	600	150	150	150	150	
- inkomsten	-425	-125	-100	-100	-100	
Uitvoering (deel)projecten A9						
<i>Via exploitatie ten laste van gemeente</i>	11.391	11.391	0	0	0	(a)
- uitgaven	9.274	9.274				
- inkomsten	-2.118	-2.118				
<i>Via kredietvotering ten laste van gemeente</i>	25.059	9.429	15.629	0	0	(b)
- uitgaven	12.744	4.786	7.958			
- inkomsten	-12.314	-4.643	-7.671			
<i>Reservering voor vooruitbetaalde toekomstige gemeentelijke investeringen</i>	1.451	1.451				(c)
Recapitulatie						
Totaal uitgaven	26.643	16.445	8.898	700	600	400
Totaal inkomsten	-14.857	-6.886	-7.771	-100	-100	0
Totaal ten laste van gemeente	11.786	9.560	1.127	600	500	400 (d=a+b+c)
reeds eerder beschikbaar gestelde dekking projectorganisatie	-2.750	-950	-800	-500	-500	-400
reeds toegekend uitgavenbudget voor de uitvoering van (deel)projecten A9	-7.306	-7.306				
Totaal reeds toegekend	-10.056	-8.256	-800	-500	-500	-400 (e)
<i>Verrekening met reserve grote projecten</i>	-1.731	-1.304	-327	-100	0	0 (f= -e -d) (*)
Saldo reserve grote projecten per 01-01-2019	2.409					
Begrote stand reserve grote projecten per 31-12-2022	679					

Ad (a) Dit betreft het gemeentelijk deel van de bijdrage aan Rijkswaterstaat van de verdiepte aanleg van de overkapping Oude Dorp en de verbreding van de overkapping Meander, conform het raadsbesluit "Verstrekken gemeentelijke bijdragen aan Rijkswaterstaat voor scopewijzigingen en toekomstige gemeentelijke investeringen project A9 d.d. 12-12-2018, ten laste van het budget van € 9.000.000 voor de overkapping A9 Oude Dorp dat is toegekend bij de Kadernota 2018.

Ad (b) Dit betreft het restant van het budget van € 500.000 dat bij de Kadernota 2018 is toegekend (reeds op voorhand gereserveerd bij de Kadernota 2017) voor het gemeentelijk aandeel in de verbreding van het viaduct Ouderkerkerlaan (ter hoogte van Beneluxbaan).

Ad (c) Voor de toekomstige afschrijvingsslasten als gevolg van gemeentelijke investeringen, die na overdracht door Rijkswaterstaat worden geactiveerd en afgeschreven, wordt een reservering gedaan ten laste van de reserve grote projecten. De reservering vindt plaats door storting in de reserve toekomstige gemeentelijke investeringen A9 in het jaar van vooruitbetaling van de investering aan Rijkswaterstaat.

(*) Verschillen tussen reeds toegekende (meerjarige) budgetten en geactualiseerde budgetten worden verrekend via de reserve grote projecten. Het resterende saldo in de reserve grote projecten per 31-12-2022 heeft voor het merendeel betrekking op toekomstige verplichtingen na 2022 (Oude Dorp).

Uithoornlijn	Totaal	2019	2020	2021	2022
via kredietvotering					
- uitgaven	3.500	500	3.000		
- inkomsten	-3.500	-500	-3.000		
<i>Ten laste van gemeente</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

bedragen x 1.000 euro

Amstelveenlijn	Totaal	2019	2020	2021	2022
via exploitatie					
- uitgaven	246	178	68		
via kredietvotering					
- uitgaven	1.528	225	1.303		
- inkomsten	-1.303		-1.303		
<i>Ten laste van gemeente</i>	<i>471</i>	<i>403</i>	<i>68</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Verrekening met de reserve Amstelveenlijn</i>	<i>246</i>	<i>178</i>	<i>68</i>		
<i>Verrekening met de reserve Verkeersregelinstallaties</i>	<i>225</i>	<i>225</i>	<i>0</i>		

(*)

(*)

(*) De vervanging van verkeersregelinstallaties in 2019 in het kader van het project Amstelveenlijn is opgenomen in het Uitvoeringsprogramma werken buitenruimte 2019-2022.

bedragen x 1.000 euro

Stadshart	Totaal	2019	2020	2021	2022
via exploitatie					
- uitgaven	210	120	30	30	30
<i>Ten laste van gemeente</i>	<i>210</i>	<i>120</i>	<i>30</i>	<i>30</i>	<i>30</i>
<i>Verrekening met de reserve Stadshart</i>	<i>210</i>	<i>120</i>	<i>30</i>	<i>30</i>	<i>30</i>

Voorstel 6

De actuele budgetten met bijbehorende dekking voor de uitvoeringskosten van de projecten A9, Uithoornlijn, Amstelveenlijn en Stadshart vaststellen conform de overzichten in paragraaf 3.2.3. en dit:

a) voor de jaarschijf 2019 te verwerken als begrotingswijziging, inclusief het wijzigen van het programma, het aanpassen van (investerings)reserves en het meerjarig dekken van de kapitaallasten via de reserve "dekking kapitaallasten";

b) voor de jaarschijven 2020 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2020-2023.

3.3. Meerjarenprojectplan Buitenruimte 2019-2022

3.3.1. Algemeen

In de raadsvergadering van 4 juni 2014 is het Uitvoeringsprogramma Infra-werken ingevoerd als nieuw instrument voor programmering en verantwoording op de onderdelen wegen, verkeer en riolen. Het instrument heeft als doel om een andere, levensduur verlengende en kostenbesparende werkwijze te faciliteren. Kern hiervan is een optimale inzet van middelen door ontschotting van budgetten, afstemming van projecten, alsmede een integrale en kritische beheerplanning.

Daarbij is ook aandacht gegeven aan een consistente inbedding van dit instrument in de reguliere Planning & Control cyclus. Dit betekent, dat op basis van de rekeningcijfers jaarlijks een geactualiseerd meerjarenprogramma wordt voorgelegd bij de daaropvolgende Perspectiefnota.

Met ingang van 2018 zijn ook de vervanging van lichtmasten en renovaties op de onderdelen groen, water en spelrecreatie aan het uitvoeringsprogramma toegevoegd. Daarmee is de integrale werkwijze en afstemming verder uitgebreid. Hierom is de naam in 2018 gewijzigd in Uitvoeringsprogramma werken Buitenruimte Amstelveen.

Vanaf 2019 wordt de naam "Meerjarenprojectenplan Buitenruimte" (MPP) geïntroduceerd. Het projectenplan geeft een doorkijk voor de komende vier jaar met de bril van nu op, is altijd indicatief en wordt regelmatig bijgesteld; in elk geval enkele keren per jaar, gelijk opgaand met de planning & control-cyclus.

Het MPP geeft een doorkijkje naar de projecten die onderzocht en voorbereid worden, biedt de mogelijkheid om combinaties van werken te zoeken en geeft een beeld of de noodzakelijke en gewenste maatregelen passen binnen de financiële mogelijkheden die er zijn. Naarmate een project dichterbij komt in de tijd kunnen de benodigde maatregelen, kosten en planning beter worden ingeschat.

Een andere reden om met een meerjarenprojectenplanning te werken, is dat veel projecten over meerdere jaarschijven verdeeld worden. Het projectbudget wordt dan ook over meerdere jaren gespreid.

Het MPP bestaat sinds 2018 uit de volgende onderdelen:

1. wegen en kunstwerken
2. openbare verlichting
3. groen, water, spelen
4. verkeer
5. verkeersregelininstallaties
6. riolering

3.3.2. Inhoudelijk

De hoofdlijn van het programma voor de komende jaren is als volgt samen te vatten:

- onderhoud aan asfalt- en elementenverhardingen, kunstwerken en straatmeubilair
- reconstructie van woonwijken waarbij riolering en verharding wordt vervangen en direct functionele verbeteringen worden doorgevoerd op het gebied van klimaatbestendigheid, verkeer en groen
- vervanging van openbare verlichting en verkeersregelininstallaties
- vervanging van beschoeiing en kunstwerken
- renovatie van gazons, oevers, beplantingsvakken, bomen en speelvoorzieningen
- projecten op het gebied van verkeersveiligheid en verkeersafwikkeling
- verbeteren van fietsroutes
- onderzoeken, inspecties en voorlichting

Een uitgebreider overzicht van maatregelen is opgenomen in een tekstuele versie van het Meerjarenprojectenplan Buitenruimte. Dit plan is door ons college vastgesteld en bieden wij u ter informatie aan als geheime bijlage A. Op termijn is het de bedoeling dit uit te werken in een projectenboek met meer informatie en werkgrenzen per project.

3.3.3. Financieel

Financieel omvat het nu voorgelegde programma in totaliteit een omzetvolume van afgerond € 43 miljoen in de periode 2019-2022, waarvan € 10,3 miljoen in 2019. Meerjarig is in 2020 een piek te zien in de geraamde omzet. Dat jaar staan meer reconstructies gepland dan gebruikelijk en moeten er veel verkeersregelininstallaties worden vervangen. De begrote bedragen voor 2021 en 2022 zijn relatief laag ten opzichte van 2019 en 2020, doordat voor deze jaren nog niet alle projecten bekend en gecalculiseerd zijn.

Een samenvattende specificatie met toelichting treft u aan in bijlage 2. De gedetailleerde projectenlijst ligt als geheime bijlage B ter inzage om de financiële belangen van de gemeente niet te schaden. Dit geeft ons verder geen aanleiding tot nadere beschouwingen of specifieke voorstellen.

Op basis van instemming met het geactualiseerde meerjarenprojectenplan voorziet de voorgestelde besluitvorming tevens in de formeel/administratieve aspecten die nodig zijn om dit "BBV-proof", c.q. conform de geldende regelgeving te verwerken.

3.3.4. Vergroten flexibiliteit en uitvoeringskracht zonder aan zorgvuldigheid in te boeten

Versterking van de uitvoeringskracht en de financiële beheersing van projecten is een prioriteit waarop de achterliggende jaren al de nodige stappen zijn gezet. In lijn daarmee zijn wij nu toe aan drie verdere verbeteringen:

- werkafspraken over tussentijdse bijstellingen binnen de kaders
- onderbrengen van gehele projectgebonden personele capaciteit in de V&T-systematiek
- structurele dekking twee extra projectmanagers om totale omzetvolume weg te kunnen zetten

Werkafspraken tussentijdse bijstellingen binnen kaders

Om tot een goed werkbaar, maar tevens transparante systematiek te komen zonder afbreuk te doen aan rechtmatigheid en zorgvuldigheid ontvangt de raad een gedetailleerde projectenlijst ter kennisname en stelt met inachtneming hiervan de kaders per taakveld vast. Ons college stelt de projectenlijst vast en kan binnen de kaders per taakveld inspelen op incidentele wijzigingen op projectniveau die zich aandienen tijdens de uitvoering. Uw raad wordt hierover via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd en autoriseert de benodigde budgetten volgens het meest actuele programma door vaststelling of wijziging van de begroting. De verwachting is dat de financiële planning door deze werkwijze zal verbeteren en trefzekerder wordt.

Uitbreiding systematiek Voorbereiding & Toezicht (V&T)

Daarnaast is het goed nu de bedrijfsvoering aan te passen aan de nieuwe inrichting en werkwijze. Daartoe leggen wij u een voorstel voor tot wijziging, c.q. uitbreiding van de systematiek voor de dekking van kosten van voorbereiding en toezicht (V&T). Op dit moment wordt slechts een deel van de projectgebonden personele capaciteit gedekt uit een doorbelasting van de kosten voor voorbereiding en toezicht (V&T) op de projecten. Een ander deel wordt tot dusver gedekt uit structurele budgetten. Door alle functies die een bijdrage leveren aan projecten te dekken uit de V&T wordt de doorbelasting transparanter en de bedrijfsvoering flexibeler. Deze voorgestelde omzetting vindt budgettair neutraal plaats en gaat om bedrag van afgerond € 0,5 miljoen. Enerzijds worden de structurele budgetten voor personele inzet verlaagd en anderzijds wordt de ruimte voor projectgebonden kosten verhoogd, waarbinnen de hogere V&T-belasting wordt verantwoord. Deze aanpassing maakt het makkelijker om in te spelen op tussentijdse aanpassingen en vergroot de realisatiekracht.

Structureel maken twee extra projectmanagers

In de Perspectiefnota 2019 zijn 2 extra vte Projectmanager tijdelijk toegewezen om de realisatiekracht van de afdeling Project en Advies te vergroten (€ 172.000). Deze toevoeging heeft effect gehad; de omzet van de projecten Buitenruimte is toegenomen van € 10,5 miljoen naar € 14,7 miljoen. De uitvoeringsprogramma's buitenruimte over 2018 zijn voor 80% uitgenut, waar dit in 2017 nog onder de 50% lag. Voorgesteld wordt deze 2 vte projectcapaciteit structureel in de V&T op te nemen en deze zo te borgen voor de toekomst. Daarnaast is nog een (kleine) verrekening nodig voor de Specialist bodem en bouwstoffen (voor 75% reeds toegekend in 2018) waardoor nog 25% resteert en gedekt moet worden uit de V&T. Op het totaal van de V&T is dit een marginaal bedrag.

De hiervoor toegelichte voorstellen om de flexibiliteit en uitvoeringskracht te vergroten zijn nog niet verwerkt in het Meerjarenprojectenplan. Na besluitvorming over deze Perspectiefnota wordt dit verwerkt in de opstelling van de begroting 2020 en, in samenhang daarmee, de eerstvolgende actualisering van het Meerjarenprojectenplan.

3.3.5. Verdubbeling Bovenkerkerweg en verbeteren fietsroute museumspoorlijn (Zetterij-Noorddammerlaan)

Aanvullend op de bestaande budgetten bevat het bestedingsvoorstel eenmalige middelen in paragraaf 3.4 een bijdrage uit de algemene middelen van € 1 miljoen voor de verdubbeling van de Bovenkerkerweg en het verbeteren van de fietsroute museumspoorlijn tussen de Zetterij en de Noorddammerlaan. Dit is de netto bijdrage, rekening houdend met bijdragen uit de reguliere budgetten, de egalisatiereserve VRI, de grondexploitatie Westwijk-zuidoost en (verwachte) subsidies. Een gespecificeerd overzicht van de totale kosten met bijbehorend dekkingsvoorstel is opgenomen in een geheime bijlage C. Deze projecten maken integraal onderdeel uit van het Meerjarenprojectenplan dat wij u nu ter besluitvorming voorleggen.

Voorstel 7

Ten aanzien van het financieel kader Meerjarenprojectenplan Buitenruimte:

- (a) kennis te nemen van het Meerjarenprojectenplan Buitenruimte 2019-2022 conform de geheime bijlage A, de projectenlijst conform de geheime bijlage B en bijlage 2, alsmede het dekkingsvoorstel in de geheime bijlage C.
- (b) in te stemmen met onderstaande recapitulatie als kader voor de uitvoering en verantwoording:

RECAPITULATIE MEERJARENPROJECTENPLAN BUITENRUIMTE AMSTELVEEN 2019-2022

		bedragen x 1.000 euro				
Taakveld	Omschrijving onderdeel meerjarenprojectenplan	Totaal	2019	2020	2021	2022
2.1 Verkeer en vervoer	-wegen	20.728	5.594	7.585	3.967	3.582
	-verkeer	6.151	1.348	2.748	1.518	537
	-verkeersregelinstallaties	3.177	401	1.858	358	560
	-openbare verlichting	1.938	537	467	467	467
5.7 Openbaar groen	-groen, water en spelen	3.466	1.014	884	784	784
en openlucht recreatie		0	0	0	0	0
7.2 Riolering	-riolering	7.390	1.390	3.312	1.347	1.341
	Totaal	42.850	10.284	16.854	8.441	7.271

- (c) de jaarschijf 2019 van het Meerjarenprojectenplan bedoeld onder (a) te verwerken als begrotingswijziging, inclusief het wijzigen van het programma, (aanpassing) kredietvoting, (aanpassing) mutaties (investerings)reserves en het meerjarig dekken van kapitaallasten via de reserve "dekking kapitaallasten";
- (d) de jaarschijven 2020 en verder van het meerjarenprojectenplan bedoeld onder (a) op te nemen in de (meerjaren)begroting 2020-2022;
- (e) een bedrag van € 125.000 vanuit de egalisatiereserve Buitenruimte wegen over te hevelen naar de egalisatiereserve Buitenruimte groen/water/spelen om zo een bijdrage vanuit het budget wegen te leveren voor een aantal speelplaatsen;
- (f) de geheimhouding van bijlagen A, B en C te bekrachtigen op basis van artikel 25, lid 3 van de Gemeentewet en artikel 10, lid 2 sub b en g van de Wet openbaarheid van bestuur;
- (g) de termijn van geheimhouding te bepalen op 3 jaar, te rekenen vanaf het besluit van het college d.d. 11 juni 2019.

Voorstel 8

In te stemmen met:

- (a) de budgettaire neutrale uitbreiding van de V&T-systematiek.
- (b) het structureel maken van de in 2019 toegekende incidentele uitbreiding van de capaciteit projectmanagers met 2vte.
- (c) het onderbrengen in de V&T-systematiek van de nog te dekken 25% specialist Bodem en Milieu,
- (d) het verwerken van de punten (a) tot en met (c) in de begroting 2020 en de 1^e actualisatie van het MPP.

3.4. Bestedingsvoorstel eenmalige middelen

3.4.1. Totaaloverzicht en voorstel

In deze Perspectiefnota leggen wij u een bestedingsvoorstel eenmalige middelen aan u voor, waarmee wij verder uitvoering geven aan onze ambities voor Amstelveen en een gemeentelijke organisatie die dit waar kan maken. In totaal bedraagt dit pakket afgerond € 38 miljoen in de jaren 2019 tot en met 2023. Hiervan wordt € 19 miljoen aan onderwijshuisvesting betaald uit de reserve sparen vooraf en wordt € 4 miljoen gedekt door een substantiële re-allocatie vanuit toegekende middelen voor frictiekosten als bijdrage vanuit de bedrijfsvoering in de investering in de organisatie. Per saldo resteert € 15 miljoen ten laste van de algemene reserve.

Zoals eerder vermeld in deze nota leggen wij besluitvormingsvoorstellen voor het sociaal domein apart aan u voor in samenhang met de uitwerking van de meicirculaire.

Het voorliggende pakket hebben wij weten in te passen binnen een acceptabele reservepositie, zij het niet zonder inspanning. Met het realiseren van ons ambitieniveau door de uitvoering van het College Uitvoeringsprogramma bereiken we de grenzen van onze financiële beleidskaders. Bijlage 1 geeft een overzicht van reeds besloten eenmalig middeleninzet voor 2019-2022 tot een bedrag van € 55 miljoen. Samen met de voorstellen die we nu aan u voorleggen lijken de geprognosticeerde eenmalige middelen voor deze periode te zijn uitgeput. Dit gegeven maakt onderdeel uit van de bezinning op een nieuwe visie op een toekomstvast financieel beleid waarover wij schreven in paragraaf 3.1.

Naast een structurele bijdrage van de gemeente Aalsmeer hebben wij tevens een incidentele bijdrage van € 3,8 miljoen ingeboekt in het kader van investeringen in de organisatie, die beide gemeenten ten goede komen. De structurele bijdrage maakt onderdeel uit van het dekkingsplan in paragraaf 2.1². De incidentele bijdrage is als voeding verwerkt in de ontwikkeling van de algemene reserve in paragraaf 3.5.

In algemene zin zijn wij terughoudend met structurele voorstellen voor extra middelen en geven bewust de voorkeur aan tijdelijke, c.q. pilotgerichte inzet van eenmalige middelen. Voor een aantal posten kan dit enig afbreukrisico met zich brengen, omdat bij een succesvolle pilot nog niet de middelen beschikbaar zijn voor een structurele voortzetting. Dat weegt ons inziens echter niet op tegen de grotere flexibiliteit en bewustere afweging alvorens tot structurele middeleninzet over te gaan.

Onderstaand overzicht zet dit bestedingsvoorstel op een rij. Erna volgt een postgewijze toelichting.

Voorstel 9

In te stemmen met het bestedingsvoorstel eenmalige middelen conform het overzicht in paragraaf 3.4.1 en dit:

- a) voor de jaarschijf 2019 te verwerken als begrotingswijziging, inclusief het wijzigen van het programma, het aanpassen van (investerings)reserves en het meerjarig dekken van de kapitaallasten via de reserve "dekking kapitaallasten";
- b) voor de jaarschijven 2020 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2020-2023.

² Onderdeel 2.1.4. sub e4) bevat een uitvoerige toelichting op (het lopende overleg over) de Aalsmeerse bijdragen.

Totaaloverzicht bestedingsvoorstel eenmalige middelen Perspectiefnota 2020

bedragen x 1000 euro

Omschrijving		eenmalig					toelichting paragraaf
		2019	2020	2021	2022	2023	
1. Sociaal Domein							
Div. ontwikkelingen, cf. uitwerking par. 2.2	Ba/Be	337	404	177			2.2.2.
* besluitvorming betrekken bij meircirculaire		-337	-404	-177			
sub-totaal Sociaal Domein		0	0	0	0	0	
2. Onderwijs en ontplooiing							
<u>Cultuur</u>							
Beleidsintensivering lokale cultuuragenda	Ra	50	300	230	455		3.4.2.
<u>Sport</u>							
Veldverlichting ARC	El	50					3.4.3.
* dekking binnen beschikbaar krediet		-50					
Verduurzaming sport (motie)	El		200	200			
<u>Onderwijshuisvesting</u>							
Schoolpleinen Jane Adamslaan	Be		300				3.4.4.
* dekking via reserve onderwijshuysv. BO			-200				
Gymzalen, c.a. HWC, meerkosten (reservering)	Be					3.700	
Vervangende nieuwbouw KKC (reservering)	Be		2.000	8.000	5.000		
* inzet reserve sparen vooraf			-2.000	-8.000	-5.000	-3.700	
<u>Onderwijs</u>							
Voorschoolse educatie achter.bel. 10->16 uur	Be		60				3.4.5.
Uitbreiding ondersteuning leerplicht	Be		106				3.4.6.
* bijdrage Aalsmeer			-26				
Pilot afvalinzameling scholen	Go	25	25				3.4.7.
* dekk. via onderwijsbegroting		-25	-25				
sub-totaal Onderwijs en ontplooiing		50	740	430	455	0	
3. Economische zaken, incl. Duurzaamheid							
<u>Duurzaamheid</u>							
Beleidsintensivering lokale agenda duurz.heid	Go	150	725	825	325	325	3.4.8a.
* dekk. via midd. Klimaataakkoord/Enecogelden			-725	-825	-325	-325	
<u>Toerisme en recreatie</u>							
Beleidsintensivering lokale agenda toerisme	Go	75	175	25	p.m.	p.m.	3.4.8b.
sub-totaal Economische zaken		225	175	25	0	0	
4. Openbare ruimte							
<u>wegen en verkeer</u>							
Brug tbv Nationaal Tenniscentrum	Go/El	110					3.4.9.
Bijdr. Bovenkerkerw. en fietsr. museumspoorl.	El	1.000					3.3.5.
openbare verlichting	Go	-150					3.4.10.
beheer civiele kunstwerken	Go	120	120				3.4.11.
* dekking binnen budget inspectie wegen		-120	-120				
<u>Bereikbaarheid Amstelveen</u>							
Beleidsintensivering bereikbaarheid Aveen	El	150	130	55	55		3.4.12.
<u>kostendekkende exploitaties</u>							
Stimuleren afvalscheiding hoogbouw	Go		80				4.2.7.
Onderzoek verplaatsing afvalbrengstation	Go		25				4.2.7.
* dekking via egalisatievoorziening			-105				
150-jarig bestaan Zorgvlied	Ba		50				4.2.9.
sub-totaal Openbare ruimte		1.110	180	55	55	0	
5. Ruimtelijke ontwikkeling							
Onderzoek impact groei van Amstelveen	Go	100					3.4.13.
Bijdrage bomenbrug A9	Ra	903					3.2.2.
* dekk. uit reserve grote projecten		-903					
Transformatie Legmeer, aanv. voorb. krediet	Go	100					3.4.14.
* dekk. budget visievorming stedelijke ontw.		-50					
Budgetgelden wonen	El		20	20			2.3.6.
Omgevingsvergunningen		-35					4.2.2.
Voorbereidingskrediet wijkcentrum Alleman	Ba/Be	200					3.4.15.
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	Go/Be			566	300		3.4.16.
sub-totaal Ruimtelijke ontwikkeling		315	20	586	300	0	
6. Bestuur, bevolking en veiligheid							
Afname aantallen documenten looptijd 10jr/5jr	Bu		150				4.2.4.
Inzet motorenteam handhaving openb. ruimte	Ra	25	20	20	19		3.4.17.
Interventieteam handhaving ("inbrakenteam")	Ra	83	83	83			3.4.17.
sub-totaal Bestuur, bevolking en veiligheid		108	253	103	19	0	
7. Overhead / Bedrijfsvoering							
<u>Informatiebeheer</u>							
Groei mailing door toename participatie	Be	100	50				3.4.18.
Renovatie raadhuis, overdracht archieven	Be	175	175	175			3.4.19.
Migratie Office en Exchange	Be	350					2.3.8.
Infrastructuur, continuïteit bestaande hardware	Be		700				2.3.8.
ICT, fase II	Be		3.000	1.400			2.3.8.
* dekking via re-allocatie frictiekosten		-350	-2.000	-2.000			
Digitale Transformatie (II)	Be		2.720	2.400	1.400		2.3.8.
<u>Overig</u>							
Faseringskosten zaaksysteem sociaal domein	Be	451	602				3.4.20.
Faseringsvoordeel vervanging bedrijfsmidd.	Be	700					3.4.21.
# dotatie aan egalisatie huish.afval		-300					
# opnemen bedrijfskleding in ideaalcomplex		-400					
sub-totaal Bedrijfsvoering		726	5.247	1.975	1.400	0	
8. Algemene dekkingsmiddelen							
Dividend	Ra	-395					3.4.22.
Vennootschapsbelasting	Ra	190	140	100			3.4.22.
sub-totaal Algemene dekkingsmiddelen		-205	140	100	0	0	
TOTAAL		2.329	6.755	3.274	2.229	0	
cumulatief		2.329	9.084	12.358	14.587	14.587	

3.4.2. Beleidsintensiveringen lokale cultuuragenda

Amstelveen scoort hoog in de 'Atlas der gemeenten'. Van de vijftig grootste gemeenten is het de derde aantrekkelijke woonstad in Nederland. En glorieus nummer één op de sociaaleconomische index. Uit dezelfde Atlas voor gemeenten blijkt echter ook dat er op gebied van kunst en cultuur nog een kwaliteitsslag gemaakt kan worden. Amstelveen scoort op de cultuurindex beduidend onder het gemiddelde van de G50. In het voorgenomen cultuurbeleid wil het college een kwaliteitsslag maken. Dit krijgt vorm via onderstaand palet van initiatieven.

Omschrijving	eenmalig				structureel
	2019	2020	2021	2022	2019
a) Algemeen					
# in kaart brengen lokale wensen & behoeften		25			
# betere advisering en publiciteit/promotie		30	30	30	
# stimuleren (kleine) culturele initiatieven		100	100	100	
# stimuleren amateurkunst		25	25	25	
# capaciteit (beleids)uitvoering cultuur					80
b) Kunst in de openbare ruimte					
# kindvriendelijke kunst in de buurten		75	75	75	
# aansluiting beeldenroute Keizer Karelweg				150	
# beeldentuin dak A9				75	
c) Overig					
# planvorming bouwkl. aanp. Cobra museum	50				
# instandhouding monumenten					19
# opknappen en verduurzamen Dorpsstraat 38		376			
* dekking via huurder en beschikb. budgetten		-331			
Totaal	50	300	230	455	99

ad. a) Algemeen

- Het culturele aanbod gaan we scherper richten op de veranderende wensen en behoeften van de diverse doelgroepen in Amstelveen. Dit gaan we eerst goed onderzoeken. Hierbij in het bijzonder aandacht schenken aan jongere doelgroepen door met een vernieuwend aanbod deze groepen te boeien met en te binden aan kunst en cultuur.
- Daarbij is het belangrijk het bestaande aanbod beter over het voetlicht te brengen. Actuele informatie over kunst en cultuur in Amstelveen in traditionele en nieuwe media is momenteel te versnipperd of soms slecht vindbaar. De gemeente zal het initiatief nemen om samen met alle aanbieders van kunst en cultuur te gaan werken aan een aanmerkelijke verbetering van de publiciteit en promotie van het culturele aanbod.
- Theater Elsrijk is een eerste succesvol initiatief waar kunst en cultuur door vrijwilligers uit de buurt wordt georganiseerd. Te denken valt ook aan het verder stimuleren van culturele festivals in de stad (Rock Urbanus, Jazz in het Dorp, Kerstsamenzang, Boekenfeest) die voortkomen uit lokale initiatieven. Dit kan verder worden uitgebouwd en in meer wijken worden aangeboden. Zo kunnen mensen genieten van meer cultuuraanbod dicht bij huis
- Samen kunst beoefenen is van belang voor de sociale samenhang, die door individualisering onder druk staat. Daarom is het nodig om naar nieuwe vormen van 'samenspel' te zoeken.
- Het maken van een kwaliteitsslag in het cultuurbeleid vraagt ook extra capaciteit.

ad. b) Kunst in de openbare ruimte

- Kunst in de openbare ruimte biedt herkenningspunten in plaats en tijd. We willen met beeldende kunst herkenbare verbindingen binnen de stad en met Amsterdam tot stand brengen. Op in de stad prominente plekken, maar ook, laagdrempelig in de buurten. Uitgangspunt is groen en kunst zoveel mogelijk met elkaar te verbinden. Bij de uitvoering van dit beleid worden zowel internationale kunstenaars, nationale kunstenaars, maar ook lokale professionele kunstenaars betrokken en zal ook werk van lokale professionele kunstenaars worden aangekocht.

- De vernieuwing van de A9 en de ontwikkeling van het cultureel stadshart en Dorpshart, bieden de kans om aantrekkelijke beeldende kunst in de openbare ruimte toe te voegen en daarmee de kwaliteit van Amstelveen verder te verhogen. Tegelijkertijd moet beeldende kunst toegankelijk zijn voor alle doelgroepen. Om deze reden worden in wijken kindvriendelijke beelden geplaatst.

ad. c) Overig

- Het gebouw van het Cobra Museum dateert uit 1995 en dient aangepast te worden aan de huidige standaarden, toegankelijker en aantrekkelijker te worden. Het museum ontwikkelt een voorstel hiervoor. Wensen van het museum op dit terrein zullen door de gemeente als eigenaar van het gebouw moeten worden uitgewerkt. Inclusief in dat verband in te winnen adviezen is, reeds in 2019, € 50.000 nodig.
- In lijn met de (unaniem aangenomen) motie 'Laat monumenten niet lopen' en het openstellen van een 'Meldpunt Monumenten' neemt het aantal gemeentelijke monumenten toe. Dit vraagt een verhoging van het bestaande subsidiebudget van € 21.000 naar € 40.000.
- Het Museum Jan van der Togt wil Dorpsstraat 38 meer gaan inzetten voor educatieve activiteiten. Deze wens past in het streven van de gemeente om de aantrekkelijkheid van het Oude Dorp alsmede het Amstelveense aanbod aan culturele activiteiten te vergroten. Het van de gemeente gehuurde gebouwtje dient hiervoor te worden opgeknapt. Vorig jaar is reeds besloten het gebouwtje in 2019 te verduurzamen en zijn daarvoor middelen beschikbaar gesteld. De totale kosten van opknappen en verduurzamen zijn geraamd op € 376.000. Hiervan komen huurdersonderhoud en -wensen voor rekening van de huurder. Rekening houdend met beschikbare budgetten is aanvullend nog € 45.000 benodigd.

3.4.3. Sport

- De rugbyclub ARC heeft extra capaciteit nodig om alle leden te kunnen laten sporten. De daartoe geplande investering in een kunstgrasveld is echter uitgesteld in afwachting van de uitkomsten van een breder onderzoek naar de (toekomstige) behoeften en voorzieningen op sportgebied. Een oplossing is mogelijk door een naastgelegen voetbalveld te voorzien van veldverlichting. Dekking vindt plaats vanuit het beschikbare krediet.
- Op 13 februari heeft uw raad de motie Verduurzaming sport aangenomen. Voor de uitvoering van deze motie voor 2019 is middels een raadsvoorstel een bedrag van € 220.000 beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering vanaf 2020 wordt voorgesteld om incidenteel meerjarig voor de komende twee jaar (2020-2021) € 200.000 op te nemen voor de verduurzaming van sportverenigingen, inclusief uitvoering.

3.4.4. Onderwijshuisvesting

Ten aanzien van de onderwijshuisvesting stellen wij voor substantiële bedragen te reserveren voor het HWC en het KKC. Daarmee geven wij verder uitvoering aan reeds genoemde ambities in het College Uitvoeringsprogramma. Zoals toegelicht in paragraaf 3.1. doen wij voor de inpassing van deze bedragen een beroep op de reserve sparen vooraf.

HWC

Het in 2016 voor de nieuwbouw HWC beschikbaar gestelde krediet is gebaseerd op de normbedragen voor de bouw van gymzalen bestemd voor het basisonderwijs. Deze gymzalen hebben een bepaalde grootte (kleiner) en hoogte (lager), die voor het geven van bewegingsonderwijs in het voortgezet onderwijs onvoldoende is. Daarnaast zijn de normbedragen ontoereikend voor nieuwbouw conform het Bouwbesluit en zijn de meerkosten om circulair te bouwen en een Bijna-Energie-Neutraal-Gebouw nog niet meegenomen. Ten slotte gaat het plan uit van gymzalen die los staan van de nieuw te bouwen school.

In afwachting van een uitgewerkte kredietaanvraag in een later stadium het wij een reservering opgenomen van € 3,7 miljoen.

KKC

Stichting Keizer Karel heeft een aanvraag ingediend ten behoeve van permanente uitbreiding en noodzakelijke kwaliteitsverbetering, waaronder deels vervangende nieuwbouw, van het schoolgebouw Keizer Karel College. Tevens is uitbreiding van de eerste inrichting leerpakket en hulpmiddelen aangevraagd. De afgelopen jaren is geconstateerd dat de bouwkundige staat van het gebouw en het ruimtetekort door de groei van het aantal leerlingen een beperking zijn voor goed onderwijs op een locatie die vraagt om een duurzaam gebouw met een uitstekend binnenklimaat. In februari 2019 is een voorbereidingskrediet van € 224.000 beschikbaar gesteld. Het schoolbestuur is bouwheer.

Wij hebben in deze Perspectiefnota, in afwachting van een aparte kredietaanvraag, een reservering van € 15 miljoen opgenomen voor de gemeentelijke bijdrage. Wij bestendigen daarmee het beleid van de achterliggende jaren om hoge prioriteit te geven aan kwalitatief hoogwaardige onderwijshuisvesting. Wij gaan uit van het beperken van de kosten van tijdelijke huisvesting door gebruik te maken van de achterblijvende oude huisvesting van het HWC. Dat vraagt wel een aansluitende bouwstroom en uitstel van realisatie van de nieuwe gymzalen voor het HWC. Dat hebben wij in de fasering van de voorgestelde reserveringen meegenomen.

Verbeteren schoolpleinen Jane Adamslaan

De buitenspeelvoorzieningen van de Karel Eykmanschool aan de Jane Addamslaan zijn te klein om met alle kinderen goed te kunnen spelen. In dit bestedingsvoorstel hebben wij € 0,3 miljoen opgenomen om de situatie ter plaatse te verbeteren. Hiervan kan € 0,2 miljoen worden gedekt uit de reserve huisvestingsvoorzieningen basisonderwijs. We creëren een uitdagender, creatiever schoolplein met meer groen en minder stenen. We breiden de speelruimte uit door het parkeerterrein naast de school in te richten voor dubbelgebruik in combinatie met een betere verkeerscirculatie. Op deze wijze neemt de veiligheid voor de kinderen toe en neemt de overlast voor de omgeving af.

3.4.5. Voorschoolse educatie

Voorschoolse educatie (VE) is een wettelijke taak van de gemeente. Met ingang van 2020 is de hiervoor geldende taakstelling uitgebreid van 10 naar 16 uur per week. De aparte Rijksvergoeding voor gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid (GOAB) stijgt onvoldoende mee om de meerkosten van deze taakuitbreiding te kunnen opvangen. Het tekort van € 60.000 hebben wij eenmalig voor 2020 opgenomen in ons bestedingsvoorstel. Structureel streven wij naar een structurele inpassing van de taak binnen het beschikbare budget door aanpassing van de beleidskaders.

3.4.6. Uitbreiding leerplicht

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht op de Leerplichtwet. De ambitie is vastgelegd in het thuiszitterpact en betekent dat in 2020 geen enkel kind langer dan 3 maanden thuis mag zitten zonder passend onderwijsaanbod. Daarnaast vervullen leerplichtambtenaren in toenemende mate een preventieve rol in de samenwerking met scholen, jeugdhulpverlening en sociaal team. Voor 2018 en 2019 zijn bovenop de beschikbare structurele middelen eenmalig extra gelden ingezet om te investeren in deze ambitie. Voor 2020 willen wij dit voortzetten, waarbij we ons erop richten om daarna door bijstelling, c.q. transformatie van beleid te komen tot inpassing binnen de bestaande structurele kaders. Een bijstelling van beleid die aansluit op de structurele, binnen het brede spectrum van genoemde taken en samenwerking.

3.4.7. Pilot afvalinzameling scholen

Op 12 december 2018 heeft uw raad de motie 'Afvalscheiden op school' aangenomen. Ons college heeft deze motie omarmd. De uitvoering van de motie start met een quick scan, rekening houdend met de wet- en regelgeving en lopende contracten van scholen. De opzet is om de pilot bij succes uit te kunnen rollen over alle Amstelveense basisscholen. Hoofdonderdeel van de pilot is educatie: afval is een grondstof voor nieuwe producten. De gemeente zal inzamelmiddelen beschikbaar stellen en de inzameling van grondstoffen verzorgen. De middelen voor deze pilot vinden wij binnen de onderwijsbegroting.

3.4.8a. Beleidsintensiveringen lokale agenda duurzaamheid

Duurzaamheid is een prominente prioriteit in ons College Uitvoeringsprogramma en in deze Perspectiefnota krijgt dit vorm via onderstaande initiatieven, die worden bekostigd uit het beschikbare werkbudget, nieuwe middelen via het klimaatakkoord, alsmede uit onze eigen reservering van een deel van de verwachte verkoopopbrengsten Eneco. In totaal belopen deze voorstellen tot en met 2022 een bedrag van ruim € 2 miljoen.

Beleidsintensiveringen lokale agenda duurzaamheid					bedragen x €1000	
Omschrijving		eenmalig				
		2019	2020	2021	2022	2023
a) Klimaatadaptatie, beleid		50				
<i>* dekking uit werkbudget duurzaamheid</i>		-50				
b) Energie						
# Energieteam, uitbreiding formatie			100	200	200	200
# Energiemaatregelen particulieren, subsidies			400	400		
# Energietransitie bedrijven		50	125	125	125	125
c) Extra inzet Duurzaamheidsfonds (incl. uitv.k.)		100	100	100	p.m.	p.m.
Totaal		150	725	825	325	325

ad. a) Klimaatadaptatie

Met de presentatie van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) op Prinsjesdag van 19 september 2017 zijn er landelijk afspraken gemaakt om de negatieve effecten van klimaatverandering te beheersen. Er zijn verplichtingen opgelegd en einddoelen bepaald. Belangrijke uitgangspunten zijn:

- Negatieve effecten van klimaatverandering kunnen niet alleen worden opgevangen door een verbeterde ondergrondse infrastructuur. Overal zijn aanpassingen van de bovengrondse openbare ruimte noodzakelijk om ons voor te bereiden op toenemende wateroverlast, droogte, hittestress en kans op overstromingen.
- Alle gemeenten zijn verplicht om in 2020 over klimaatadaptatie beleid te beschikken. Hiervoor dient een visie, risicokaart en een uitvoeringsplan worden opgesteld, conform het actiepunt vanuit het college uitvoeringsprogramma 3.5. Om dit proces goed te begeleiden moet externe expertise worden ingehuurd.
- Een klimaatrobuust ingerichte gemeente in 2050. Dit vereist visie voor de komende 3 decennia.

ad. b) Energie

De Gemeente Amstelveen wil in 2040 onafhankelijk van fossiele brandstoffen zijn. Dat raakt zowel woningen als bedrijven. Wij komen op dit onderdeel met drie voorstellen:

- **Energieteam**
Om de energietransitie naar een duurzame energievoorziening in de komende decennia te kunnen maken, ligt er onder andere een grote opgave bij het verduurzamen van de bestaande (woning)bouw. Deze opgave komt in het landelijk Klimaatakkoord terug en gemeenten (en regio's) krijgen hier een belangrijke (regie)rol toebedeeld. In regioverband speelt de uitwerking van een Regionale Energiestrategie (RES) voor meer hernieuwbare energie (elektriciteit en warmte). Daarnaast moet de gemeente, met betrokkenheid van stakeholders, uiterlijk eind 2021 in een door de Raad vastgestelde Transitievisie Warmte aangeven welke wijken wanneer van het aardgas af gaan en welke alternatieven er voor elke wijk zijn. De Transitievisie Warmte moet onderdeel worden van de gemeentelijke Omgevingsvisie en daarmee samenhangende uitvoeringsprogramma's en omgevingsplannen. Een nadere uitwerking van de implementatie van de transitievisie wordt vervolgens bepaald in Wijkuitvoeringsplannen. Voor de wijken die voor 2030 in de planning staan, worden de uitvoeringsplannen ook in 2021 opgeleverd. Deze opgave vraagt de komende jaren uitbreiding van de beschikbare capaciteit waarvoor wij € 0,7 miljoen hebben opgenomen, verspreid over de jaren 2020 tot en met 2023.

- *Subsidieregeling particulieren*

In de uitvoering van plannen wil de gemeente zich vooral richten op initiatieven en projecten die snel kunnen worden opgeschaald. Met het voorbereidingsprogramma Amstelveen aardgasvrij wordt hieraan invulling gegeven. De betaalbaarheid van de energietransitie is een belangrijk thema. Een subsidieregeling stimuleert eigenaren om hun woning te verduurzamen. Deze nog verder uit te werken regeling is bedoeld als aanvulling op het duurzaamheidsfonds, dat zich richt op het onderzoeken van mogelijkheden om groepen woningen, denk aan een VVE, te verduurzamen.

- *Bedrijven*

Naast woningen en woningeigenaren hebben ook bedrijven een belangrijke rol om het energiegebruik waar mogelijk terug te dringen en zich voor te bereiden op een toekomst zonder aardgas. De Wet milieubeheer verwacht van bedrijven dat energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar of korter genomen worden en verplicht hen hierover te rapporteren aan het bevoegd gezag. Per 2023 moeten de kantoorgebouwen minimaal in het bezit zijn van een C label. Het is belangrijk om bedrijven tijdig te informeren over deze verplichting. Door voorlichting, communicatie, advisering, het bezoeken van bedrijven en, bij het uitblijven van maatregelen, uiteindelijk handhaven kan naar verwachting veel energie bespaard worden. Wegens andere prioriteiten is er binnen de bestaande capaciteit geen ruimte om deze taken uit te voeren. Wij hebben bedragen opgenomen om hier invulling aan te kunnen geven.

ad. c) Duurzaamheidsfonds

De beschikbare middelen in het in 2017 gestarte Duurzaamheidsfonds raken uitgeput. In dit bestedingsvoorstel nemen wij een extra dotatie op in 2019 tot en met 2021 (inclusief 25% uitvoeringskosten). In de 2-de helft van 2019 is de evaluatie van het duurzaamheidsfonds gepland. Op basis daarvan wordt mogelijk een voorstel voorbereid voor een aangepaste continuering van het fonds.

3.4.8b. Beleidsintensiveringen lokale agenda toerisme en recreatie

In het College Uitvoeringsprogramma 2018 – 2022 hebben we aangegeven meer te willen inzetten op het identificeren en bereiken van bewoners en voor Amstelveen interessante bezoekers. Wij zullen dit verder uitwerken in een uitvoeringsprogramma, maar vooruitlopend daarop ook in deze Perspectiefnota als een stap zetten. Naast het opzetten van een digitaal platform (website) en informatiemateriaal gaat het ook om investeringen in wandel- en fietsroutes en bewegwijzeringen. Onderstaand overzicht zet de cijfers op een rij.

Beleidsintensiveringen lokale agenda toerisme en recreatie		bedragen x €1000		
Omschrijving	eenmalig			
	2019	2020	2021	
a) acties vooruitlopend op uitvoeringsprogramma	25	75	25	
b) extern digitaal platform	50	50		
c) informatiemateriaal over Amstelveen		50		
Totaal	75	175	25	

3.4.9. Brug ten behoeve van Nationaal Tenniscentrum

De komende tijd doen private partijen grote investeringen om Sportpark De Kegel vergaand te herstructureren. Een belangrijk onderdeel daarvan betreft de huisvesting van het Nationaal Tennis Centrum (NTC) en de realisering van nieuwe tennisfaciliteiten. De gemeente verwelkomt de voorgenomen investeringen in het gebied. De Kegel is, gelet op de rommelige en gedateerde uitstraling, immers hard aan een vernieuwing toe. Als bijdrage in de algehele opwaardering heeft de gemeente toegezegd om het terrein aan de noordzijde van een tweede verkeersontsluiting te voorzien, primair gericht op het langzaam verkeer.

3.4.10. Openbare verlichting

Op het budget openbare verlichting is evenals vorig jaar sprake van een incidentele onderuitputting van het budget door achter(wege) blijvende facturering van elektraverbruik door Stedin.

3.4.11. Beheer civiele kunstwerken

De grote projecten A9 en Amstelveenlijn leiden tot een forse uitbreiding van ons areaal aan civiele kunstwerken, zowel in aantallen als in complexiteit. Dit vraagt een inspanning om beheer en instandhouding goed te regelen en de daarvoor benodigde expertise in te huren en te verkrijgen. Wij stellen voor om voor twee jaar een bedrag vrij te maken binnen het budget wegen om een adequate beheer in te richten. De structurele financiële gevolgen van deze areaaluitbreiding worden de komende jaren in beeld gebracht.

3.4.12. Beleidsintensiveringen bereikbaarheid Amstelveen

De bereikbaarheid van Amstelveen is nu en in de komende jaren een belangrijk thema, onder andere door de werkzaamheden en bijbehorende omleidingen aan de Amstelveenlijn en de A9 en ook de grootschalige werkzaamheden op de A10 Zuid. Het doel is dat we zelf regie voeren over de werkzaamheden in de gemeente en ook positie innemen in de regionale bereikbaarheidsopgave. Dat doel kunnen we alleen bereiken door eerst centraal overzicht te krijgen van alle werkzaamheden en aanvragen voor nieuwe werkzaamheden via een beheerst proces te laten verlopen. Regie voeren betekent ook dat we door slim combineren en clusteren 'werk met werk' kunnen maken. Dit leidt tot optimalisatie van bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie (BLVC) en economische voordelen.

Naast het voeren van regie op de werkzaamheden is het van groot belang dat we bewoners, ondernemers, bezoekers en weggebruikers tijdig en volledig inlichten over de werkzaamheden. Zij kunnen dan hun eigen maatregelen nemen zoals bijvoorbeeld het aanpassen van hun (reis)gedrag waardoor hun overlast vermindert. Een herinrichting van de communicatie rond bereikbaarheid is nodig om te voorkomen dat bewoners en bedrijven te zeer versnipperd informatie van verschillende afzenders op verschillende momenten ontvangen, én om als gemeente signalen vanuit bewoners en bedrijven snel intern op de goede plek te krijgen en op te pakken. Onderstaand overzicht geeft een specificatie van de gedachte invulling.

Beleidsintensiveringen bereikbaarheid Amstelveen

bedragen x €1000

Omschrijving		eenmalig			
		2019	2020	2021	2022
a) projectmanager bereikbaarheid		75	75		
b) communicatie		75	55	55	55
c) informatieregisseur (binnen bestaand budget)		p.m.			
d) omgevingsmanager (best. vte en projecten)		p.m.			
Totaal		150	130	55	55

3.4.13. Onderzoek impact groei Amstelveen

Voor de komende jaren staan veel binnenstedelijke transformaties op stapel met significante impact op de bovenwijkse infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen. Dit nog los van het feit, dat binnenstedelijke transformatie ("van grijs naar grijs") op zichzelf financieel al een geheel ander risicoprofiel en verdienmodel met zich meebrengt dan groei via uitleggebieden ("van groen naar grijs"). Elders in deze Perspectiefnota schetsen we dit als een belangrijke uitdaging voor de toekomst. Om daar nader zicht op te krijgen is naast inzet vanuit de eigen organisatie ook externe expertise en onderzoek nodig.

3.4.14. Aanvulling voorbereidingskrediet transformatie Legmeer

Voor Bedrijventerrein Legmeer is een herontwikkeling in voorbereiding. Gezien de complexiteit van het programma is het noodzakelijk gebleken, vooruitlopend op het vaststellen van de transformatievisie, een tussenproduct, i.c. Nota van Uitgangspunten, op te stellen. Medio 2019 wordt de transformatievisie Legmeer vastgesteld. Daarnaast werken we succesvol aan een breed opgezet participatietraject en aan het kunnen faciliteren van organisch ontwikkelen door marktpartijen. Hiervoor is een verhoging van het voorbereidingskrediet van € 100.000 noodzakelijk. Dekking kan voor € 50.000 worden gevonden in het bij het College Uitvoeringsprogramma 2018-2022 toegekende structurele budget voor visievorming binnenstedelijke ontwikkeling. De kosten zullen uiteindelijk verhaald worden bij de toekomstige gebiedsontwikkeling.

3.4.15. Voorbereidingskrediet wijkcentrum Alleman

Naar verwachting kan voor de zomer besluitvorming plaatsvinden over de ontwikkelrichting van de zgn. Bankrashallocatie (Oostelijk Halfrond 9). De kans is aanzienlijk, dat in dat verband zal worden besloten tot nieuwbouw voor wijkcentrum Alleman, al dan niet in combinatie met Medisch Centrum Bankras. Om in aansluiting daarop een bouwplan te kunnen uitwerken bevat deze Perspectiefnota een bedrag van € 0,2 miljoen (voorbereidingskrediet).

3.4.16. Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

In 2019 wordt een begin gemaakt met de systematische verduurzaming van de bestaande gebouwenvoorraad. Op dit moment worden de voorgenomen verduurzamingsprojecten voorbereid en vindt overleg met huurders over de allocatie van de hiermee te realiseren besparingen plaats. Ook voor de komende jaren zijn tranches voorzien, waarvan de fasering wordt bepaald aan de hand van het meerjaren onderhoudsplan. Deze maatregelen zijn gericht op de stap naar energielabel A. Voor een aantal gebouwen zal nog nader worden afgewogen of het nemen van verduurzamingsmaatregelen zinvol is. Deze afweging heeft deels te maken met een beperkt energieverbruik en deels met een onzeker toekomstperspectief voor de betrokken gebouwen. Voor deze categorie zijn vooralsnog geen bedragen in de aanvraag opgenomen.

3.4.17. Handhaving openbare orde

Op twee onderdelen hebben wij in deze Perspectiefnota bedragen opgenomen voor extra inzet op handhaving van de openbare orde:

De grote infrastructurele projecten in de buitenruimte die de komende jaren spelen vragen ook extra inzet op handhaving met het oog op de verkeersdoorstroming en de verkeersveiligheid. In dat kader is aanvullende inzet van motoren nodig, om zelf mobiel te blijven.

Het College Uitvoeringsprogramma wil een extra inzet plegen om inbraken tegen te gaan. Wij hebben bedragen opgenomen voor een inbrakenteam dat stelselmatig en gecoördineerd aandacht geeft aan criminaliteit met een hoge impact op de veiligheidsbeleving van mensen/bedrijven in Amstelveen.

3.4.18. Groei mailing door toegenomen participatie

Toenemende participatie heeft onder meer een groei van ingezette mailing tot gevolg waar de bestaande budgetten niet in voorzien. Incidenteel hebben wij hiervoor extra bedragen opgenomen in 2019 en 2020 om de gewenste aandacht voor participatie niet de doorkruisen. Structureel willen we komen tot een inpassing binnen de bestaande budgetten.

3.4.19. Overdracht archieven vanwege renovatie huisvesting

In samenhang met de aanstaande renovatie en herinrichting van het Raadhuis dient zich een grote inhaalslag aan in het afwikkelen van te archiveren dossiers. Dit vraagt een projectmatig aanpak om dit behapbaar, gestructureerd en gecontroleerd te laten verlopen.

3.4.20. Overgang zaakstelsel sociaal domein

Binnen het sociaal domein wordt veel gewerkt met documenten die moeten worden gedigitaliseerd en in het nieuwe zaakstelsel verwerkt. Volgens de opgemaakte businesscase hierover zijn hier incidenteel extra kosten mee gemoeid. Het gaat om incidentele kosten die ervoor zorgen dat het Sociaal Domein de overgang van werken met een nieuw zaakstelsel kan maken.

3.4.21. Fasering ideaalcomplex vervanging bedrijfsmiddelen en structurele inpassing bedrijfskleding

De Eerste Tijdvakrapportage meldt in bijlage 3a, paragraaf 1.1. dat sprake is van een forse fasering in de vervanging van bedrijfsmiddelen en licht deze ook toe. De vervangingstrajecten lopen wel, maar de aanbestedingsprocedures vragen (veel) meer tijd. Naast een budgettair neutrale "doorschuiving" van de desbetreffende kredieten, betekent de fasering ook dat er eenmalig een bedrag uit de reserve vervanging bedrijfsmiddelen kan vrijvallen. Dit gaat om een bedrag van € 0,7 miljoen.

Hiervan is € 0,3 miljoen te relateren aan bedrijfsmiddelen afvalbeheer. Hiermee kan de druk op de egalisatiereserve afvalstoffen heffing, zoals geschetst in paragraaf 4.2.7., worden verlicht. De resterende € 0,4 miljoen maakt het mogelijk om een openstaand knelpunt in de bedrijfsvoering, de vervanging van de bedrijfskleding op te lossen, door deze onder te brengen in de systematiek van het ideaalcomplex bedrijfsmiddelen. De nu nog verspreid in de begroting opgenomen budgetten worden in samenhang hiermee omgezet naar een structurele dotatie die de toekomstige vervanging waarborgt.

3.4.22. Dividend en Vennootschapsbelasting

In 2019 ontvangen we zowel bij Eneco als bij de BNG een hoger dividend dan geraamd. In beide gevallen is deze meevaller incidenteel. In totaal afgerond € 0,4 miljoen. Op het onderdeel Vennootschapsbelasting moeten we rekening houden met extra kosten.

3.5. Algemene reserve

3.5.1. Cijfermatige actualisering Perspectiefnota

Vertrekpositie voor de algemene reserve is een omvang van € 37,5 miljoen per 1 januari 2019 conform de jaarrekening 2018. Dit is € 10,7 miljoen meer dan geraamd in het begrotingsboek 2019. Voor een bedrag van € 4,6 miljoen betreft dit een reële toename van de algemene reserve door het rekeningresultaat 2018. De resterende € 6,1 miljoen betreft faseringsverschillen; in 2018 geraamde uitgaven ten laste van de algemene reserve zijn “doorgeschoven” naar 2019. De grootste post hierbinnen is de aan het Rijk te betalen bijdrage A9. Eén en ander is uitvoeriger toegelicht in de Jaarstukken 2018.

Verder staan op basis van reeds genomen besluiten in 2019 en verder omvangrijke onttrekkingen aan de algemene reserve opgenomen. Dit betreft in de eerste plaats een breed pakket aan eenmalige beleidsintensiveringen 2019-2022 zoals vastgesteld bij het CUP 18-22 (€ 35 miljoen). Daarnaast zijn via aparte besluiten ook tussentijds middelen aan de algemene reserve onttrokken, waaronder besluitvorming rond het Bedrijventerrein Amstelveen Zuid. Bijlage 1 bevat een specificatie van alle reeds besloten eenmalige beleidsintensiveringen 2019-2023.

Naast de genoemde faseringen uit de jaarstukken 2018 en de doorwerking naar 2019 en verder van reeds genomen besluiten spelen de volgende nieuwe ontwikkelingen, c.q. voorstellen:

1. *Prognose opbrengsten locatie-ontwikkelingen*

Op basis van de jaarrekening 2018 leggen wij via een apart raadsvoorstel aan u voor de geactualiseerde grondexploitaties naar de stand ultimo 2018. In het verlengde hiervan bezien wij de totale prognose van toekomstige winstaftochten, waarbij ook potentiële opbrengsten in beeld komen die nog niet in grondexploitaties zijn opgenomen, maar die wel voldoende hard zijn om te kwantificeren en in te boeken ten gunste van de algemene reserve.

Voor deze aanvullende locatie-ontwikkelingen ramen wij in deze Perspectiefnota een opbrengst van € 13 miljoen in de jaren 2020 tot en met 2023. Dat is lager bedrag dan de prognose die we hebben gehanteerd bij het College Uitvoeringsprogramma. De neerwaartse bijstelling bedraagt € 12 miljoen. Voor afgerond € 8 miljoen is sprake van fasering, waardoor de opbrengsten nu buiten de huidige meerjarenraming vallen in de jaarschijven 2024-2026. Daarnaast is met name de opbrengstverwachting voor de locatie Carmenlaan/Parelvisserslaan niet alleen later maar ook lager. Gebleken is, dat het project zowel procesmatig als programmatisch complex is. De uitwerking van verschillende scenario's wordt op korte termijn ter hand genomen. De lagere raming op deze locatie wordt deels gecompenseerd door een nieuw ingeboekte opbrengst op de locatie Startbaan.

Voor een uitvoeriger toelichting verwijzen wij u korthedshalve naar het hiervoor genoemde raadsvoorstel geactualiseerde grondexploitaties en de raadsbrief met betrekking tot het validatieonderzoek Twijnstra Gudde.

2. *Nieuw bestedingsvoorstel eenmalige middelen*

Paragraaf 3.4.1. van deze Perspectiefnota bevat een nieuw bestedingsvoorstel eenmalige middelen tot een totaalbedrag van € 39 miljoen, waarvan € 15 miljoen ten laste komt van de algemene reserve. Ook de jaarlijkse saldi op het structurele begrotingsbeeld worden afgewikkeld met de algemene reserve. Door tekorten in de jaarschijven 2019 tot en met 2021 gaat dit om afgerond € 3,6 miljoen.

3. *Re-allocatie deel verwachte opbrengst verkoop Eneco*

Rekening is gehouden met een dotatie van € 15 miljoen aan de algemene reserve vanuit de verwachte verkoopopbrengst Eneco. Dit was in eerste aanleg € 5 miljoen algemene reserve en € 10 miljoen “sparen vooraf”. Zie hiervoor ook paragraaf 3.1. Vanuit de verkoop van Eneco is in totaal een verwachte opbrengst van € 30 miljoen ingeboekt. De helft ten gunste van duurzaamheid en de helft ten gunste van de algemene reserve. Op basis van de tot dusver bekende signalen schatten wij de kans dat het uiteindelijke resultaat meevalt hoger in, dan de kans dat dit tegenvalt. Indicatief denken wij aan een positief risico in de orde van € 5 miljoen.

4. *Bijdrage gemeente Aalsmeer*

In het kader van die samenwerking zijn wij in gesprek met Aalsmeer, over het gezamenlijk dragen van investeringen in de organisatie die beide gemeentebesturen ten goede komen. Dan hebben we het over investeringen in de organisatie in het licht van maatschappelijke en technische ontwikkelingen om te blijven voldoen aan de verwachtingen van samenleving en besturen; investeringen die een upgradering betekenen van de bestaande kaders, c.q. het bestaande dienstverleningsniveau. Het verloop van de algemene reserve houdt rekening met de ontvangst van een incidentele bijdrage van Aalsmeer van € 3,8 miljoen. Dit bedrag is gebaseerd op een 25% bijdrage van Aalsmeer in de investeringen in ICT en Digitale Transformatie voor zover niet gedekt binnen de bedrijfsvoering. In de Lentenota Aalsmeer is een incidentele bijdrage opgenomen van € 0,63 miljoen. Voor een uitvoeriger toelichting verwijzen wij kortheidshalve naar paragraaf 2.1.4. sub. e4).

Ten slotte worden de saldi van de structurele begrotingspositie verrekend met de algemene reserve (zie hiervoor paragraaf 2.1.3.).

Met de beschreven bijstellingen komt de algemene reserve ultimo 2023 uit op ruim € 9 miljoen.

voorstel 10

In te stemmen met de volgende mutaties in het overzicht stand en ontwikkeling algemene reserve:

- (a) de geraamde opbrengsten aanvullende locatie-ontwikkelingen ad. € 13 miljoen.
- (b) verhoging van de dotatie uit de verwachte verkoopopbrengst Eneco met € 10 miljoen in plaats van toevoeging van dit bedrag aan de reserve sparen vooraf
- (c) bijdrage van de gemeente Aalsmeer in investeringen in de organisatie ad. € 3,8 miljoen,
- (d) de structurele begrotingssaldi cf. het overzicht in paragraaf 2.1.3.
- (e) de mutaties onder (a) tot en met (d) voor het jaar 2019 te verwerken als begrotingswijziging, inclusief het wijzigen van het programma en de mutaties van reserves, en deze voor 2020 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2020-2023.

3.5.2. P.M.-posten

Ter completering van de beeldvorming bevat het overzicht de volgende p.m.-posten:

- De *meicirculaire* algemene uitkering gemeentefonds heeft zowel structurele effecten voor 2020 en verder als incidentele effecten voor 2019 (inclusief verrekeringen over "oude jaren"). Hierover volgt een aparte notitie zodra de uitkomsten van de circulaire zijn doorgerekend.
- De ervaring leert dat, ten opzichte van de begrotingsraming, de kans op een *positief rekeningresultaat* groter is dan de kans op een negatief resultaat. Of en in welke mate zich rekeningoverschotten blijven voordoen zal moeten blijken.
- Naast deze positieve onzekerheden bevat deze Perspectiefnota ook p.m.-posten voor mobiliteit/grote projecten, impact van groei van de stad en de openstaande agenda College Uitvoeringsprogramma. In dit verband verwijzen wij ook naar paragraaf 2.4.

3.5.3. Beleidsuitgangspunten

De algemene reserve is allereerst samen met de reserve "sparen vooraf" belangrijk als risicobuffer om tegenvallers op te vangen. Het door de raad vastgestelde minimumniveau voor de bufferfunctie is € 15 miljoen. Dit benodigde minimumbedrag wordt regelmatig getoetst op basis van een actuele risico-analyse in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de programmabegroting en de jaarstukken. Paragraaf 3.6. laat de actuele stand en ontwikkeling van de risicobuffer zien.

Uitgangspunt van beleid is verder, dat er niet voor verschillende begrotingsonderdelen afzonderlijke buffers (bestemmingsreserves) worden gevormd. Dat vormt ook het uitgangspunt voor de risico-analyse ter onderbouwing van de gewenste minimum-omvang van de gemeentebreed benodigde buffer. Meevallende inkomsten worden gebruikt om de buffers te versterken. Over tegenvallende uitgaven vindt altijd eerst bestuurlijke besluitvorming plaats. Nauw hieraan verbonden is, dat de algemene reserve tevens voldoende handelingsmarge biedt voor frictie- en transitiekosten en ingroeiscenario's ingeval van het effectueren van structurele taakstellingen. Ten slotte biedt de algemene reserve boven de buffer ruimte, c.q. slagkracht voor eenmalige beleidsintensivering, c.q. bestuurlijke prioriteiten in brede zin.

3.5.4. Totaaloverzicht stand en ontwikkeling algemene reserve & reserve sparen vooraf

Navolgend overzicht zet de stand en ontwikkeling van de algemene reserve op een rij.

Algemene reserve		bedragen x duizend euro				
	2019	2020	2021	2022	2023	
Geraamde stand per 1jan	37.462	12.049	6.015	4.052	6.329	(a)
<u>Mutaties bestand beleid/genomen besluiten</u>						
Structurele begrotingsaldi	-970	-1.522	-1.457	29	29	(b)
Winstafdrachten grondexploitaties	7.994	1.621	528	1.505		(c)
Opbrengsten aanvullende locatie-ontwikk.		1.500	4.808	3.979	2.767	(c)
Verkoop Eneco		15.000				(d)
Overige besl.v. dotaties eenm.middelen	2.700	1.650	700	700	0	(e)
Besl.v. incid.midd. t/m jaarrek18	-27.297	-19.916	-4.218	-2.057	0	(f)
Corr. rek.result. beslisp. dot. reserve	-1.074					
Overige besl.v. na 1jan19	-4.550	0	0	0	0	
<u>Nieuwe mutaties</u>						
Perspectiefnota 2020, incl. 1e Tijdvakrapp.	-2.329	-6.755	-3.274	-2.229	0	
Bijdrage Aalsmeer, eenmalige posten	113	2.388	950	350		
<u>P.M.-posten</u>						
Meicirculaire gemeentefonds, incidenteel	p.m.					
Rekeningresultaten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
Openstaande agenda CUP 18-22		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
Mobiliteit/grote projecten		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
Groei van de stad		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
stand algemene reserve 31dec	12.049	6.015	4.052	6.329	9.125	

(a) beginstand 1jan19 cf. jaarrekening 2018 (rbs. jun19).

(b) cf. actuele stand struct. begrotingspos. 2019-2023 overzicht in par. 2.1.3.

(c) progn. w instafdr. cf. raadsvoorstel actualisatie grondexpl. (raad 10jul19) & geactualiseerde aanv. aannames

(d) cf. rbs. 26sep18 & voorstel re-allocatie par. 3.1.2.

(e) renteverg. vervr. betaling bijdr. A9; kred. hardw. ICT tlv bedrijfv.(4jr 0,7mln. '19/'22); kostendekk. bouw l. decraad18

(f) cf. specificatie bijlage 1.

3.6. Bufferfunctie algemene reserve en reserve sparen vooraf

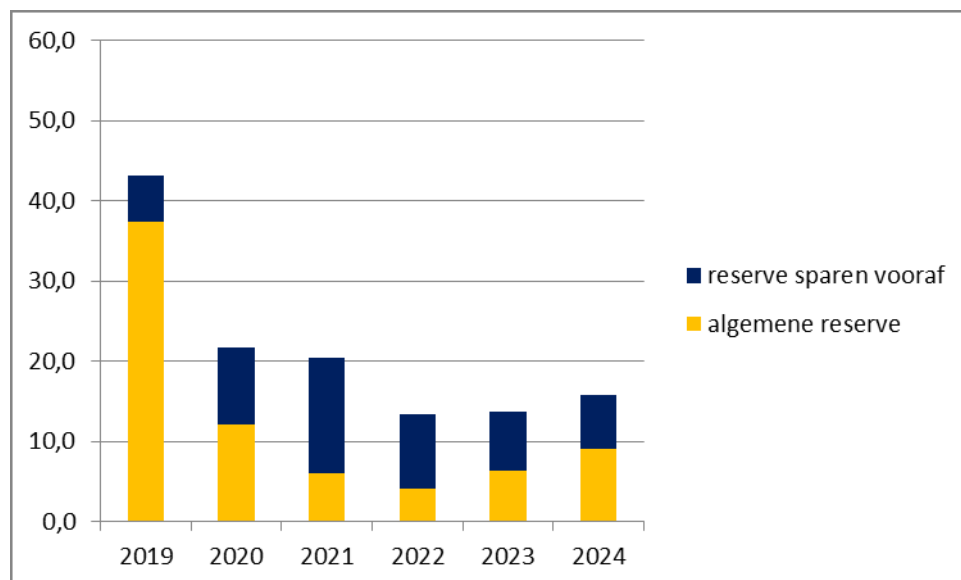
Zoals aangegeven in paragraaf 3.1. bereiken we met de voorstellen in deze Perspectiefnota de grenzen van onze mogelijkheden om onze ambities waar te maken binnen de bestaande financiële kaders. Dat illustreert ook onderstaand overzicht van de totale omvang van de algemene reserve en de reserve sparen vooraf. Per 1jan24 bevindt deze zich op de minimaal benodigde omvang.

In 2022/2023 wordt de minimale omvang (tijdelijk) niet gehaald. Dit laatste achten wij niet onoverkomelijk en geeft ons geen aanleiding voor specifieke voorstellen en/of maatregelen in het licht van de volgende overwegingen:

- de stand per 1jan24 is wel op het minimaal benodigde niveau
- er zijn verwachte opbrengsten uit locatie ontwikkelingen doorgeschoven naar 2024/2026
- we zien een positief risico op de ingeboekte verkoopopbrengst Eneco
- we kunnen de komende jaren voortschrijdend (bij)sturen op de nu opgenomen bestedingsvoorstellen.
- we starten een traject begrotingsdoorlichting en een bredere bezinning op een toekomstvast financieel beleid.

Stand en ontwikkeling buffervolume

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Geraamde stand per 1jan						
# Algemene reserve	37,5	12,0	6,0	4,1	6,3	9,1
# Reserve sparen vooraf	5,6	9,6	14,3	9,3	7,3	6,6
Totaal	43,1	21,6	20,3	13,4	13,6	15,7
Minimum/buffer	-15,0	-15,0	-15,0	-15,0	-15,0	-15,0
SURPLUS t.o.v. MINIMUMBUFFER	28,1	6,6	5,3	-1,6	-1,4	0,7
TEKORT t.o.v. MINIMUMBUFFER						

4. Tarievenbeleid

4.1. Algemeen

Ons college staat voor een terughoudend beleid ten aanzien van tariefsverhoging van lokale lasten. Hierdoor kent Amstelveen, in vergelijking met de ons omliggende gemeenten³, in 2018 de laagste lokale lasten⁴. Dit beleid willen we in combinatie met een kwalitatief hoogwaardig voorzieningenaanbod onverminderd, dus ook in deze Perspectiefnota, voortzetten.

De belangrijkste algemene uitgangspunten van het gemeentelijk tarievenbeleid zijn:

- het toepassen van een jaarlijkse indexering voor loon- en prijsontwikkeling (2020: 2,75%⁵);
- het hanteren van kostendekkende tarieven;
- terughoudendheid ten aanzien van lokale lastendruk burgers en bedrijfsleven.

Langs deze lijnen worden in de tarievennota de diverse tariefvoorstellen verder uitgewerkt. Verder noemen wij de volgende aandachtspunten richting de komende begroting en tarievennota.

4.2. Ontwikkelingen per heffing

4.2.1. Onroerende zaakbelasting (OZB)

De onroerende zaak belasting (OZB) verhogen we niet, behalve voor de gebruikelijke indexering. De huidige woningmarkt laat in Amstelveen stijgingen van de woningprijzen (WOZ-waarden) zien, die fors boven het landelijk gemiddelde liggen. Dit leidt tot een lagere uitkering uit het gemeentefonds vanuit de gedachte dat gemeenten met duurdere woningen meer belasting kunnen vragen van hun eigen burgers. De mate waarin inwoners in staat zijn de OZB te betalen is echter afhankelijk van hun inkomen en niet van de waardeontwikkeling van hun huis. Wij vinden het niet redelijk om de nu bekende nadelige herverdelingseffecten voor Amstelveen in het gemeentefonds als gevolg van de waardeontwikkeling te compenseren door lastenverhoging voor inwoners.

Tot dusver zijn wij erin geslaagd deze nadelige effecten op te vangen binnen het geheel van plussen en minnen in het gemeentefonds. Daarmee was er uiteraard navenant minder structurele begrotingsruimte beschikbaar voor andere prioriteiten. Gaandeweg wordt deze discrepantie steeds nijpender. Het functioneren van deze maatstaf wordt momenteel tegen het licht gehouden in het kader van een brede herziening van de verdeelsystematiek van het gemeentefonds. In dat traject hebben wij nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de effecten waarmee wij geconfronteerd worden.

Een uitvoeriger cijfermatige uitwerking maakt onderdeel uit van de rapportage naar aanleiding van de meicirculaire, op basis van de dan bekende actuele cijfers voor de begroting 2020.

4.2.2. Omgevingsvergunningen

Het structurele begrotingskader gaat uit van kostendekkende bouwleges. Naar de toekomst toe gaat het beeld ingrijpend veranderen onder invloed van de komende Omgevingswet. Voor de tariefstelling bouwleges 2020 heeft dit geen gevolgen. De meerjarenbegroting bevat eenmalige middelen om ons voor te bereiden op de invoering van de Omgevingswet. Eind 2019 stellen wij een tariefvoorstel bouwleges voor 2020 op, gebaseerd op de dan beschikbare prognoses voor de relevante bouwvolumes en daarvan afgeleide kosten- en opbrengstenramingen. Voor het lopende jaar geven de actuele prognoses een beperkte bijstelling te zien van € 35.000 voordelig.

³ Aalsmeer, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn

⁴ Bron: Rijksuniversiteit Groningen, Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden; Atlas van de lokale lasten 2019

⁵ De onderbouwing van de algemene tariefindex van 2,75% staat in de paragraaf nominale begrotingsgrondslagen.

4.2.3. APV/evenementen

De achterliggende jaren hebben we ingezet op het beter en meer faciliteren en stimuleren van evenementen. Daarvoor is capaciteit vrijgemaakt voor evenementencoördinatie, in eerste aanleg incidenteel tot eind 2019. In lijn met ons College Uitvoeringsprogramma en gesteund door de gehouden evaluatie in 2018 willen wij deze inzet continueren. Daartoe bevat deze Perspectiefnota een bedrag van € 85.000 met ingang van 2020. Nu wij kiezen voor een structurele extra inzet hebben wij overwogen een deel van deze kosten te dekken door een verhoging van de leges. Alles afwegende hebben wij daarvan afgezien. Een verdubbeling van de evenementen tarieven zou nog niet de helft dekken van voornoemd bedrag. De financiële bate zou te laag zijn in relatie tot de maatschappelijke kosten.

4.2.4. Leges Burgerzaken

Er is al langere tijd sprake van hogere kosten door uitbreiding wettelijke taken (identiteitsfraude) en areaal (groei inwoners). Hiervoor is bij de Perspectiefnota 2019 incidenteel € 180.000 beschikbaar gesteld voor 2019. Het structureel benodigde bedrag ligt hoger, op afgerond € 250.000. In het bestedingsvoorstel structurele middelen hebben wij € 150.000 opgenomen, naast een gedeeltelijke dekking binnen de bedrijfsvoering.

Verder halveert met ingang van 2020 het aantal af te geven rijbewijzen en reisdocumenten doordat de geldigheidsduur is verdubbeld van 5 naar 10 jaar. Voor een deel leidt dit uiteraard niet alleen tot lagere inkomsten, maar ook tot lagere uitgaven. Het volledig opvangen van de inkomstenderving bij een halvering van de omzet gaat echter niet vanzelf, maar vraagt keuzes in de dienstverlening. De gemeente heeft geen invloed op de inkomstenkant, want het Rijk heeft voor deze grote legespotten de te heffen legesbedragen gemaximeerd. Het Rijk heeft de eigen inkomstenderving gerepareerd door het tarief voor de Rijksafdrachten te verdubbelen. Maar er is geen ruimte geboden voor een compenserende verhoging van de gemeentelijke leges. De structurele inpassing wordt nader bezien, mede in samenhang met andere ontwikkelingen in het (wettelijke) takenpakket van de afdeling Burgerzaken (identiteitsfraude, etc.). Voor 2020 is incidenteel een bedrag van € 150.000 opgenomen.

Ten slotte is sprake van hogere kosten bij verkiezingen. Zoals toegelicht in de Eerste Tijdvakrapportage (bijlage 3a) komt de afwikkeling van het lopende jaar, met drie verkiezingen, in de Tweede Tijdvakrapportage. In structurele zin betrekken wij de kosten van de verkiezingen bij het traject begrotingsdoorlichting.

4.2.5. Parkeerexploitatie

Bij de Kadernota 2018 is het structurele financiële kader vastgesteld in lijn met het bestaande beleid. De onderdelen vergunningen en naheffingsaanslagen zijn kostendekkend. Op parkeergelden (overig betaald parkeren) is sprake van een structureel overschot op basis van de werkelijke kosten en opbrengsten (inclusief overhead), in directe samenhang met de aangetoonde behoefte aan regulering.

In de raadsvergadering van 12 december 2018 is besloten tot een uitbreiding van betaald parkeren met ingang van 2019. Na uitwerking van de relevante kosten- en opbrengstenmutaties is sprake van een structureel voordeel van € 0,25 miljoen, dat is ingezet als algemeen dekkingsmiddel.

4.2.6. Toeristenbelasting

Een sterke groei van het aantal overnachtingen in Amstelveen, vallend onder de toeristenbelasting, maakt de toeristenbelasting in korte tijd tot een substantiële inkomstenpost. Dat maakt het tevens opportuun om het gehanteerde tarief meer in overeenstemming te brengen met het tarief in de regio, zonder daarin voorop te gaan lopen. Dit hebben wij, samen met een inhoudelijke visie, als voorkeursscenario uitgewerkt in een aparte nota over hotelaccommodatiebeleid. Concreet betekent dit een verhoging van het bedrag per persoon per overnachting in twee stappen van € 1,75 naar € 3,00. Hiervan uitgaande bevat deze Perspectiefnota een meeropbrengst toeristenbelasting die oploopt tot € 1,4 miljoen structureel met ingang van 2022. Deze meeropbrengst is het totaaleffect van tariefverhoging en de thans bekende volumegroei hotelcapaciteit tot en met 2019.

4.2.7. Huishoudelijk afval

Voor de kaderstelling ten aanzien van de tarieven afvalstoffenheffing spelen de volgende aspecten:

1. In de raadsvergadering van 22 maart 2017 is het "Grondstoffenplan 2017-2021" vastgesteld, dat zich richt op het stimuleren van afvalscheiding. Daartoe is een krediet beschikbaar gesteld voor investeringen in een nieuwe inzamelmethodiek. Tegenover de lasten van de investeringen staan lagere verwerkingskosten, waardoor per saldo sprake kan zijn van een kostenneutrale realisatie van het grondstoffenplan. Derhalve een verbetering van de afvalscheiding zonder dat dit leidt tot een hoger tarief.
2. Dit perspectief wordt echter wreed doorkruist door de invoering van een nieuwe Rijksbelasting en ongunstige ontwikkelingen op de wereldmarkt. Samen met de reguliere nominale ontwikkeling en aanpassing van de rekenrente leidt dit tot een stapeling van onbeïnvloedbare kostenstijgingen tot een totaalbedrag van afgerond € 1 miljoen. Zonder nieuwe inzamelmethodiek, c.q. bij een slechtere afvalscheiding zou het prijskaartje nog (veel) ongunstiger zijn geweest.
3. Een extra verhoging van de afvalstoffenheffing achten wij in deze situatie onontkoombaar. Dit spoort ook met het algehele beeld "in den lande". Bij de begrotingsbehandeling leggen wij een afgewogen tariefvoorstel voor via het jaarlijkse raadsvoorstel "Tarievennota". Onderstaand overzicht geeft alvast een indicatie, die neerkomt op een stijging van 11,5%. Op jaarbasis is dat afgerond € 28 euro voor meerpersoonshuishoudens en € 23 voor éénpersoonshuishoudens. Daarmee blijft het tarief voor circa 90% kostendekkend. De resterende 10% (circa € 0,9 miljoen) wordt bekostigd uit de algemene middelen. Een verhoging naar 100% kostendekkendheid is op dit moment voor ons niet opportuun, evenmin als voorstellen om de tariefdifferentiatie te versterken.

Omschrijving		mut. in %	meerp.	éénpers.	
bestaande totaalopbrengst & tarieven	8.700		245,80	202,25	<i>huidig tarief</i>
<u>kostenontwikkeling:</u>					
# rijksbelasting	300	3,4%	8,40	6,90	
# externe transport- en verwerkingskosten	500	5,7%	14,00	11,50	
# nominale ontwikkeling & rekenrente	200	2,3%	5,70	4,70	
totaal actuele kostenontwikkeling	1.000	11,5%	28,10	23,10	<i>effect kostenontwikk.</i>
nieuw totaalopbrengst & tarieven (indicatief)	9.700		273,90	225,35	<i>nieuw tarief, indicatief</i>

Ten slotte heeft de geschetste kostenontwikkeling ook al impact op de begroting van het lopende jaar. De stand van de egalisatievoorziening huishoudelijk afval per 1jan19 bedraagt afgerond € 0,3 miljoen, waarvan € 0,15 miljoen was bestemd voor de kosten van de pilot zondagsopenstelling afvalbrengstation (raadsnotie). De nieuwe afvalbelasting en de gestegen transport- en verwerkingskosten betekenen een nadeel van € 0,9 miljoen. Circa de helft hiervan kan worden opgevangen door incidentele voordelen in 2019, met name een uitkering uit het landelijke Afvalfonds en een faseringsvoordeel op de vervanging van bedrijfsmiddelen. Per saldo sluit de actuele prognose met een tekort (negatieve stand) op de egalisatievoorziening van afgerond € 0,3 miljoen.

De inzet is om door strikte budgetdiscipline dit tekort in de rest van het jaar zoveel mogelijk te beperken. Bij de jaarrekening kan de balans worden opgemaakt en zal een onverhoopt tekort ten laste van het rekeningresultaat komen.

Voor 2020 bevat het bestedingsvoorstel eenmalige middelen een bedrag van € 80.000 voor een stimuleringsproject afvalscheiding hoogbouw, alsmede € 25.000 voor een onderzoek naar de verplaatsing van het afvalbrengstation. Wij gaan er vooralsnog van uit, dat deze bedragen binnen de lopende exploitatie met egalisatievoorzieningen kunnen worden ingepast.

4.2.8. Riolering

Voor de kaderstelling ten aanzien van het rioolrecht zijn met name de volgende aspecten van belang:

1. Voortgaande uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2020 (GRP). Bij besluit van 19 februari 2019 hebben wij de tussentijdse evaluatie van dit GRP 2015-2020 vastgesteld en ter kennis gebracht van de raadscommissie RWN. Deze evaluatie stelt vast, dat versterking van de (relatief kleine en kwetsbare) eigen beheerorganisatie nodig is om de investeringsplanning van het GRP te realiseren. Voor Amstelveen betreft dit 0,75 vte die kan worden gedekt door omzetting van een deel de beheergelden, waardoor dit geen effect heeft op het rioolrecht.
2. Actualisering van de meerjarige exploitatie riolering, waarbinnen de herberekening van het verloop van de kapitaallasten een zwaarwegende factor is. In de eerste plaats speelt daarbij de jaarlijkse actualisering op basis van de feitelijke voortgang van de werkzaamheden (doorwerking jaarrekening en nieuw Meerjarenprojectenplan Buitenruimte). In de tweede plaats is dit jaar sprake van een verlaging van de rekenrente van 4% naar 3,5%.

Met inachtneming van deze aspecten leggen wij u bij de begrotingsbehandeling een afgewogen tariefvoorstel voor via het jaarlijkse raadsvoorstel "Tarievennota". Op dit moment is onze verwachting dat het rioolrecht ongewijzigd kan blijven.

Naar de toekomst toe moet rekening worden gehouden met extra opgaven in het kader van klimaatadaptie en grondwaterzorg, maar hiervoor zijn nu nog geen concrete bedragen en effecten bekend.

Aparte aandacht en besluitvorming vraagt de egalisatievoorziening riolering. De jaarrekening 2018 laat zien, dat de stand van deze voorziening riolering is opgelopen tot bijna € 1,9 miljoen. Dit overschrijdt ruimschoots het plafond van 10% van de omzet op het taakveld riolen. Bij een overschrijding van het vastgestelde plafond dient bij de Perspectiefnota te worden besloten hoe hiermee om te gaan. Wij achten het wenselijk om nader te onderzoeken hoe we de middelen in de egalisatievoorziening optimaal kunnen inzetten ten faveure van een duurzame matiging van de lastenontwikkeling, mede met het oog op de nieuwe opgaven die op ons afkomen.

Wij stellen u voor te besluiten om tijdelijk een hogere stand van de egalisatievoorziening toe te staan in afwachting van nadere voorstellen, uiterlijk bij de Perspectiefnota 2021.

4.2.9. Zorgvlied

Het budgettair kader voor Zorgvlied is een kostendekkende exploitatie op basis van een meerjarig bedrijfsplan Zorgvlied. Op dit moment is dat het bedrijfsplan 2015-2018, met de bouw en ingebruikname van een crematorium als belangrijke uitbreiding. Gelet op de dynamiek en complexiteit van "de markt" waarin Zorgvlied opereert is het van belang alert te zijn op een gezonde bedrijfsvoering met een sluitende businesscase. Dit krijgt momenteel nadrukkelijke aandacht via de opstelling van een nieuw bedrijfsplan.

Om aandacht te besteden aan het 150-jarig bestaan van Zorgvlied hebben we in het bestedingsvoorstel eenmalige middelen een bedrag van € 50.000 opgenomen. Op dit moment zien wij binnen de Zorgvlied exploitatie geen mogelijkheden om de kosten van deze feestelijkheden te dekken.

Voorstel 11

Ten aanzien van de lokale heffingen:

- (a) tijdelijk een hogere stand van de egalisatievoorziening riolen toe te staan in afwachting van nadere voorstellen, uiterlijk bij de Perspectiefnota 2021.
- (b) het structurele overschot op (de uitbreiding van) betaald parkeren ad. € 0,25 miljoen per 2020 en de hogere opbrengst toeristenbelasting, oplopend tot € 1,4 miljoen structureel per 2022, te verwerken cf. het dekkingsplan in paragraaf 2.1.
- (c) instemmen met het uitwerken van tariefvoorstel afvalstoffenheffing met een verhoging van 11,5% ter dekking van de gestegen kosten.

5. Tijdvakrapportage 2019 en periodieke rapportage ICT

5.1. Tijdvakrapportage 2019

In bijlage 3a treft u aan de Eerste Tijdvakrapportage over 2019. Deze rapportage richt zich met name op begrotingsrechtmatigheid van de lopende begroting, inclusief de actualisering van kredietvotingen en mutaties van reserves en voorzieningen. Vanwege de voorschriften inzake begrotingsrechtmatigheid heeft een groot deel van de besluitvorming die wij u via de Tijdvakrapportage voorleggen een hoog formeel en administratief-technisch karakter.

Incidentele en structurele afwijkingen op het budgettaire kader 2019 zijn integraal in deze Perspectiefnota verwerkt op de desbetreffende onderdelen (incidentele en structurele bestedingsvoorstellen en autonome ontwikkelingen). Drie grotere onderwerpen komen in aparte paragrafen aan de orde. Dit betreft:

- par. 2.2. Sociaal domein
- par. 3.2. Grote projecten
- par. 3.3. Meerjarenprojectenplan Buitenruimte

Een onderdeel dat op verschillende plaatsen leidt tot wijziging van de begroting is de opstelling van de afdelingsplannen tot uitvoering van de begroting. Een samenhangend beleidsmatig verslag van deze operatie hebben wij opgenomen in bijlage 4. Inhoudelijk is geen sprake van aanpassing van bestuurlijke kaders, de wijzigingen vloeien voort uit het nader uitwerking geven aan de gestelde opgaven binnen deze kaders.

Op de kredieten voor de onderwijshuisvesting is sprake van een fasering naar latere jaren van € 6,9 miljoen voor de nieuwbouw HWC. Dit op basis van de feitelijke voortgang van de projecten. Deze uitgaven worden gedekt uit de bestemmingsreserves onderwijshuisvesting, waarvan de geraamde onttrekkingen eveneens wordt gefaseerd. Dit verklaart voor het overgrote deel de mutaties onder de beslispunten (a) en (b) aan het eind van deze paragraaf.

Vast onderdeel van de Tijdvakrapportage is de omvang van de externe inhuur. Wij hechten groot belang aan een kritische sturing op het totale inhuurbudget en terughoudendheid op dit punt. De komende begrotingsdoorlichting zal hier nadrukkelijk aandacht aan moeten geven. Externe inhuur van personeel boven een tarief van € 100 per uur behoeft expliciete goedkeuring van de portefeuillehouder.

De externe inhuur is ingedeeld in twee groepen met een uitgavenprognose op basis van de thans bekende, c.q. bestaande contracten:

- a) inhuur van personeel om het reguliere werk doorgang te laten vinden: € 14,0 miljoen.
- b) extern advies (adviesbureau is verantwoordelijk voor advies/ondersteuning: € 0,5 miljoen.

Deze omvang de inhuur ligt op hetzelfde niveau als in de Eerste Tijdvakrapportage 2018. In de jaarrekening 2018 kwam de inhuur uit op ruim € 21 miljoen, doordat contracten worden verlengd of nieuwe contracten zich aandienen. Dat zal ook dit jaar het geval zijn.

Ten slotte rapporteert de Tijdvakrapportage over de schuldpositie. Amstelveen heeft een zeer sterke financiële positie en weinig schulden.

Voorstel 12

Naar aanleiding van de Eerste Tijdvakrapportage 2019:

- (a) De begroting 2019 meerjarig te wijzigen voor de in paragraaf 1.1 "Begrotingsrechtmatigheid programma's" vermelde budgettaire-neutrale wijzigingen;
- (b) De begroting 2019 meerjarig te wijzigen voor de in paragraaf 2.2 "Overige kredieten" vermelde mutaties;
- (c) De begroting 2019 meerjarig te wijzigen voor de in paragraaf 3 "Begrotingsrechtmatigheid reserves/-voorzieningen" vermelde mutaties;
- (d) Instemmen met de in paragraaf 6 opgenomen geactualiseerde begroting.

5.2. Periodieke rapportage ICT

In de P&C-cyclus hebben wij een aparte periodieke ICT-rapportage ingebed, zoals toegezegd, c.q. afgesproken. Deze paragraaf geeft een korte samenvatting. [Bijlage 3b](#) bevat een uitvoerige rapportage.

Uitvoering onderdeel van de motie 'Duidelijkheid over de staat van de ICT' van 16 mei 2018

In deze rapportage zijn het inrichten van de ITIL beheerprocessen en de cyclus informatieveiligheid en privacy opgenomen. Daarnaast ook de verantwoording over de voortgang van de maatregelen uit het Verbeterplan Informatieveiligheid en privacy en de werkzaamheden eerste fase vervangen van de ICT-hardware. Het inrichten van de ITIL beheerprocessen heeft een relatie met het Programma Digitale Transformatie. De planning van de implementatie is hierop aangepast.

Rapportage plan van aanpak uitvoering aanbevelingen ICT-reviews

In een motie van 16 mei 2018 heeft de raad verzocht om een aantal ICT onderzoeken. In november 2018 zijn er drie ICT reviews uitgevoerd in opdracht van het College. De directie heeft de adviezen van de onderzoekers overgenomen om verbeteringen door te voeren binnen de organisatie.

Samengevat wordt er gewerkt aan de nieuwe ICT beheerorganisatie, zijn de verschillende evaluaties gestart en wordt de gewenste applicatiearchitectuur ontworpen. De upgrade van het zaakstelsel wordt voorbereid en er is gestart met het uitwerken van de kaders (visie, beleid, architectuur, richtlijnen). Ook wordt het projectportfoliomanagement ingericht en alle lopende en nieuwe projecten zijn in kaart gebracht.

Om draagvlak en verbinding met de vakafdelingen te creëren is de interne communicatiecampagne Onderweg gestart. Er worden opleidingen en inspiratiesessies uitgewerkt. Het doel is het creëren van een toekomstbestendige organisatie met participerende medewerkers en goed opdrachtgeverschap bij de vakafdelingen.

Uitvoeringsplan 2019 Digitale Transformatie

In het digitale magazine "[Amstelveen connected](#)" zijn de ambities voor de digitale transformatie van de organisatie AA neergelegd in een vierjarig programma. Het programma Digitale Transformatie richt zich niet alleen op ontwikkeling en inrichting van ICT voorzieningen, processen en systemen, maar vooral (ook) op de ontwikkeling van de organisatie en de medewerkers. De ontwikkelingen in de digitalisering volgen elkaar in snel tempo op. Deze dynamiek vraagt een dynamische benadering. Daarom wordt ieder jaar een nieuwe jaarschijf uitgewerkt op basis van voortschrijdend inzicht, realisme en haalbaarheid. Het Uitvoeringsplan 2019 is uitgewerkt en vormt de basis voor de start van de projecten. Samengevat lopen de projecten volgens planning met uitzondering van de twee projecten die later in de tijd zijn geplaatst.

6. Gevraagde besluiten

Samenvattend bevat deze Perspectiefnota de volgende voorgestelde besluitvorming.

1. De maatregelen van het structurele dekkingsplan conform het overzicht structurele begrotingspositie in paragraaf 2.1. voor de jaarschijf 2019 te verwerken als begrotingswijziging en voor de jaarschijven 2020 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2020-2023;
2. De besluitvorming over (bijstelling van) het financieel kader sociaal domein te betrekken bij de aparte rapportage met de uitwerking van de meicirculaire 2019 algemene uitkering gemeentefonds.
3. De structurele bestedingsvoorstellen conform het overzicht in paragraaf 2.3.1.
 - a) voor de jaarschijf 2019 te verwerken als begrotingswijziging inclusief het wijzigen van het programma, het aanpassen van (investerings)reserves en het meerjarig dekken van de kapitaallasten via de reserve "dekking kapitaallasten";
 - b) voor de jaarschijven 2020 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2020-2023;
 - c) de incidentele tekorten op het structurele saldo in de jaarschijven 2019 tot en met 2021 ten laste te brengen van de algemene reserve.
4. Ten aanzien van de nominale compensatie:
 - (a) In de begroting 2020 rekening te houden met een prijscompensatie van 2,5%, een looncompensatie van 3% (inclusief 0,5% nacalculatie 2019) en een tariefindex van 2,75%.
 - (b) De begroting 2019 te wijzigen door aanpassing van de personeelskostenbudgetten vanwege actualisering van de stand per 1jan19 en dit effect te verrekenen met de stelpost nominaal.
5. De bestemmingsreserve onderwijshuisvesting VO op te heffen na afwikkeling van lopende verplichtingen en het beschikbare restantbedrag ad. afgerond € 3,7 miljoen ten gunste te brengen van de reserve sparen vooraf en hiervoor de begroting 2019 te wijzigen, inclusief het wijzigen van het programma en de mutaties van reserves.
6. De actuele budgetten met bijbehorende dekking voor de uitvoeringskosten van de projecten A9, Uithoornlijn, Amstelveenlijn en Stadshart vaststellen conform de overzichten in paragraaf 3.2.3. en dit:
 - a) voor de jaarschijf 2019 te verwerken als begrotingswijziging, inclusief het wijzigen van het programma, het aanpassen van (investerings)reserves en het meerjarig dekken van de kapitaallasten via de reserve "dekking kapitaallasten";
 - b) voor de jaarschijven 2020 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2020-2023.
7. Ten aanzien van het financieel kader Meerjarenprojectenplan Buitenruimte:
 - (a) kennis te nemen van het Meerjarenprojectenplan Buitenruimte 2019-2022 conform de geheime bijlage A, de projectenlijst conform de geheime bijlage B en bijlage 2, alsmede het dekkingsvoorstel in de geheime bijlage C.
 - (b) in te stemmen met onderstaande recapitulatie als kader voor de uitvoering en verantwoording:

RECAPITULATIE MEERJARENPROJECTENPLAN BUITENRUIMTE AMSTELVEEN 2019-2022

		bedragen x 1.000 euro				
Taakveld	Omschrijving onderdeel meerjarenprojectenplan	Totaal	2019	2020	2021	2022
2.1 Verkeer en vervoer	-wegen	20.728	5.594	7.585	3.967	3.582
	-verkeer	6.151	1.348	2.748	1.518	537
	-verkeersregelinstallaties	3.177	401	1.858	358	560
	-openbare verlichting	1.938	537	467	467	467
5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie	-groen, water en spelen	3.466	1.014	884	784	784
		0	0	0	0	0
7.2 Riolering	-riolering	7.390	1.390	3.312	1.347	1.341
	Totaal	42.850	10.284	16.854	8.441	7.271

(c) de jaarschijf 2019 van het Meerjarenprojectenplan bedoeld onder (a) te verwerken als begrotingswijziging, inclusief het wijzigen van het programma, (aanpassing) kredietvoting, (aanpassing) mutaties (investerings)reserves en het meerjarig dekken van kapitaallasten via de reserve "dekking kapitaallasten";

- (d) de jaarschijven 2020 en verder van het meerjarenprojectenplan bedoeld onder (a) op te nemen in de (meerjaren)begroting 2020-2022;
- (e) een bedrag van € 125.000 vanuit de egalisatiereserve Buitenruimte wegen over te hevelen naar de egalisatiereserve Buitenruimte groen/water/spelen om zo een bijdrage vanuit het budget wegen te leveren voor een aantal speelplaatsen;
- (f) de geheimhouding van bijlagen A, B en C te bekrachtigen op basis van artikel 25, lid 3 van de Gemeentewet en artikel 10, lid 2 sub b en g van de Wet openbaarheid van bestuur;
- (g) de termijn van geheimhouding te bepalen op 3 jaar, te rekenen vanaf het besluit van het college d.d. 11 juni 2019.

8. In te stemmen met:

- (a) de budgettair neutrale uitbreiding van de V&T-systematiek.
- (b) het structureel maken van de in 2019 toegekende incidentele uitbreiding van de capaciteit projectmanagers met 2vte.
- (c) het onderbrengen in de V&T-systematiek van de nog te dekken 25% specialist Bodem en Milieu,
- (d) het verwerken van de punten (a) tot en met (c) in de begroting 2020 en de 1^e actualisatie van het Meerjarenprojectenplan Buitenruimte.

9. In te stemmen met het bestedingsvoorstel eenmalige middelen conform het overzicht in paragraaf 3.4.1 en dit:

- a) voor de jaarschijf 2019 te verwerken als begrotingswijziging, inclusief het wijzigen van het programma, het aanpassen van (investerings)reserves en het meerjarig dekken van de kapitaallasten via de reserve "dekking kapitaallasten";
- b) voor de jaarschijven 2020 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2020-2020.

10. In te stemmen met de volgende mutaties in het overzicht stand en ontwikkeling algemene reserve:

- (a) de geraamde opbrengsten aanvullende locatie-ontwikkelingen ad. € 13 miljoen.
- (b) verhoging van de dotatie uit de verwachte verkoopopbrengst Eneco met € 10 miljoen in plaats van toevoeging van dit bedrag aan de reserve sparen vooraf
- (d) de structurele begrotingssaldi cf. het overzicht in paragraaf 2.1.3.
- (e) de mutaties onder (a) tot en met (d) voor het jaar 2019 te verwerken als begrotingswijziging, inclusief het wijzigen van het programma en de mutaties van reserves, en deze voor 2020 en verder op te nemen in de (meerjaren)begroting 2020-2023.

11. Ten aanzien van de lokale heffingen:

- (a) tijdelijk een hogere stand van de egalisatievoorziening riolen toe te staan in afwachting van nadere voorstellen, uiterlijk bij de Perspectiefnota 2021.
- (b) het structurele overschot op (de uitbreiding van) betaald parkeren ad. € 0,25 miljoen per 2020 en de hogere opbrengst toeristenbelasting, oplopend tot € 1,4 miljoen structureel per 2022, te verwerken cf. het dekkingsplan in paragraaf 2.1.
- (c) instemmen met het uitwerken van tariefvoorstel afvalstoffenheffing met een verhoging van 11,5% ter dekking van de gestegen kosten.

12. Naar aanleiding van de Eerste Tijdvakrapportage 2019:

- (a) De begroting 2019 meerjarig te wijzigen voor de in paragraaf 1.1 "Begrotingsrechtmatigheid programma's" vermelde budgettair-neutrale wijzigingen;
- (b) De begroting 2019 meerjarig te wijzigen voor de in paragraaf 2.2 "Overige kredieten" vermelde mutaties;
- (c) De begroting 2019 meerjarig te wijzigen voor de in paragraaf 3 "Begrotingsrechtmatigheid reserves/-voorzieningen" vermelde mutaties;
- (d) Instemmen met de in paragraaf 6 opgenomen geactualiseerde begroting.

Bijlage 1: Reeds besloten eenmalige beleidsintensivering 2019-2023

EENMALIGE UITGAVEN 2019-2023 t/m besl.v. decemberraad 2018						bedragen x € 1.000
Omschrijving	port.-houder	eenmalig				
		2019	2020	2021	2022	
1. Sociaal Domein						
<u>1.1. Wmo, samenkracht en participatie</u>						
Transformatie (via herschikking bestaand budget)						
# Aanpak armoede en schulden	Ba		50	50	50	CUP18-22
# Versterken signalering en bereik	Ba		50	50	50	CUP18-22
# Gebiedgericht werken	Ba		100	100	100	CUP18-22
# Sociale wijkaanpak	Ba	50	50	50	50	CUP18-22
# Zorginnovatiefonds	Ba		100	100	100	CUP18-22
# Verbetering ketenzorg dementie	Ba	100				CUP18-22
# Ondersteuning GGZ in de wijken	Ba		100			CUP18-22
# Ondersteuning Licht verstandelijke beperking	Ba		100			CUP18-22
# Muliprobleemaanpak	Ba	50				CUP18-22
# Aanpak schrijnende gevallen	Ba	50				CUP18-22
# Eenzaamheidsaanpak	Ba			150	150	CUP18-22
# Gezond in Amstelveen	Ba	100	200	200	200	CUP18-22
# Integratie statushouders	Ba	100				CUP18-22
Dekking binnen zorg/werk via transformatie	Ba/Go		-750	-700	-700	CUP18-22
Emancipatieprogramma	Ba/Go	30	30	30	30	CUP18-22
Boodschappenklusbussen (co-financiering)	Ba					CUP18-22
Toegankelijkheid	Go	30				CUP18-22
Nieuwe participatievormen 1 fte	Ba	68	68			CUP18-22
Digitale communicatie met inwoners	Ba	25	25	75	75	CUP18-22
Pilot aanpak dementie	Ba	250				sep.circ.& fasering rek'18
Rijks gelden armoede en schulden	Ba	106				Budg.overh. decc18
<u>1.2. Wmo, zorg: vrije inloop dagstruct./Particpe</u>	Ba	17	27	27	27	CUP18-22
<u>1.3. Werk en Inkomen</u>						
Schuldhelpverlening, intensivering preventie	Ba	69	69			CUP18-22
Pilot verlengde leerweg "Ons Tweede Thuis"	Ba	20				CUP18-22
<u>1.4. Jeugd: Tekort regionale inkoop jeugdhulp</u>	Be	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	CUP18-22
2. Onderwijs en ontplooiing						
<u>Onderwijs</u>						
School of Understanding	Be	93				fasering rek.'18
Amity/Internationaal onderwijs	Be	2.000				Kadern.18 & fasering
Uitbreiding ondersteuning leerplichtambtenaren	Be	37				Kadern.18
Internationalisering onderwijs (IGBO, opstart)	Be	175	50	50	50	CUP18-22/fasering rbs 13r
Onderwijshuisvesting	Be					
# div. ontwikk. VO/BO	Be	4.050	1.000			Kadern.17 & fasering
# Gymnastiekzalen HWC	Be		pm			CUP18-22
# KKC	Be		pm			CUP18-22
# Scholen Landtong	Be	200	7.200			CUP18-22
# Scholen Orion	Be		pm			CUP18-22
# Planvorming onderw. Aveen Zuid/Ameer	Be		50			CUP18-22
<u>Sport</u>						
Beweegbox Turnhal	El	37	22	8		CUP18-22
Planvorming zwembad	El	25	50			CUP18-22
Actieplan individuele sporters	El	100	100			CUP18-22
<u>Cultuur</u>						
Van der Togt	Ra	225	225	225		CUP18-22
Historie van Amstelveen	Ra	100	100	100		CUP18-22
Kleine culturele initiatieven	Ra	25	25	25	25	CUP18-22
Lokaal mediafonds	Ra	100	100	100	100	CUP18-22
Kunst openbare ruimte	Ra	150	150			CUP18-22, amend.
Kunst met ambitie	Ra	20				Budgetoverh. dec18
3. Economie						
Citymarketing (Ervaar Amstelveen)	Go	75				Kadern.17 & fasering
Uitvoering toerismevisie	Go/El		p.m.	p.m.	p.m.	CUP18-22
Stadspromotie	Go	100	100	100		CUP18-22
Evenementencoördinator	Go	82				CUP18-22
Schiphol	Ra	15	25	25		CUP18-22
Digitale bereikbaarheid (Glasvezel)	El	150				CUP18-22 & fasering
Zelfrijdend vervoer (Smart City)	El		150			CUP18-22
Smart City	Be	300				Kadern.18 & fasering

Omschrijving	port.-houder	eenmalig				
		2019	2020	2021	2022	
4. Openbare Ruimte						
Areaal openbare ruimte, CBT	Go	14	4			Pn.19 aut.ontw.
Areaal openbare ruimte, Wijkb.	Go	16	1			Pn.19 aut.ontw.
Groen op daken	Go	185				Kadern.16 & fasering
Actieplan groener Amstelveen	Go	25	50	50	50	CUP18-22
Pilot openstellen afvalstation op zondag	Go	150				CUP18-22
# Dekking pilot via egalisatie		-150				CUP18-22
Onderz. groen in eigen beheer Avenen Zuid	Go	25				CUP18-22
Reconstructie Noorddammerlaan	El	100	pm			CUP18-22
5. Ruimtelijke ontwikkeling						
Grote projecten, bijdrage A9	Ra	7.156				fasering rek.'18
Grote projecten, projectorganisatie	Ra	300	300			Kadern.'16-'18
# dekking uit bijdrage A9 planbegeleiding		-300	-300			Kadern.'16-'18
Grote projecten: Projectorganisatie/-communicatie	Ra	650	500	500	500	CUP18-22
Knooppunt Oudekerkerlaan	El	150				Kadern.'16/'17 & fasering
Plan ontwikkeling cultuurstrip	Ra		pm	pm	pm	CUP18-22
Facelift Oude Dorp	Ra	100	450	450		CUP18-22
Schoonmaken Poel & Herinr. Noordelijke oever	El			pm	pm	CUP18-22
Projectcommunicatie stedelijke projecten	Ra	50				CUP18-22
Voorb.krediet transformatie Legmeer	Go	50				Pn.19 aut.ontw.
Voorb.krediet transformatie Kronenburg	Go	80				Pn.19 aut.ontw.
Budgetgelden wonen AM	El	13				Pn.19 aut.ontw.
# dekking via reserve SRA		-13				Pn.19 aut.ontw.
Fasering implementatie uitstel Omgevingswet	Ra	229	202	30		Pn.19 aut.ontw.
Verlenging teamleider ivm uitstel Omgevingswet	Ra	85	85			Pn.19 aut.ontw.
# dekking via reserve SRA		-85	-85			Pn.19 aut.ontw.
Wijkcentra	Ba/Be					
# Keizer Karelpark			pm			CUP18-22
# Alleman			0			CUP18-22
# Pluspunt			pm			CUP18-22
# Noorddamcentrum		500				CUP18-22
Overig gebouwenbeheer Vastgoed	Be	59				fasering rek.'18
6. Bestuur, bevolking en veiligheid						
Burgemeestersvacature	Ee	15				Budgetoverh. dec18
Mensen maken Avenen & Participatie via loting	Ee	205				Kadern.18 & budgetoverh.
Publiekzaken, wett. taakuitbreiding en areaal	Ee	180				Pn.19 aut.ontw.
Whatsapp buurtpreventie	Ee	25				Kadern.18, motie
Predictive policing	Ee	100	100			CUP18-22
Woonfraude	Ra	340	290			CUP14-18 & Kadern.18 & f
Actieplan bestrijden inbraken	Ra	50	50	100	100	CUP18-22
Inhaalslag toezicht en handhaving	Ra	198	198	198		CUP18-22
7. Bedrijfsvoering						
ICT-onderzoek	Be	25				2e Tijdv.18 / moties 17/18
Gebouwenbeheer, div. posten fasering 18-20	Be	-26	1.030			2e Tijdv.18 (neutr. ism 18)
Gebouwenbeheer, appartementsrecht Melkpad	Be	92				2e Tijdv.18
Digitale Transformatie / Ontwikk. organisatie	Be	2.600	pm	pm	pm	CUP18-22
Digitale Transformatie - frictiekosten personeel	Be	1.000	2.000	2.000	1.000	CUP18-22
Huisvesting - uitwerking plan	Be	25				CUP18-22
Huisvesting - aanpassingen	Be	2.800	4.800			CUP18-22
Huisvesting - exploitatie	Be	450	450	pm	pm	CUP18-22
8. Duurzaamheid						
Deltaplan duurzaamheid						CUP18-22
# campagne duurzaamheid	Go	25	25	25		CUP18-22
# duurzaamheidsfonds	Go	100	100	100	100	CUP18-22
# klimaat adaptatie	Go		p.m.	p.m.	p.m.	CUP18-22
# gemeentelijk wagenpark	Go		p.m.	p.m.	p.m.	CUP18-22
# kennisontwikkeling circulaire inkoop	Go	100	100			CUP18-22
# gemeentel. gebouwen energielabel A, fase I	Go/Be	455				CUP18-22; Kadern.'18 afr.
Totaal		27.297	19.916	4.218	2.057	53.488

Bijlage 2 Meerjarenprojectenplan Buitenruimte 2019-2022**Inhoudelijk**

Het beheer van de openbare buitenruimte is een dynamisch proces en vereist regelmatig bijstelling naar aanleiding van nieuwe inzichten. Het Meerjarenprojectenplan Buitenruimte Amstelveen 2019-2022 (MPP) is een momentopname, gekoppeld aan de huidige begroting en inzichten op het gebied van weg-, riool-, en verkeerswerken evenals de vervanging van lichtmasten en renovaties op het gebied van groen, water en spelrecreatie. De projectenlijst omvat werken die veelal een langere doorlooptijd hebben dan één jaarschijf. Daarnaast staan er projecten op die te maken hebben met het gereedmaken van het Amstelveense wegennet voor de verbouwingen aan de A9 en de Amstelveenlijn.

De hoofdlijn van het programma voor de komende jaren is als volgt samen te vatten:

- onderhoud aan asfalt- en elementenverhardingen, kunstwerken en straatmeubilair
- reconstructie van woonwijken waarbij riolering en verharding wordt vervangen en direct functionele verbeteringen worden doorgevoerd op het gebied van klimaatbestendigheid, verkeer en groen
- vervanging van openbare verlichting en verkeersregelininstallaties
- vervanging van beschoeiing en kunstwerken
- renovatie van gazons, oevers, beplantingsvakken, bomen en speelvoorzieningen
- projecten op het gebied van verkeersveiligheid en verkeersafwikkeling
- verbeteren van fietsroutes
- onderzoeken, inspecties en voorlichting

Financieel

Het integrale programma op projectniveau is als geheime bijlage ter inzage en de inhoudelijke hoofdlijnen zijn hiervoor beschreven. Onder verwijzing hiernaar volgt hierna een samenvattende financiële uitwerking.

Financieel omvat het nu voorgelegde programma in totaliteit een omzetvolume van afgerond € 43 miljoen in de periode 2019-2022, waarvan € 10,3 miljoen in 2019. Meerjarig is in 2020 een piek te zien in de geraamde omzet. Dat jaar staan meer reconstructies gepland dan gebruikelijk en moeten er veel verkeersregelininstallaties worden vervangen. De begrote bedragen voor 2021 en 2022 zijn relatief laag ten opzichte van 2019 en 2020, doordat voor deze jaren nog niet alle projecten bekend en gecalculeerd zijn.

RECAPITULATIE MEERJARENPROJECTENPLAN BUITENRUIMTE AMSTELVEEN 2019-2022

		bedragen x 1.000 euro				
Taakveld	Omschrijving onderdeel meerjarenprojectenplan	Totaal	2019	2020	2021	2022
2.1 Verkeer en vervoer	-wegen	20.728	5.594	7.585	3.967	3.582
	-verkeer	6.151	1.348	2.748	1.518	537
	-verkeersregelininstallaties	3.177	401	1.858	358	560
	-openbare verlichting	1.938	537	467	467	467
5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie	-groen, water en spelen	3.466	1.014	884	784	784
		0	0	0	0	0
7.2 Riolering	-riolering	7.390	1.390	3.312	1.347	1.341
	Totaal	42.850	10.284	16.854	8.441	7.271

Het Meerjarenprojectenplan kent verschillende financieringsbronnen. De begroting bevat structurele exploitatiebudgetten voor de onderdelen wegen, openbare verlichting, groen, water, spelrecreatie, verkeer en verkeersregelininstallaties. Voor rioolwerken worden deels kredieten gevoteerd, kleinere projecten komen direct ten laste van de exploitatie. Subsidies/bijdragen van derden komen op de uitgaven in mindering en kunnen zo de netto-gemeentelijke kosten beperken.

Financieel sluitstuk is een egalisatiereserve per onderdeel om schommelingen en faseringen in de loop van de jaren te egaliseren.

Riolen⁶

Actueel beleidskader voor de rioolwerken is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2015-2020⁷, hierin is het restbudget uit het voorafgaande GRP verwerkt. Het GRP 2015-2020 kent een geraamde investeringsbehoefte van € 8,5 miljoen. Hiervan wordt met dit meerjarenprojectenplan € 7,4 miljoen concreet ingevuld. Het restbedrag ad € 1,1 miljoen, schuift door naar latere jaren c.q. het volgende meerjarenprojectenplan.

bedragen x 1.000 euro					
Omschrijving	Totaal	2019	2020	2021	2022
Meerjarenprojectenplan riolering:					
* via exploitatie	0	0	0	0	0
* via kredietvotering	7.390	1.390	3.312	1.347	1.341
Totaal	7.390	1.390	3.312	1.347	1.341
budgettair kader GRP 2015-2020					
* resterende krediet/bestedingsruimte 2019-2022	8.450				
* te besteden cf meerjarenprojectenplan	7.390	1.390	3.312	1.347	1.341
saldo	1.060				

Wegen

De geplande uitgaven op wegen voor 2019-2022 bedragen afgerond € 21 miljoen bij een budget (inclusief egaliseringsreserve) van afgerond € 23 miljoen. In 2019 en 2020 liggen de uitgaven fors hoger dan het jaarlijks budget, dit wordt opgevangen door de egaliseringsreserve. Deze heeft een beginstand op 1 januari 2019 van € 5,6 miljoen.

bedragen x 1.000 euro					
Omschrijving	Totaal	2019	2020	2021	2022
Meerjarenprojectenplan wegen:					
* via exploitatie	11.907	3.357	3.775	2.594	2.180
* via kredietvotering	8.822	2.237	3.810	1.372	1.402
Totaal geraamde uitgaven	20.728	5.594	7.585	3.967	3.582
Budget wegen	17.061	4.374	4.229	4.229	4.229
Saldo (verrekenen met egaliseringsreserve)	-3.668	-1.220	-3.356	262	647
Stand egaliseringsreserve per 1-1-2019	5.592				
Reservemutatie 2019-2022*	-3.668				
Stand egaliseringsreserve per 31-12-22	1.924				

*-/ is een onttrekking

Verkeer

De geplande uitgaven op verkeer voor 2019-2022 bedragen afgerond € 6,2 miljoen. Dit is € 2,4 miljoen meer dan de in deze jaren beschikbare budgetten. Rekening houdend met de middelen in de egaliseringsreserve is het in deze periode niet noodzakelijk dat er subsidies worden ontvangen voor een sluitende realisatie van dit meerjarenprojectenplan.

⁶ De uitgaven in gemalen en drukriolering vallen buiten het programma en zitten niet in deze ramingen.

⁷ vastgesteld door de gemeenteraad op 17 december 2014.

bedragen x 1.000 euro					
Omschrijving	Totaal	2019	2020	2021	2022
Meerjarenprojectenplan verkeer:					
* via exploitatie	1.993	465	828	350	350
* via kredietvoting	4.158	883	1.920	1.168	187
Totaal geraamde uitgaven	6.151	1.348	2.748	1.518	537
Budget verkeer	3.756	696	1.866	596	596
Saldo (verrekenen met egalisereserve)	-2.395	-652	-882	-922	60
Stand egalisereserve per 1-1-2019	2.815				
Reservemutatie 2019-2022*	-2.395				
Stand egalisereserve per 31-12-22	420				

*-/ is een onttrekking

Verkeersregelinstallaties

Vervanging van verkeersregelinstallaties kent een ongelijkmatig verloop met egalisatie via de reserve. Het voorliggende meerjarenprojectenplan past meerjarig binnen het budgettaire kader inclusief egalisereserve en geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

bedragen x 1.000 euro					
Omschrijving	Totaal	2019	2020	2021	2022
Meerjarenprojectenplan VRI's:					
* via exploitatie	400	124	108	108	60
* via kredietvoting	2.778	278	1.750	250	500
totaal geraamde uitgaven	3.177	401	1.858	358	560
Budget vri	1.283	421	21	421	421
Saldo (verrekenen met egalisereserve)	-1.895	19	-1.837	63	-139
Stand egalisereserve per 1-1-2019	2.037				
Reservemutatie 2019-2022*	-1.895				
Stand egalisereserve per 31-12-22	142				

*-/ is een onttrekking

Openbare verlichting

Met ingang van 2018 vindt de vervanging van lichtmasten plaats via het Meerjarenprojectenplan Buitenruimte. De geplande uitgaven aan lichtmasten voor 2019-2022 bedragen afgerond € 1,9 miljoen en blijven daarmee ruim binnen het voor deze jaren beschikbare budget inclusief egalisereserve.

bedragen x 1.000 euro					
Omschrijving	Totaal	2019	2020	2021	2022
Meerjarenprojectenplan openbare verlichting:					
* via exploitatie	1.888	487	467	467	467
* via kredietvotering	50	50	0	0	0
totaal geraamde uitgaven	1.938	537	467	467	467
Budget ov	1.792	448	448	448	448
Saldo (verrekenen met egalisatiereserve)	-146	-89	-19	-19	-19
Stand egalisatiereserve per 1-1-2019	828				
Reservemutatie 2019-2022*	-146				
Stand egalisatiereserve per 31-12-22	682				

*-/ is een onttrekking

Groen/water/spelen

Ook de renovaties van groen/water/spelen worden met ingang van 2018 uitgevoerd via het Meerjarenprojectenplan Buitenruimte, hiertoe is in 2018 een egalisatiereserve Groen/water/spelen ingesteld om zo faseringen op te vangen. Het voorliggende meerjarenprojectenplan past meerjarig binnen het budgettaire kader.

bedragen x 1.000 euro					
Omschrijving	Totaal	2019	2020	2021	2022
Meerjarenprojectenplan groen/water/spelen:					
* via exploitatie	3.266	864	834	784	784
* via kredietvotering	200	150	50	0	0
totaal geraamde uitgaven	3.466	1.014	884	784	784
budgettair kader groen/water/spelen :					
Exploitantiebudget g/w/s	3.515	973	848	848	848
Totaal budget g/w/s	3.515	973	848	848	848
Saldo (verrekenen met egalisatiereserve)	49				
Stand egalisatiereserve per 1-1-2019	126				
Reservemutatie 2019-2022*	49				
Stand egalisatiereserve per 31-12-22	175				

*-/ is een onttrekking

Bijlage 3a: Eerste Tijdvakrapportage 2019**0. Algemeen**

Deze tijdvakrapportage gaat in op financiële afwijkingen ten opzichte van de in november vastgestelde begroting 2019. De opgenomen informatie geeft de situatie weer zoals die eind april bekend was. De gemelde financiële afwijkingen zijn geëxtrapoleerd naar een volledig begrotingsjaar en geven daarmee de verwachte afwijkingen aan het eind van dit jaar weer. Over de inhoudelijke voortgang van de bestuurlijke actiepunten wordt uw raad separaat geïnformeerd via de monitoringslijst bestuurlijke actiepunten (dashboard).

Verder treft u in de rapportage de volgende onderwerpen aan:

- een overzicht van de kosten van externe inhuur;
- schuldpositie;
- ontwikkeling begrotingssaldo.

1. Financiële afwijkingen

De tijdvakrapportage richt zich op de begrotingsrechtmatigheid inclusief actualisering van kredieten, reserves en voorzieningen. Incidentele en structurele afwijkingen op het budgettaire kader zijn verwerkt in de Perspectiefnota.

1.1 Begrotingsrechtmatigheid programma's

Voor de volgende begrotingsposten geldt dat zowel het niveau van uitgaven als inkomsten toeneemt. Per saldo heeft het geen invloed op het verwachte rekeningresultaat. Om de uitgaven rechtmatig te besteden moet de raad instemmen met het wijzigen van de begroting.

Afwijking	bedrag * 1.000 euro
<i>Inburgering</i> De gemeente Amstelveen bereidt zich voor op de nieuwe gemeentelijke taak ten aanzien van de Inburgeringswet per 1 januari 2021. Voor Stichting Vluchtelingenwerk Amstelland (SVA) betekent het dat er een andere werkwijze nodig is, enerzijds vanwege de nieuwe Inburgeringswet en anderzijds vanwege de lage instroom. De veranderingopgave voor SVA gebeurt in twee stappen over de jaren 2019 en 2020. SVA spant zich tijdens deze transitie naar de nieuwe situatie in 2021 in om de ondersteuning van statushouders zoveel mogelijk te continueren. Een lagere taakstelling leidt tot een lagere bijdrage vanuit het rijk en een lagere subsidie van € 70.000 aan Vluchtelingenwerk.	-70 U -70 I
<i>Schulden en armoede ("kasschuif")</i> Via de meicirculaire 2018 hebben gemeenten voor de jaren (2018 t/m 2020) bedragen ontvangen om een extra impuls te geven aan het voorkomen van schulden en bestrijden van armoede, in het bijzonder onder kinderen. Het Rijk heeft via de decembercirculaire 2018 een kasschuif toegepast. Het bedrag dat gemeenten in 2018 ontvangen is verhoogd en het budget voor 2019 is met hetzelfde bedrag verlaagd.	-31 I -31 U
<i>Verschuiving binnen taakvelden sociaaldomein</i> Een subsidie voor valpreventie (taakveld 6.7) wordt structureel ondergebracht op taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie.	12 U -12 U
De transformatie zorg/werk, welke volledig op taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie is opgenomen wordt ondergebracht op taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie. Vanaf 2020 gaat het om structureel € 200.000	100 U -100 U

<i>Ambtelijke inzet voor realisatie college uitvoerings programma</i>	130 U
Voor de realisatie van de ambities uit het college uitvoerings programma in 2019 is intensivering van de ambtelijke inzet nodig op de terreinen welzijn en zorg (voor acties gericht op dementie, mantelzorg, gezondheid, sociale wijkaanpak en multiprobleemaanpak) en onderwijs en jeugd (internationalisering, aansluiting passend onderwijs op jeugdhulp, preventiever werken). Deze inzet voor totaal zo'n € 130.000 kan bekostigd worden uit programma 1 (sociaal domein, extra CUP-middelen; voor een bedrag van € 70.000) en programma 2 (onderwijs en ontplooiing, product lokaal onderwijsbeleid; voor een bedrag van € 60.000).	-130 U
De inhuur voor de realisatie van IGBO-scholen en de verkenning naar een nieuw zwembad (totaal € 50.000) zal in 2019 niet plaatsvinden. De acties worden op andere wijze uitgevoerd.	-50 U 50 U
<i>Ambtelijke inzet voor Onderwijsachterstandenbeleid</i>	29 U
In de voorgaande jaren is steeds extra inzet gepleegd t.b.v. onderwijsachterstandenbeleid en ook dit jaar blijft dat nodig. Daarnaast zet het college activiteiten t.b.v. onderwijs-arbeidsmarkt aansluiting in afgeslankte vorm voort in 2019, die opgestart zijn in de vorige collegeperiode. Voor deze inzet is in totaal € 29.000 nodig te dekken vanuit de middelen voor onderwijsachterstanden en lokaal onderwijsbeleid. In de in 2019 vast te stellen onderwijsagenda zal het college overwegen of deze inzet duurzaam verlengd moet worden in samenhang met andere onderwijsambities.	-29 U
<i>Onderwijsachterstandenbeleid</i>	115 U
Voor Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid wordt een specifieke uitkering ontvangen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De regeling wordt verantwoord in de jaarrekening op het onderdeel Single Information Single Audit (SiSa).	115 I
<i>Volwasseneneducatie</i>	63 U
Middelen voor de Volwasseneneducatie worden door het rijk uitgekeerd aan de centrumgemeente van de arbeidsmarktregio Amsterdam. Een deel ervan kan de gemeente besteden aan de informele educatie. In Amstelveen wordt hieruit de coördinator van het Taalpunt en de taaladviseurs gefinancierd. Stichting Wereldbuur is de aanvrager en deed voorheen de aanvraag bij Amsterdam. Amsterdam heeft aangegeven dit niet meer te doen en de subsidie aan Amstelveen te verstrekken. De aanvraag komt nu naar de gemeente Amstelveen.	63 I
<i>Internationale Schakelklas</i>	U 15
De gemeente voert voor de regio de Internationale Schakelklas (ISK) uit. In de begroting waren alleen de lasten van gemeente Amstelveen opgenomen. In verband met begrotingsrechtmatigheid worden de uitgaven en inkomsten van de overige gemeenten in de begroting verwerkt.	I 15
<i>Brede impuls combinatiefuncties</i>	U 24
Amstelveen ontvangt een subsidie in het kader van de regeling brede impuls combinatiefuncties. Deze subsidie gaat met ingang van 2019 structureel met € 24.000 omhoog. De toekenning is conform aanvraag via B&W besluit 9okt18.	I 24
<i>Economische promotie</i>	-126 U
In 2017 is n.a.v. een motie gestart met stadspromotie. Sindsdien zijn de ideeën inzake stadspromotie uitgewerkt en wordt uitvoering gegeven aan de onderdelen van stadspromotie. Dat betekent dat het onderwerp de fase van economische ontwikkeling heeft voltooid en de inzet is geënt op uitvoering / economische promotie. Vanaf 2020 gaat het om structureel € 51.000	126 U

<i>Biodiversiteit</i>	-15 U
Het budget voor biodiversiteit is opgenomen onder taakveld 4.3 Onderwijsbeleid bij NME. In praktijk heeft biodiversiteit meer van doen met groen dan met educatie waardoor het budget wordt opgenomen op taakveld 5.7 Groen. Dit betreft een verschuiving van programma 2 naar programma 4	15 U
<i>Meeropbrengst afvalfonds</i>	176 U
In 2019 is sprake van een eenmalige meevaller over het 3e en 4e kwartaal 2018 inzake de Stichting Afvalfonds Verpakkingen. Dit betreft een positieve afrekening op de vergoeding van gescheiden ingezamelde, gerecyclede en vermarkte hoeveelheden verpakkingsmateriaal. Deze meevaller kan worden ingezet om de overschrijding op afvaltransport en verwerkingskosten enigszins te compenseren. Zie hoofdstuk 4 van de Perspectiefnota voor een uitvoerige toelichting op de ontwikkeling van de afvalstoffenheffing.	176 I
<i>Zwerfafval</i>	15 U
Naar aanleiding van het plan zwerfafval 2019 dienen de uitgaven eenmalig met € 15.000 te worden verhoogd. Dit bedrag kan gedeclareerd worden bij het Afvalfonds Zwerfafval.	15 I
<i>Deltaplan Duurzaamheid</i>	-126 U
Voor de uitvoering van het Deltaplan Duurzaamheid zijn tijdelijke adviseurs ingehuurd. Dit betreft een herschikking binnen budgetten van het taakveld milieu.	126 U
<i>Huuraanpassing</i>	-121 I
De aanpassing van een aantal huurovereenkomsten heeft geleid tot een budget neutrale verschuiving. Het betreft met name huur van wijkcentra welke worden verrekend met de subsidie.	-121 U
<i>Fasering (onderwijs) huisvesting</i>	-6.891 U
Dit betreft een neutraal faseringsverschil van de investering in de nieuwbouw van (onderwijs) gebouwen. Op basis van een recente prognose worden de uitgaven gefaseerd over de komende jaren. De begroting zal hiervoor meerjarig worden aangepast.	-6.891 I
<i>Verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen</i>	-446 U
In het college uitvoeringsprogramma is voor de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen energielabel A fase 1 incidenteel € 446.000 beschikbaar gesteld. Aangezien deze werkzaamheden plaats vinden vanuit het meerjarige onderhoudsprogramma wordt dit budget gestort en onttrokken uit de meerjaren onderhoudsvoorziening vastgoed.	446 U
Ook heeft er als gevolg van de actualisatie van het meerjaren onderhoudsplan een budget neutrale verschuiving plaatsgevonden tussen de dotatie in de meerjarenonderhoudsvoorziening beheer gebouwen en voorziening onderwijsgebouwen van € 48.000	
<i>Beheer vastgoed (structureel)</i>	-4 U
Jaarlijks worden de begrotingskaders van de vastgoedportefeuille geactualiseerd op basis van de actuele pandenbegroting. Zowel de huur- als de onderhoudsniveaus worden aangepast op basis van deze actuele raming.	-4 I
<i>Vervanging Landmeetkundig meetapparatuur (eenmalig)</i>	-13 U
De inruil en lagere aanschafwaarde van landmeetkundig meetapparatuur leidt tot een lagere onttrekking vanuit de reserve Bedrijfsmiddelen.	-13 I

<i>FLO Brandweer</i>	-52 U
De actualisatie van de begroting 2019 van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland vermeldt een lager verwacht kostenniveau ten aanzien van het FLO-overgangsrecht. De begroting van Amstelveen wordt hierop aangepast, wat leidt tot een lagere onttrekking uit de reserve FLO in 2019 van € 52.000.	-52 I
<i>Burgemeester en wethouders</i>	-35 U
Bij de perspectiefnota 2019 was een bedrag van € 150.000 gereserveerd voor de 5e wethouder. Dit bedrag wordt nu binnen de begroting verdeeld over de post salarissen, pensioenen en overhead. Dit betreft een verschuiving van programma 6 naar programma 7 en 8.	35 U
<i>Openbare orde en veiligheid</i>	193 U
Om de aanpak van ondermijning te versterken wordt voor de jaren 2019, 2020 en 2021 aan het RIEC Amsterdam Amstelland een rijksbijdrage van € 580.000 verstrekt, onder meer ten behoeve van het vergroten van de bestuurlijke weerbaarheid in de Amstellandgemeenten. Vergroting van de capaciteit is nodig om die aanpak te realiseren en de gemeente Amstelveen treedt voor de regio op als werkgever van de desbetreffende regionaal opererende werknemers. De bijdrage wordt jaarlijks (€ 193.300) doorbetaald via een beschikkingsbrief door de gemeente Amsterdam, die beheergemeente is van het RIEC, aan de gemeente Amstelveen.	193 I
<i>Bedrijfsvoering</i>	2.827 U
Binnen de bedrijfsvoering vinden een aantal administratieve verrekeningen en overhevelingen plaats die volgen uit de jaarafsluiting 2018. Tevens is op enkele onderdelen een actualisering 2019 verwerkt.	2.827 I
<i>Bedrijfsvoering / overhead herziening van de functiewaardering</i>	27 U
Voor een aantal functies heeft een herziening van de functiewaardering plaatsgevonden. De extra kosten voor functies die betrekking hebben op kostendekkende exploitaties zoals riolering, parkeren, begraaftplaatsen en grondexploitaties worden binnen het taakveld gedekt. De extra kosten voor de overige functies worden verrekend met de gemeente brede bedrijfsvoering.	27 I
<i>Bedrijfsmiddelen</i>	-1.008 U
Bij de uitgaven voor bedrijfsmiddelen wordt voor 2019 een onderbesteding verwacht van € 1.008.000 op de bedrijfsmiddelen < € 100.000 en € 2,3 miljoen op de investeringen > € 100.000.	-1.008 I & -2.254 U -2.254 I
Deze onderbesteding wordt veroorzaakt door doorgeschoven investeringen. Dit wordt onder meer veroorzaakt doordat er vanwege achterblijvende investeringen in de achterliggende jaren ingezet is op een inhaalslag. Hiertoe is een extern projectleider inkoop-wagenpark aangetrokken die samen met de specialisten en inkoop-teams de voorbereidingen en inkopen op gestructureerde wijze in planning en realisatie brengt. Dit leidt versneld tot afwegingen in de bedrijfsvoering en enkele businesscausistieken. Een aantal inkopen wordt nu voorbereid. Niet alle voor 2019 geplande vervangingen kunnen ook daadwerkelijk in 2019 ingekocht zijn. Een groot deel van de levering en facturering vindt in het jaar 2020 plaats. Daarmee ontstaat een boeg golf aan vervangingen, terwijl vanuit de opzet van het ideaalcomplex een meer gespreide vervanging was voorzien. Deze actualisatie wordt meerjarig in de begroting verwerkt.	
<i>Aanschaf parkeerautomaten</i>	-70 U
In december heeft de gemeenteraad besloten dat het aanbestedingsvoordeel op uitbesteding werkzaamheden naheffingsaanslagen ingezet kan worden voor aanschaf van parkeerautomaten. Dit betreft een verschuiving van taakveld 0.63 parkeerbelasting naar taakveld 2.2 parkeren.	70 U

<i>Versterking control grondexploitaties en investeringsprojecten</i>	-44 U
De uitgaven en inkomsten ten behoeve van versterking control grondexploitaties en investeringsprojecten zijn op taakveld 8.2 Grondexploitaties opgenomen en moeten op het taakveld 0.4 overhead verantwoord worden. Dit betreft een verschuiving van programma 5 naar programma 7.	44 U & -44 I 44 I
<i>Meerjarige onderhoudsprojecten en investeringen</i>	-1.023 U
De doorbelasting van salarissen en inhuur naar Meerjarige Onderhoudsprojecten en investeringen moeten verantwoord worden op taakveld 0.4 overhead in plaats van taakveld 0.3 Beheer gebouwen en gronden. Dit betreft een verschuiving van programma 5 naar programma 7.	1.023 U & -1.023 I 1.023 I

Beslispunt:

1. De begroting 2019 meerjarig te wijzigen voor de in paragraaf 1.1 "Begrotingsrechtmatigheid programma's" vermelde budgettaire-neutrale wijzigingen;

1.2 Overige afwijkingen per programma

Afwijking	bedrag * 1.000 euro
06 Bestuur, bevolking en veiligheid	
<i>Verkiezingen</i> Conform de begrotingssystematiek van de gemeente Amstelveen is in de primitieve begroting rekening gehouden met 1 verkiezing. In 2019 zijn er 3 verkiezingen. Voor de Waterschapsverkiezingen wordt een vergoeding van het Rijk verwacht. Aangezien de kosten voor de drie verkiezingen en de hoogte van de vergoeding vanuit het rijk nog niet bekend is, zal in de 2e tijdvak rapportage verantwoording van het budget verkiezingen plaatsvinden.	P.M.
Algemene dekkingsmiddelen	
<i>OZB opbrengst en aftrekpost OZB in de algemene uitkering</i> Een belangrijke voorwaarde om de opbrengst te bepalen is het afhandelen van bezwaarschriften. Zeker bij niet-woningen kan dit leiden tot substantiële wijzigingen in de opbrengst. De verwachting bestaat dat bij de tweede tijdvakrapportage meer duidelijkheid bestaat over de opbrengst en de aftrekpost OZB in de algemene uitkering.	P.M.

2. Kredieten**2.1 Meerjarenprojectenplan Buitenruimte 2019-2022 / Actualisering grondexploitaties**

Het Meerjarenprojectenplan Buitenruimte 2019-2022 wordt apart behandeld in paragraaf 3.3 van de Perspectiefnota. De actualisering grondexploitaties wordt via een afzonderlijk raadsvoorstel ter besluitvorming in de raad voorgelegd. Korte termijn wordt hiernaar verwezen.

2.2 Overige kredieten

De in het navolgende overzicht opgenomen bedragen zijn een mutatie op het bestaande kader. Een negatief bedrag (x € 1.000) betekent dat het gevoteerde krediet in de jaarschijf 2019 verlaagd wordt. Onderstaande mutaties betreffen met name fasering van kredieten onderwijshuisvesting naar latere jaren op basis van de feitelijke voortgang van deze projecten. Deze kredieten worden gedekt via bestemmingsreserves onderwijshuisvesting. De fasering van de kredieten werkt door in de gelijke aanpassingen van de geraamde mutaties op deze reserves. Zie hiervoor paragraaf 3, beslispunt 3.

Omschrijving	Uitgaven	Inkomsten
Bedrijfsmiddelen	-2.254	
Nieuwbouw Piet Hein fasering	34	
Nieuwbouw HWC fasering	-6.925	
Totaal	-9.145	0

Beslispunt:

2. De begroting 2019 meerjarig te wijzigen voor de in paragraaf 2.2 "Overige kredieten" vermelde mutaties.

3. Begrotingsrechtmatigheid reserves/voorzieningen

In paragraaf 1 staan onder begrotingsrechtmatigheid enkele mutaties vermeld die betrekking hebben op reserves/voorzieningen. Naast invloed op het saldo van baten en lasten heeft dit een uitwerking naar de balans. Vanuit rechtmatigheid moet de raad naast het instemmen met de wijzigingen op programmaniveau akkoord gaan met het aanpassen van de balansmutaties voor reserves/voorzieningen.

Reserves/voorzieningen

De in het navolgende overzicht opgenomen bedragen zijn een mutatie op het bestaande kader. Een positief bedrag (x 1.000 euro) betekent dat de nu in de begroting opgenomen onttrekking/dotatie verhoogd moet worden.

Omschrijving	Uitgaven	Inkomsten
Bedrijfsmiddelen	- 3.275	
Bedrijfsvoeringsfonds	2.522	1.463
FLO Brandweer	52	
Nieuwbouw Piet Hein	34	
Nieuwbouw HWC	- 6.925	
Dekking kapitaallast onderwijsgebouwen		- 6.615
Dekking kapitaallast sportaccommodaties		- 276
Dekking kapitaallast bedrijfsmiddelen		- 2.254
<i>Subtotaal reserves</i>	<i>- 7.696</i>	<i>- 7.682</i>
Begraafplaatsen	5	
Riolering	5	
Onderhoud vastgoed	446	398
Onderhoud onderwijsgebouwen		48
<i>Subtotaal voorzieningen</i>	<i>456</i>	<i>446</i>
Totaal	- 7.240	- 7.236

Beslispunt:

3. De begroting 2019 meerjarig te wijzigen voor de in paragraaf 3 "Begrotingsrechtmatigheid reserves/voorzieningen" vermelde mutaties.

4. Inhuur Externen

Uitgangspunt van het college is dat de werkzaamheden zoveel als mogelijk door het eigen personeel worden gedaan. Dit draagt bij aan een robuuste organisatie die interessant werk heeft, ontplooiingskansen biedt aan het personeel en de diensten en producten levert tegen zo laag mogelijke kosten.

De externe inhuur is als volgt langs twee lijnen ingedeeld:

1. inhuur van personeel om het werk van de gemeentelijke organisatie doorgang te laten vinden, waarbij de werkzaamheden onder verantwoordelijkheid van het management worden uitgevoerd;
2. extern advies; inhuur op project/ad hoc basis van specialistische kennis/vaardigheden waarbij de verantwoordelijkheid voor het verstrekte advies/ondersteuning berust bij de adviseur/het adviesbureau.

Op grond van de Wet Normering Topinkomens mag het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector behoudens overgangsrecht maximaal 100% van een ministerssalaris zijn. Deze norm geldt ook voor inhuurkrachten. Voor 2019 is het algemene bezoldigingsmaximum vastgesteld op € 194.000.

Ter vergelijking van de externe inhuur is de rekening 2018 en de prognose in de eerste tijdvakrapportage 2018 opgenomen in onderstaande tabel (bedrag x € 1.000).

	Rekening '18 werkelijk	1 ^e tijdvak '18 Prognose	1 ^e tijdvak '19 Prognose
Inhuur	19.730	13.991	13.960
Extern advies	1.710	1.001	527
Totaal	21.440	14.992	14.487

De prognose kolom 1^e tijdvak 2019 bevat bestaande tijdelijke contracten. Het kan zijn dat de looptijd van deze contracten wordt verlengd of dat nieuwe contracten worden afgesloten. Hier is in deze prognose geen rekening mee gehouden en dit wordt geactualiseerd bij de 2^e tijdvak 2019.

Voor ongeveer € 8,3 miljoen wordt de inhuur ingezet voor projecten, planontwikkeling, (toezicht) omgevingsvergunningen en ICT/digitale transformatie. Werkzaamheden waarvoor het in de huidige arbeidsmarkt moeilijk is om personeel voor aan te trekken.

5. Schuldpositie

Amstelveen heeft een zeer sterke financiële positie. De solvabiliteit is hiervoor een landelijke vergelijkingsnorm. De laatste landelijke vergelijking is van 2017. Amstelveen had toen een solvabiliteit van 60% en landelijk was het 33%.

Daarnaast heeft Amstelveen weinig schulden. Een landelijke vergelijkingsnorm is de netto schuldquote. Ook hiervoor geldt dat de laatste landelijke vergelijking van 2017 is. Het landelijk gemiddelde was +57% en Amstelveen had -/-11%.

In 2015 is van de Provincie Noord-Holland een handreiking ontvangen om de kengetallen te kwalificeren aan de hand van signaleringswaarden die afkomstig zijn van de stresstest voor 100.000+ gemeenten. Omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf dient plaats te vinden wordt aan de categorieën geen kwalificatie gegeven. Wel kan over het algemeen worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Amstelveen valt voor beide kengetallen in categorie A.

Kengetallen:	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Amstelveen 2017	Landelijk 2017
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	60%	33%
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%	-/-11%	57%

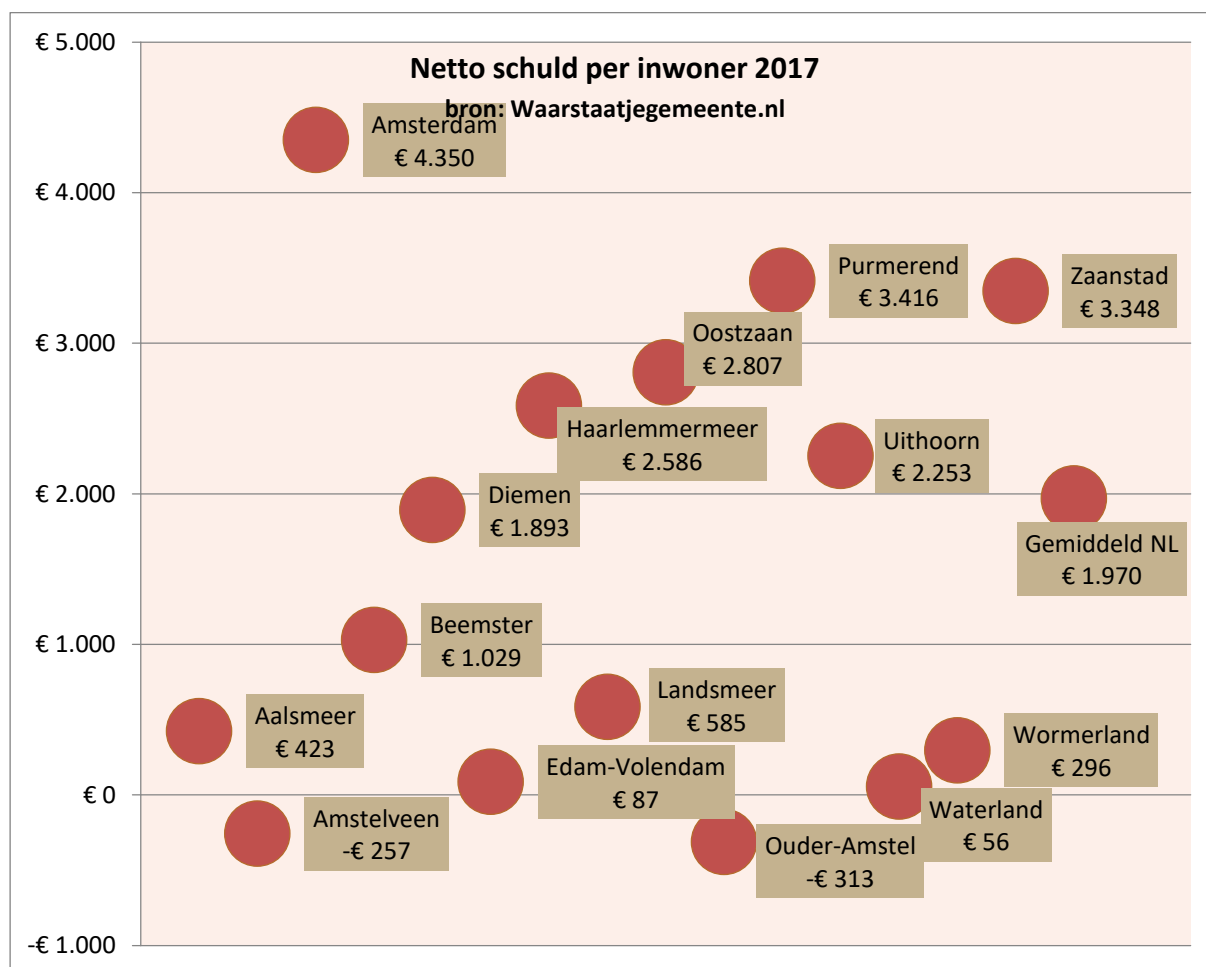

Netto schuld per inwoner

De website waarstaatjegemeente.nl geeft aan dat de landelijke netto schuld per inwoner voor Nederland in 2017 € 1.970 bedraagt. Dit is het meest recente vergelijkingscijfer.

Via de genoemde website is het mogelijk Amstelveen (netto schuldquote van minus € 257) met andere gemeenten te vergelijken. In de navolgende grafiek is Amstelveen vergeleken met de deelnemende gemeenten in de gemeenschappelijke regeling "Vervoerregio Amsterdam".

De netto-schuld geeft een eerste indicatie. Elke gemeente heeft ongetwijfeld iets "eigens" waardoor de schuldpositie een vertekend beeld geeft. Hierbij kan gedacht worden aan een grondpositie met potentie die tegen agrarische waarde op de balans staat of aan erfpachtwaarde die hoger/lager is dan de reële waarde.

6. Wijzigingen van de begrotingsramingen

Na de goedkeuring van de primitieve begroting is de begroting gewijzigd door raadsbesluiten. Het afdelingsplan is ter informatie naar de raad gestuurd, maar formeel niet bekrachtigd. Vanuit rechtmatigheidsoogpunt wordt in deze paragraaf de begroting na wijziging bij opmaak van deze tijdvak ter goedkeuring aan de raad voorgelegd. Dit betreft besluitvorming t/m eind mei.

Beslispunt:

4. Instemmen met de in paragraaf 6 opgenomen geactualiseerde begroting.

Omschr. begr. wijz.	uitgaven	inkomsten	saldo
Begroting 2019	67.401.000	24.273.000	43.128.000
Tweede tijdvakrapportage 2018	4.500	-8.000	12.500
Collegeuitvoeringsprogramma 2018-2022	2.294.300	977.000	1.317.300
Budgetoverheveling van 2018 naar 2019	361.000	130.000	231.000
Afdelingsplannen 2019	-45.400		-45.400
01 SOCIAAL DOMEIN	70.015.400	25.372.000	44.643.400
Begroting 2019	41.337.600	21.866.400	19.471.200
Collegeuitvoeringsprogramma 2018-2022	1.272.000		1.272.000
Programma onderwijshuisvesting 2019 (RB september 2018)	425.000	425.000	0
Afdelingsplannen 2019	33.800		33.800
Functionele, voor kinderen aansprekende, beeldende kunst in de wijken	50.000		50.000
Voorbereidingskrediet Keizer Karel College(KKC) permanente uitbreiding en vervanging delen school	224.000	224.000	0
Financiële ondersteuning Internationaal Georiënteerd Basisonderwijs (IGBO)	350.000	200.000	150.000
Instandhoudingsbijdrage RTVA	30.000		30.000
02 ONDERWIJS EN ONTPLOOIING	43.722.400	22.715.400	21.007.000
Begroting 2019	2.916.100	646.700	2.269.400
Tweede tijdvakrapportage 2018	1.125.000		1.125.000
Collegeuitvoeringsprogramma 2018-2022	141.500	630.000	-488.500
Budgetoverheveling van 2018 naar 2019	50.000		50.000
03 ECONOMIE EN DUURZAAMHEID	4.232.600	1.276.700	2.955.900
Begroting 2019	52.672.500	36.249.700	16.422.800
Tweede tijdvakrapportage 2018	1.911.700	1.726.700	185.000
Collegeuitvoeringsprogramma 2018-2022	1.313.400	150.000	1.163.400
Afdelingsplannen 2019	7.400		7.400
Beeldende kunst verkeersplein Keizer Karelweg	40.000		40.000
04 OPENBARE RUIMTE	55.945.000	38.126.400	17.818.600
Begroting 2019	17.989.600	22.351.300	-4.361.700
Tweede tijdvakrapportage 2018	153.000	746.000	-593.000
Collegeuitvoeringsprogramma 2018-2022	2.577.700	13.330.000	-10.752.300
Budgetoverheveling van 2018 naar 2019	92.000		92.000
Vaststelling tarieven OZB 2019 en Legesverordening 2019 waaronder bouwleges	850.000	2.250.000	-1.400.000
Invoeren betaald parkeren	311.400	515.000	-203.600
Afdelingsplannen 2019	182.200	186.600	-4.400
Aanschaf woonwagens tbv verhuur	60.000		60.000
05 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	22.215.900	39.378.900	-17.163.000
Begroting 2019	15.662.200	2.561.700	13.100.500
Tweede tijdvakrapportage 2018	-40.000	-18.500	-21.500
Collegeuitvoeringsprogramma 2018-2022	348.000		348.000
Budgetoverheveling van 2018 naar 2019	15.000		15.000
Afdelingsplannen 2019	1.800	-106.000	107.800
06 BESTUUR, BEVOLKING EN VEILIG.	15.987.000	2.437.200	13.549.800
Begroting 2019	51.501.000	25.075.800	26.425.200
Tweede tijdvakrapportage 2018	3.032.800	3.020.300	12.500
Collegeuitvoeringsprogramma 2018-2022	9.392.100	-93.700	9.485.800
Budgetoverheveling van 2018 naar 2019	35.000		35.000
Vaststelling tarieven OZB 2019 en Legesverordening 2019 waaronder bouwleges	300.000		300.000
Invoeren betaald parkeren	146.000		146.000
Afdelingsplannen 2019	2.472.300	2.649.600	-177.300
07 OVERHEAD	66.879.200	30.652.000	36.227.200
Begroting 2019	11.522.100	128.838.500	-117.316.400
Tweede tijdvakrapportage 2018	8.600	8.600	0
Collegeuitvoeringsprogramma 2018-2022	-1.545.700	-575.200	-970.500
Invoeren betaald parkeren	57.600		57.600
Afdelingsplannen 2019	78.100		78.100
Aanschaf woonwagens tbv verhuur	-60.000		-60.000
Beeldende kunst verkeersplein Keizer Karelweg	-40.000		-40.000
08 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	10.020.700	128.271.900	-118.251.200
Begroting 2019		-861.000	861.000
Tweede tijdvakrapportage 2018		720.500	-720.500
Collegeuitvoeringsprogramma 2018-2022		1.375.200	-1.375.200
Budgetoverheveling van 2018 naar 2019		423.000	-423.000
Vaststelling tarieven OZB 2019 en Legesverordening 2019 waaronder bouwleges		-1.100.000	1.100.000
Functionele, voor kinderen aansprekende, beeldende kunst in de wijken		50.000	-50.000
Financiële ondersteuning Internationaal Georiënteerd Basisonderwijs (IGBO)		150.000	-150.000
Instandhoudingsbijdrage RTVA		30.000	-30.000
BEGROTINGSALDO (positief saldo = begrotingsoverschot)		787.700	-787.700
TOTAAL	289.018.200	289.018.200	0
20-mei-2019			

Bijlage 3b: Periodieke rapportage ICT

- Uitvoering onderdeel van de motie 'Duidelijkheid over de staat van de ICT' van 16 mei 2018,
- Plan van aanpak uitvoering aanbevelingen ICT-reviews
- Uitvoeringsplan 2019 Digitale Transformatie

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. Samenvatting

- 2.1 Uitvoering onderdeel van de motie 'Duidelijkheid over de staat van de ICT' van 16 mei 2018
- 2.2 Rapportage plan van aanpak uitvoering aanbevelingen ICT-reviews
- 2.3 Uitvoeringsplan 2019 Digitale Transformatie

3. Uitvoering onderdeel van de motie 'Duidelijkheid over de staat van de ICT' van 16 mei 2018

- 3.1 Inrichten IT tactisch – Technologie – Ontwerp en plannen IT
 - 3.1.1 Inrichten ITIL beheerprocessen
 - 3.1.2 Inrichten cyclus informatieveiligheid en privacy (ENSIA)
- 3.2 Rapportage verrichten IT operationeel – Technologie - Beheer IT
 - 3.2.1 Verrichten Informatieveiligheid en Privacy (ENSIA)
 - 3.2.2 Verrichten 'uitvoering raadsvoorstel 16 mei 2018'

4. Rapportage plan van aanpak uitvoering aanbevelingen ICT-reviews 2018 op onderzoeken

- 4.1 Programma Digitaal Werken
- 4.2 ICT beheersorganisatie (Health Check)
- 4.3 Technische ICT-infrastructuur

5. Uitvoeringsplan 2019 Digitale Transformatie

- 5.1 Samenleving: verbeteren van de dienstverlening
- 5.2 Systemen: versterken van de interne beheersing op ICT
- 5.3 Processen: voldoen aan wet- en regelgeving
- 5.4 Mensen: investeren in de organisatie-ontwikkeling

1. Inleiding

Met dit document rapporteren we over uitvoering van de motie 'Duidelijkheid over de staat van de ICT' van 16 mei 2018, het Plan van aanpak uitvoering aanbevelingen ICT-reviews 2018 en Uitvoeringsplan 2019 Digitale Transformatie.

Dit is de tweede rapportage rondom de uitvoering van de motie 'Duidelijkheid over de staat van de ICT' en de eerste rapportage over uitvoering van de aanbevelingen ICT-reviews 2018 en het Uitvoeringsplan 2019 van het Programma Digitale Transformatie.

Wij maken bij deze rapportage gebruik van het 9-vlaksmodel. Dit model kent 3 kolommen (business, informatie en technologie) en 3 niveaus (strategisch/richten, tactisch/inrichten en operationeel/verrichten). Bij elk onderdeel geven we aan op welk vlak of welke vlakken de rapportage zich richt.

De middelste kolom (**de i-kolom**) is een zeer belangrijk onderdeel in het 9-vlaks model. Het is namelijk de verbindende schakel tussen de business en IT. Een deel van de aanbevelingen uit de ICT reviews en het programma Digitale Transformatie zijn er op gericht de i-kolom de komende jaren goed op orde te krijgen.

In dit document wordt het 9-vlaks model gebruikt om de samenhang van de beschreven activiteiten te laten zien. De term business is op veel plekken vervangen door de term vakafdelingen.

2. Samenvatting

2.1 Uitvoering onderdeel van de motie 'Duidelijkheid over de staat van de ICT' van 16 mei 2018

In deze tweede rapportage zijn het inrichten van de ITIL beheerprocessen, de cyclus informatieveiligheid en privacy opgenomen. Daarnaast ook de verantwoording over de voortgang van de maatregelen uit het Verbeterplan Informatieveiligheid en privacy en de werkzaamheden eerste fase vervangen van de ICT-hardware.

Het inrichten van de ITIL beheerprocessen heeft een relatie met het Programma Digital Transformatie. De planning van de implementatie is hierop aangepast.

2.2 Rapportage plan van aanpak uitvoering aanbevelingen ICT-reviews

In een motie van 16 mei 2018 heeft de raad verzocht om een aantal onderzoeken. In november 2018 zijn er drie ICT reviews uitgevoerd in opdracht van het College. De directie heeft de adviezen van de onderzoekers overgenomen om verbeteringen door te voeren binnen de organisatie.

Samengevat wordt er gewerkt aan de nieuwe beheerorganisatie, zijn de verschillende evaluaties gestart en wordt de gewenste applicatie architectuur ontworpen. De upgrade van het zaakstelsel wordt voorbereid en er is gestart met het uitwerken van de kaders (visie, beleid, architectuur, richtlijnen). Ook wordt het projectportfoliomanagement ingericht en alle lopende en nieuwe projecten zijn in kaart gebracht.

Om draagvlak te creëren is de interne communicatiecampagne Onderweg gestart. Er worden opleidingen en inspiratiesessies uitgewerkt. Het doel is het creëren van een toekomstbestendige organisatie met participerende medewerkers en goed opdrachtgeverschap bij de vakafdelingen.

2.3 Uitvoeringsplan 2019 Digitale Transformatie

In het digitale magazine "[Amstelveen connected](#)" zijn de ambities voor de digitale transformatie van de organisatie AA neergelegd. Het Uitvoeringsplan 2019 is uitgewerkt en is de basis voor de start van de projecten.

Samengevat lopen de projecten volgens planning met uitzondering van de twee projecten die daar naar aanleiding van de aanbevelingen om vragen. Eén project is overgebracht naar het programma Organisatieverandering, waar dit inhoudelijk beter bij past en één project is af te ronden met eenmalige inzet van middelen. Hierdoor vervalt het beschikbare structureel budget.

3. Uitvoering onderdeel motie 'Duidelijkheid over de staat van de ICT' van 16 mei 2018

Deze rapportage is onderdeel van de uitvoering van de motie 'Duidelijkheid over de staat van de ICT' en de afspraak periodiek te informeren aan de hand van een voortgangsrapportage. In de eerste rapportage in oktober 2018 is er gerapporteerd over het inrichten van de ICT vervangingscyclus. Deze was afgerond. In deze tweede rapportage zijn het inrichten van de ITIL beheerprocessen, de cyclus informatieveiligheid en privacy opgenomen. Daarnaast ook de verantwoording over de voortgang van de maatregelen uit het Verbeterplan Informatieveiligheid en de werkzaamheden eerste fase vervangen van de ICT-hardware.

3.1. Inrichten IT tactisch – Technologie – Ontwerp en plannen IT

Dit domein gaat over het vertalen van de lange termijn doelen op het terrein van de technologie naar plannen en concrete inrichting van processen.

Het blauwe vlak geeft aan op welk onderdeel we ons richten

3.1.1 Inrichten ITIL beheerprocessen

Er zijn op dit moment twee ITIL-processen ingericht, een derde is deels gereed en een vierde staat gepland voor het tweede kwartaal van 2019. Hiermee verbetert de grip op de ICT-beheerprocessen binnen de Afdeling Informatiebeheer (IB).

Toelichting	Acties om te komen tot gewenste resultaat	Start	Eind	Status Planning	Status Budget	Toelichting op afwijking
Incident Management	Implementeren van ITIL Incident Management	2017	2017	<i>Gereed conform planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Change Management	Implementeren van ITIL Change Management	2017	2017	<i>Gereed conform planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Configuratie Management	Implementeren van ITIL Configuratie Management	1-2018	12-2019	<i>Planning aangepast</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	Contractmanagement is gereed. Er is uitgebreid naar registratie van alle configuratie items (verband met project 2.2 Uitvoeringsplan 2019 Digitale Transformatie)
Service Level Management	Implementeren van ITIL Service Level Management	3-2019	10-2019	<i>Planning aangepast</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	Startdatum verschoven naar 3-2019 i.v.m. operationele werkzaamheden (tevens verband met project 3.10 Uitvoeringsplan 2019 Programma Digitale Transformatie)

3.1.2 Inrichten cyclus informatieveiligheid en privacy (ENSIA)

Om borging van het informatieveiligheid en de daarvan afgeleide plannen te realiseren, wordt jaarlijks een Plan, Do, Check, Act (PDCA) cyclus doorlopen volgens onderstaande uitgangspunten. Tussentijds kunnen documenten worden bijgesteld.

Toelichting	Acties om te komen tot gewenste resultaat	Start	Eind	Status Planning	Status Budget	Toelichting op afwijking
Informatieveiligheids-beleid	Beleid voor en visie op informatieveiligheid. Bijstelling kent een	07-2019	12-2019	<i>Continu proces</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	

	cyclus van 3 jaar, tenzij er zich grote wijzigingen voordoen.					
Informatieveiligheids-analyse	Risicoanalyse (de toets aan de praktijk) op basis van beleid en vermelde of aan gerefereerde normen. Bijstelling na 1 tot 2 jaar.	10-2018	02-2019	Continu proces	Geen financiële afwijking	
Jaarplan Informatieveiligheid	Bevat concrete, geprioriteerde acties volgend uit de analyse. Bijstelling (inclusief voortgang op de realisatie van de afgesproken acties en maatregelen) vindt (conform bespreking in informatieveiligheidsverleg) 2 tot 4 maal per jaar plaats.	11-2018	02-2019	Continu proces	Geen financiële afwijking	

3.2 Rapportage verrichten IT operationeel – Technologie - Beheer IT

Dit domein gaat over het beheer van de technologie en de operationele uitvoering op het gebied van informatieveiligheid.

Het blauwe vlak geeft aan op welk onderdeel we ons richten

3.2.1 Verrichten Informatieveiligheid en Privacy (ENSIA)

In de reguliere P&C cyclus wordt gerapporteerd over het doorlopen van de beschreven cyclus met betrekking tot informatieveiligheid. Hieronder vindt u een verantwoording over maatregelen uit het Jaarplan Informatieveiligheid 2018 en het Jaarplan 2019. (zie punt 3.1.2 voor uitleg over het Jaarplan en hoofdstuk 5 over Digitale Transformatie).

Toelichting	Acties om te komen tot gewenste resultaat	Start	Eind	Status Planning	Status Budget	Toelichting op afwijking
2018						
Bewustwording Informatieveiligheid & Privacy	Organiseren workshops via AA Academie	1-2018	12-2018	<i>Gereed conform planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Business Continuïteit	Opstellen van proces voor uitvoeren Bedrijfsimpactanalyse en uitvoeren van deze analyses op onderdelen BRP, BAG en BGT inclusief opstellen continuïteitsplannen voor deze onderdelen	4-2018	12-2018	<i>Gereed conform planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Continuïteit ICT-voorzieningen	Vervangen ICT voorzieningen om continuïteitsrisico's te reduceren	1-2018	6-2018	<i>Gereed conform planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Privacy	Belangrijkste onderdelen implementeren van de AVG	1-2018	5-2018	<i>Gereed conform planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
ENSIA zelfevaluatie en audit	Voldoen aan eisen zelfevaluatie en audit 2018	7-2018	12-2018	<i>Gereed conform planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
ICT-contractering en derde partijen	Opstellen uitgangspunten voor contracten met derde partijen inclusief communicatie hierover in inbedding hiervan	4-2018	12-2018	<i>Gereed conform planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Structurele oplossing beveiligd uitwisselen van vertrouwelijke informatie	Uitrollen van ZIVVER voor het beveiligd kunnen mailen van berichten	1-2018	5-2018	<i>Gereed conform planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Mobile Device Management voor telefoons	Mobile Device Management uitrollen op uitgegeven telefoons	4-2018	10-2018	<i>Loopt achter op planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	Vanwege grotere technische en personele impact dan initieel ingeschat, is de vermoedelijke oplevering 06-2019

2019						
Bewustwording Informatieveiligheid & Privacy	Vast onderdeel jaarplan. Organiseren activiteiten rondom bewustwording	1-2019	10-2019	Loopt conform planning	Geen financiële afwijking	
ENSIA zelfevaluatie en audit	Vast onderdeel jaarplan. Voldoen aan eisen zelfevaluatie en audit 2019	1-2019	12-2019	Loopt conform planning	Geen financiële afwijking	
Business Continuïteit (vervolg)	Uitvoeren Bedrijfsimpactanalyse op crisisteam en communicatie. Opstellen overkoepelende continuïteitsplanning	3-2019	08-2019	Loopt conform planning	Geen financiële afwijking	
Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)	Beleid actualiseren n.a.v. de nieuwste baseline, de BIO	5-2019	12-2019	Loopt conform planning	Geen financiële afwijking	
Integere Informatievoorziening	Beheersing van en controle op informatiestromen. Inzetten op compleetheid, beschikbaarheid en raadpleegbaarheid van dossiers	1-2019	12-2019	Loopt conform planning	Geen financiële afwijking	
Formalisering en verbetering van reeds bestaande processen	Beheersing processen, toetsing op de naleving van bepaalde processen	01-2019	12-2019	Loopt conform planning	Geen financiële afwijking	

3.2.2 Verrichten 'uitvoering raadsvoorstel 16 mei 2018'

In de raadsvergadering van mei dit jaar heeft uw raad 2,8 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de eerste fase van het vervangen van de ICT-hardware. Onderstaand treft u de voortgang van de werkzaamheden aan.

Toelichting	Acties om te komen tot gewenste resultaat	Start	Eind	Status Planning	Status Budget	Toelichting op afwijking
Citrix Migratie	Upgrade Citrix-omgeving	5-2018	6-2018	Gereed conform planning	Geen financiële afwijking	
Vervanging werkplek hoofdlocaties	Vervanging ThinClients door NUC's	5-2018	6-2018	Gereed conform planning	Geen financiële afwijking	

Vervanging werkplek buitenlocaties.	Vervanging ThinClients door NUC's	5-2018	06-2019	<i>Loopt achter op planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	<i>Vervanging vindt plaats in 2019 na oplevering van nieuwe datalijnen (met veel hogere capaciteit) uit landelijke VNG aanbesteding voor gemeenten. Landelijke gunning heeft plaats gevonden. Aansluitdata voor onze locaties zijn nog niet exact bekend.</i>
Glasvezel gebouw	Nieuwe glasvezel t.b.v. 10Gb-backbone	5-2018	12-2018	<i>Gereed conform planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Windows upgrade	Windows server 2008 upgraden naar Windows Server 2016	5-2018	12-2019	<i>Loopt achter op planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	<i>Grotere doorlooptijd nodig voor (reguliere) vervanging van servers in verband met testprocedures door gebruikers en leveranciers</i>
Beeldschermen	Vervangen verouderde en defecte beeldschermen	7-2018	11-2018	<i>Gereed conform planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Wifi	Actualisering Wifi-netwerk locaties gemeente Amstelveen	7-2018	06-2019	<i>Loopt achter op planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	<i>1. Vernieuwing wifi op buitenlocaties is afhankelijk van oplevering nieuwe datalijnen. De buitenlocaties zullen in 2019 worden voorzien van nieuwe wifi. Aansluitdata voor onze locaties zijn nog niet exact bekend.</i>
Aanpassing SER's	Bouwkundige aanpassingen huidige SER's	10-2018	12-2018	<i>Loopt achter op planning</i>	<i>nvt</i>	<i>2. Aanpassing vindt plaats tijdens de verbouwing van het raadhuis. Door deze combinatie met de verbouwing te maken wordt desinvestering bij verbouwing c.q. dubbel werk voorkomen.</i>
MER onderzoek	Onderzoek toekomstvastheid huidige MER	10-2018	12-2018	<i>Gereed conform planning</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	

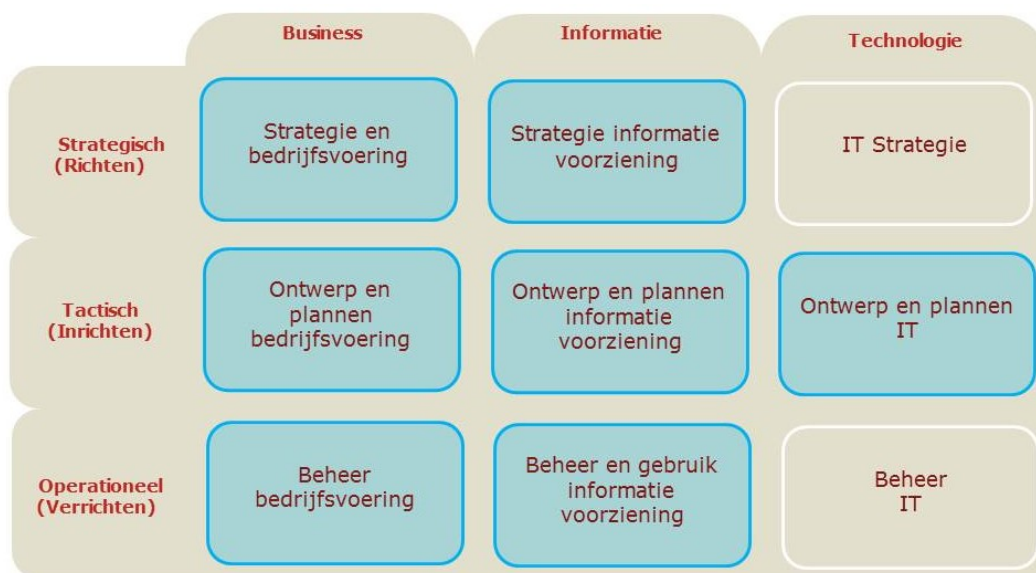
4. Rapportage plan van aanpak uitvoering aanbevelingen ICT-reviews 2018 onderzoeken

In een motie van 16 mei 2018 heeft de raad verzocht om een aantal onderzoeken. In november 2018 zijn er drie reviews uitgevoerd in opdracht van het College. De directie heeft de adviezen van de onderzoekers overgenomen om verbeteringen door te voeren binnen de organisatie. De directie-aanbevelingen zijn beoordeeld en gewogen en omgezet in een pakket maatregelen die in samenhang met lopende projecten en activiteiten met de gewenste prioriteit worden opgepakt. Dit is beschreven in het Plan van aanpak uitvoering aanbevelingen ICT-reviews.

4.1 Programma Digitaal Werken

Door Bureau Gateway van het ministerie van BZK is een Gateway Review uitgevoerd op programma Digitaal Werken. De directie heeft de aanbevelingen die dat heeft opgeleverd overgenomen en heeft het volgende pakket acties voor de organisatie vastgesteld. Samengevat gaan we onderstaande activiteiten uitvoeren.

- Overdracht aan op te bouwen beheerorganisatie
- Evaluatie (en pauze doorontwikkeling)
- Focus op dienstverlening ('business' aan het stuur)
- Opbouwen i-kolom voor verbinden business en IT organisatie

De blauwe vlakken geven aan op welke onderdelen we ons richten

Toelichting	Acties om te komen tot gewenste resultaat	Start	Eind	Status Planning	Toelichting op afwijking
Beëindig het programma digitaal werken	Beëindig het programma digitaal werken per 31 december 2018.	01-2019	05-2019	Planning aangepast	Per 1 jan 2019 is de doorontwikkeling stopgezet en is de beheerfase ingegaan. De nieuwe governance is echter nog niet formeel ingericht. In samenspraak met de vakafdelingen wordt de nieuwe inrichting in het 2 ^e kwartaal voltooid.
	Draag het resultaat over aan de gebruikers- en beheerdersorganisatie. Leg afspraken vast over taken, rollen en documentatie.	03-2019	05-2019	Planning aangepast	
	Richt de organisatie zodanig in dat de belangen van de vakafdelingen zijn geborgd (het perspectief is van buiten naar binnen).	03-2019	05-2019	Planning aangepast	

Pas op de plaats voor Belastingzaken, en doe een strategische heroriëntatie	Blijf het WOZ-bezwaarschriften-proces vooralsnog in versie 1.4 van Inproces uitvoeren	01-2019	01-2019	Gereed conform planning	
	Onderzoek gelijktijdig de impact van een alternatief zaaksysteem voor belastingen.	03-2019	05-2019	<i>Loopt</i>	
Zorg voor een stabiele werkomgeving en los de belangrijkste operationele issues op	Start een nieuw project voor de nazorg van, en wijzigingsverzoeken voortvloeiend uit, het programma digitaal werken.	01-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	
	Verbeter de begeleiding op de werkvloer	02-2019	03-2019	Gereed conform planning	
	Kom tot een upgrade van het zaaksysteem naar de meest recente versie	02-2019	06-2019	<i>Loopt</i>	
	Maak een heldere prioritering van de restpunten en laat deze valideren door de directie.	01-2019	03-2019	Gereed conform planning	
	Werk hierbij volgens projectmatige (hygiëne) principes	01-2019	06-2019	<i>Loopt</i>	
Doe een strategische heroriëntatie op basis van voortschrijdend inzicht	Ruim tijd in om lering te trekken uit het programmamaverloop	02-2019	06-2019	<i>Loopt</i>	
	Ruim tijd in om de toekomst van zaakgericht werken te heroverwegen vanuit het oogpunt van stedelijke opgaven (van buiten naar binnen)	02-2019	09-2019	<i>Loopt</i>	
	Ruim tijd in om het applicatielandschap te ontwerpen (voor de scope van zaakgericht werken)	03-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	
Geen maatwerk meer	Maak geen gebruik van (door de leverancier of in eigen beheer ontwikkeld) maatwerk.	03-2019	09-2019	<i>Loopt</i>	
	Keer zoveel mogelijk terug naar de landelijke standaardprocessen die worden aangeboden.	03-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	
Inrichten i-kolom	Breng volwassenheid van totale organisatie op gebied van informatiemanagement en ICT op peil. Zie ook health check.	02-2019	09-2019	<i>Loopt</i>	
	Begin met inrichten van CIO-office die rapporteert aan directeur bedrijfsvoering	02-2019	09-2019	<i>Loopt</i>	

	(die daarmee tevens CIO is)				
	Organiseer vaste vormen van tegenspraak, waaronder een ICT-board	02-2019	06-2019	Loopt	
	Organiseer een vaste vorm van I-control als verbreding van de control-functie.	02-2019	12-2019	Loopt	
	Zoek aansluiting bij landelijke organisaties als VNG Realisatie, 'Common Ground', en de informatiemanagementgroep honderduizendplus gemeenten	02-2019	09-2019	Loopt	
	Houd rekening met substantiële investeringen in de I-functie	02-2019	12-2019	Loopt	

4.2 ICT beheersorganisatie (Health Check)

Door Bureau Gateway van het ministerie van BZK is een Gateway Review uitgevoerd op de ICT beheersorganisatie. De directie heeft de aanbevelingen die dat heeft opgeleverd overgenomen en heeft een pakket acties voor de organisatie vastgesteld. Samengevat gaan we onderstaande activiteiten uitvoeren.

- Opbouwen i-kolom voor verbinden business en IT organisatie
- Business aan het stuur
- Communicatie & opleiding

De blauwe vlakken geven aan op welke onderdelen we ons richten

Toelichting	Acties om te komen tot gewenste resultaat	Start	Eind	Status Planning	Toelichting op afwijking
Visie bedrijfsvoering	Concretiseer de organisatievisie en vertaal deze naar een bedrijfsvoering visie die richting geeft aan operationele doelen, plannen, procedures en richtlijnen om zo te kunnen sturen	01-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	
Inrichten i-kolom	Stel een ervaren CIO op directieniveau aan (in lijn met aanbeveling 12)	01-2019	03-2019	Gereed conform planning	
	Zorg voor een structurele samenwerking tussen vakafdelingen en afdeling IB, teneinde de I-functie adequaat in te vullen	01-2019	09-2019	<i>Loopt</i>	
Communicatiecampagne	Zorg voor goede communicatie, zodat draagvlak wordt gecreëerd en de organisatie wordt gestimuleerd om in positie te komen	01-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	
Roadmap	Stel een transitieplan en roadmap op, zodat met gedeeld eigenaarschap een toekomstbestendige organisatie wordt gecreëerd	01-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	

4.3. Technische ICT-infrastructuur

Door Native Consulting is een review uitgevoerd op de technische ICT-infrastructuur. "Eindoordeel: de ICT-infrastructuur is op orde, de organisatie er om heen moet verder ontwikkeld worden." De aanbevelingen hebben raakvlakken met de adviezen van Bureau Gateway. De directie heeft de adviezen overgenomen en een pakket aan acties voor de organisatie vastgesteld. Samengevat gaan we onderstaande activiteiten uitvoeren.

De blauwe vlakken geven aan op welke onderdelen we ons richten

Toelichting	Acties om te komen tot gewenste resultaat	Start	Eind	Status Planning	Toelichting op afwijking
ICT visie	Stel een visie op automatisering op (cloudbeleid, werkplekbeleid). Deze is noodzakelijk voor het maken van een goede keuze op het gebied van ICT-infrastructuur	02-2019	12-2019	Loopt	
Inrichten i-kolom	Zorg voor het verder ontwikkelen van afdeling IB. Deze dient in goede verbinding met de bedrijfsonderdelen te staan.	02-2019	03-2020	Loopt	
	Verder dient deze afdeling richting te geven aan informatiebeleid, het applicatielandschap (volle breedte) en de technische inrichting.	02-2019	06-2020	Loopt	

	Benoem een CIO in het management (in lijn met aanbeveling 12)	01-2019	03-2019	Gereed conform planning	
	Vormgeven governance met heldere rapportagelijnen.	01-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	
Financieringssysteem ICT infrastructuur herzien	Breng de budgetten voor onderhoud, medewerkers en investeringen in infrastructuur op de juiste hoogte.	02-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	
Aanpassen servers en netwerkruimte	Pas de server- en netwerkruimtes op korte termijn aan.	01-2019		<i>Loopt</i>	Aanpassing vindt plaats tijdens de verbouwing van het raadhuis. Door deze combinatie met de verbouwing te maken wordt desinvestering bij verbouwing c.q. dubbel werk voorkomen.
Onderzoek leaseconstructie	Houd de ICT-infrastructuur de komende drie tot vijf jaar in eigen beheer. Onderzoek de mogelijkheden van een leaseconstructie voor nieuwe onderdelen.	02-2019	06-2019	<i>Loopt</i>	

5. Uitvoeringsplan 2019 Digitale Transformatie

In het digitale magazine "[Amstelveen connected](https://gemeente-amstelveen.foleon.com/gemeente-amstelveen/amstelveen-connected-uitvoeringsplan-2019)" zijn de ambities voor de digitale transformatie van de organisatie AA neergelegd. Het Uitvoeringsplan 2019 is uitgewerkt en is de basis voor de start van de projecten. Het Uitvoeringsplan 2019 is digitaal en met deze previewlink te benaderen:

<https://gemeente-amstelveen.foleon.com/gemeente-amstelveen/amstelveen-connected-uitvoeringsplan-2019>.

5.1 Samenleving: verbeteren van de dienstverlening

Toelichting	Acties om te komen tot gewenste resultaat	Start	Eind	Status Planning	Status Budget	Toelichting op afwijking
Inzet Monitor Doelgerichte Digitalisering	Monitor actualiseren, normen bepalen, verbeteracties najagen	4-2019	12-2019	Loopt	Geen financiële afwijking	
Vensters voor bedrijfsvoering	Benchmark proces borgen	1-2019	6-2019	Loopt	Geen financiële afwijking	
Digitaliseren en optimaliseren van werkprocessen	Doorontwikkeling afstemmen met Sociaal Domein en Publiekszaken	1-2019	12-2019	Tijdelijk on hold	Geen financiële afwijking	Pas op de plaats n.a.v. de aanbevelingen van de reviews. Ingerichte processen worden nu geoptimaliseerd.
KCS dat medewerkers klantbeeld biedt	Business requirements uitwerken; marktverkenning	1-2019	12-2019	Loopt	Geen financiële afwijking	
Gemoderniseer de bedrijfstelefonie	Business requirements uitwerken; marktverkenning	1-2019	12-2019	Loopt	Geen financiële afwijking	
Aansluiting op LTC wegwerkzaamheden en evenementen	Doorontwikkeling afstemmen met Fysiek Domein	1-2019	7-2019	Gereed, oriëntatie op vervolg	Geen financiële afwijking	Aansluiting op LTC is gereed. Oriëntatie op eventuele vervolgstappen, zoals aansluiting op nieuw platform.
Aansluiting op LTC meldingen en vergunningen	Doorontwikkeling afstemmen met Fysiek Domein	1-2019	7-2019	Gereed, oriëntatie op vervolg	Geen financiële afwijking	
WOZ-taxatieverslagen, beschikking en uitspraak rechtstreeks digitaal aanbieden	Uitrollen WOZ portaal	4-2019	12-2019	Tijdelijk on hold	Geen financiële afwijking	Pas op de plaats n.a.v. de aanbevelingen van de reviews.
Doen!	nvt			Nvt		Uit programma Digitale Transformatie gehaald.
Data en beleidsvorming	Handreiking voor datagedreven organisatie opstellen	4-2019	12-2019	Loopt	Geen financiële afwijking	
Smart Society	nvt			nvt	Geen budget	Eindrapportage wordt opgesteld door V&R

5.2 Systemen: versterken van de interne beheersing op ICT

Toelichting	Acties om te komen tot gewenste resultaat	Start	Eind	Status Planning	Status Budget	Toelichting op afwijking
Veilige gegevensuitwisseling met ketenpartners realiseren	operationele standaard voor veilige koppelingen beschrijven; classificatie gegevensuitwisselingen; aanpassen koppelingen	1-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
GEMMA software catalogus	Registreren applicatielandschap; beheer en gebruik borgen	1-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Upgrade zaaksysteem	Upgrade van 2.10 naar 2.13; jaarlijkse upgrade borgen	1-2019	6-2019	<i>Loopt</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Functioniescheidingen, mandateringen en autorisaties actualiseren en inregelen en beheer organiseren	Inventarisatie applicaties; functioniescheidingen aanbrengen in processen; beleid autorisaties; actualiseren autorisaties; beheer borgen	1-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Fase 2 ICT Infrastructuur	Plan van aanpak voor implementatiefase schrijven	1-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Beheer en onderhoud Atlas	Beheer inrichten met Communicatie; stimuleren samenwerkingspilots	1-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Beheer en onderhoud websites	Beheer en doorontwikkeling inrichten met Communicatie	1-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	

5.3 Processen: voldoen aan wet- en regelgeving

Toelichting	Acties om te komen tot gewenste resultaat	Start	Eind	Status Planning	Status Budget	Toelichting op afwijking
Registratie en gebruik van persoonsgegevens organiseren	Register van verwerkingen maken; register van werkers maken; toetsingsproces inrichten	1-2019	12-2017	Loopt	Geen financiële afwijking	
Afhandelen product- of dienst aanvragen inrichten	classificatie van processen; handreiking voor AVG-proof maken processen; coaching vakafdelingen; jaarlijks controleproces inrichten	1-2019	12-2019	Loopt	Geen financiële afwijking	
Impactanalyse DigiToegankelijk	Proces inrichten voor aanpassen PDF's op website en Atlas; proces inrichten voor jaarlijkse check; verbeteracties najagen	4-2019	12-2019	Loopt	Geen financiële afwijking	
ENSIA Audit en PEN-testen laten uitvoeren	Proces inrichten voor jaarlijkse audit en pen test; verbeteracties najagen	4-2019	6-2019	Loopt	Geen financiële afwijking	.
Aansluiting DigiD machtigen	Leveranciers portalen moeten inlogfunctionaliteit uitbreiden	3-2019	12-2019	Loopt	Geen financiële afwijking	
Hoger betrouwbaarheidsniveau inlog DigiD aansluitingen	Leveranciers portalen moeten inlogfunctionaliteit uitbreiden	3-2019	12-2019	Loopt	Geen financiële afwijking	
Inzet van het IMBOR organiseren	Plan van aanpak voor inrichten Asset Management	1-2019	12-2019	Loopt	Geen financiële afwijking	
Inzetten Berichtenbox voor bedrijven en aansluiten op MijnOverheid voor ondernemers	Aansluiten op Berichtenbox bedrijven (MijnOverheid voor Ondernemers)	3-2019	12-2019	Loopt	Geen financiële afwijking	
Proces en beheer DROP	Proces beschrijven; beheer inrichten;	1-2019	6-2019	Loopt	Geen financiële	

inrichten en eigenaarschap beleggen	gebruikersorganisatie trainen				<i>afwijking</i>	
Professioneel ingerichte verander- en beheerorganisatie	Serviceniveau bepalen en inrichten; eventueel nieuwe contracten afsluiten	1-2019	9-2019	<i>Loopt</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Aansluitingen aanpassen aan eIDAS verordening	Leveranciers portalen moeten inlogfunctionaliteit uitbreiden	3-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Overbrengen archief volgens eisen Interbestuurlijk Toezicht	Het eeuwig archief overbrengen naar Stadsarchief Amsterdam; vernietigen van het vernietigbaar archief	1-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	<i>Financiële afwijking</i>	<i>Doordat de doelstelling is om dit project in 2019 af te ronden met eenmalige inzet van middelen vervalt beschikbare structureel budget. De benodigde incidentele middelen worden gefinancierd uit de post onvoorzien.</i>
Gegevens bovengrondse netwerken implementeren (WIBON)	Nieuwe software inrichten; maandelijks gegevens bijwerken	1-2019	6-2019	<i>Loopt</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	
Digitaliseren bouwarchief volgens eisen Interbestuurlijk Toezicht	Plan van aanpak voor implementatiefase schrijven	1-2019	12-2019	<i>Loopt</i>	<i>Geen financiële afwijking</i>	

Bijlage 4: Verslag uitwerking begroting 2019 in afdelingsplannen 2019

Inleiding

De afdelingsplannen van de organisatie AA geven uitwerking aan de uitvoering van twee programmabegrotingen, die van Amstelveen en die van Aalsmeer. Dit als uitvloeisel van het besluit tot ambtelijke samenwerking met Amstelveen als centrumgemeente. Beide gemeentebesturen hebben via hun eigen programmabegroting 2019 de budgetten 2019 geautoriseerd op programmaniveau. Het beleggen van de uitvoering van deze programmabegrotingen in de ambtelijke organisatie AA is uitgewerkt in de afdelingsplannen. In deze uitwerking zijn naast de vaststelling van de programmabegrotingen tevens betrokken alle aanvullende raadsbesluiten over de begrotingskaders 2019 tot en met de raadsvergaderingen van december 2018. Deze bijlage rapporteert over deze uitwerking.

Algemeen beeld Aalsmeer en Amstelveen

Investerings in de organisatie

Het gemeentebestuur van Amstelveen heeft recent substantiële bedragen geïnvesteerd in de organisatie. Er lopen bestuurlijke gesprekken tussen Aalsmeer en Amstelveen over het gezamenlijk dragen van noodzakelijke investeringen in de organisatie.

Uitvoering bestuurlijke afspraken

Beleidsinhoudelijk is binnen de organisatie de uitvoering toegedeeld van de bestuurlijke afspraken zoals vastgesteld via de besluitvorming in de begrotingsraad van 7 november jl. Dit zijn de bestuurlijke afspraken voor 2019 cf. de gepleegde besluitvorming over de Programmabegroting 2019 en het College Uitvoeringsprogramma 2018-2022. In algemene zin wordt over de voortgang van de uitvoering, inclusief faseringsverschillen, gerapporteerd via de reguliere periodieke voortgangsrapportages die hiervoor in gebruik zijn. Deze rapportages borgen dat zowel de nieuwe als de doorlopende afspraken uit voorgaande jaren in beeld blijven.

Dit gezegd zijnde, vragen de bestuurlijke afspraken 2019 extra aandacht en afstemming om een ambitieus nieuw College Uitvoeringsprogramma 2018-2022, met veel acties in de jaarschijf 2019 voortvarend tot uitvoering te brengen.

Dienstverleningsbijdrage Aalsmeer 2019

De dienstverleningsbijdrage is de algemene vergoeding die Aalsmeer betaalt aan Amstelveen voor de inzet van de ambtelijke organisatie. Vertrekpunt zijn de kosten van de ambtelijke organisatie Aalsmeer zoals die bij aanvang van de samenwerking per 1 januari 2013 zijn overgekomen, verminderd met een structurele besparing van 2,8 miljoen euro waarvan 1,4 miljoen euro voor iedere gemeente. Deze bijdrage is vervolgens aangepast voor indexering conform de vastgelegde systematiek in de dienstverleningsovereenkomst, alsmede via een aantal separate besluiten.

Naast de dienstverleningsbijdrage is er een limitatieve lijst van apart te factureren bedragen voor incidentele, fluctuerende bedragen. Hierover vindt apart afstemming plaats. Eén en ander is conform de gemaakte afspraken bij de in 2017 afgeronde financiële evaluatie AA.

De dienstverleningsbijdrage Aalsmeer 2019 na uitwerking van de afdelingsplannen bedraagt € 16,255 miljoen. De afdelingsplannen beperken zich tot de uitwerking van de Programmabegroting. Die uitwerking brengt één nieuwe mutatie met zich mee. Tot de gedetailleerde uitwerking van de afdelingsplannen behoort bij de afdeling Publiekzaken het actualiseren van de verwachte volumes voor de afgifte van documenten. Daarin is sprake van een terugloop in 2019 ten opzichte van 2018. Dat betekent lagere inkomsten uit leges en minder kosten voor personele inzet. Dit laatste effect betekent een verlaging van de dienstverleningsbijdrage met afgerond € 0,1 miljoen.

Dienstverleningsbijdrage 2019 bedrag x 1.000 euro	
Dienstverleningsbijdrage 2019 cf. progr.begr. 2019	16.382
mutatie 2019 afdelingsplannen 2019 (budgettair neutraal) a) terugloop documenten Burgerzaken	-127
Dienstverleningsbijdrage 2019 cf. afd.plannen 2019	16.255

Dienstverleningsbijdrage en kostentoerekening/capaciteitsinzet

De dienstverleningsbijdrage 2019 Aalsmeer komt afgerond € 1,25 miljoen lager uit dan de kostentoerekening vanuit de organisatie AA aan de begroting Aalsmeer op basis van capaciteitsinzet inclusief overhead. Achtergrond van dit verschil vormen onder andere de afspraken gemaakt bij de start van de samenwerking (verdeling besparing € 2,8 miljoen, BTW, concerncontroller⁸). Dit gegeven is ook betrokken bij de financiële evaluatie 2017 en het daarop aangepaste dienstverleningshandvest. Enerzijds is er een apart afsprakenkader over mutaties die effect hebben op de dienstverleningsbijdrage. Anderzijds ligt er een periodiek getoetste capaciteitsinzet als basis om aan af te meten dat de inzet richting beide gemeenten door de jaren heen binnen een redelijke marge stabiel is.

Genoemd verschil is berekend op basis van de primitieve begroting, conform de boekwerken Programmabegroting 2019. Dit verschil is exclusief de investeringen in de organisatie waarover bestuurlijk overleg gaande is tussen Aalsmeer en Amstelveen. Met inachtneming hiervan valt het genoemde verschil van € 1,25 miljoen binnen de bandbreedte van de verwachtingen en geeft dit verder geen aanleiding tot opmerkingen.

Budgettair kader

Het traject afdelingsplannen geeft uitwerking aan de vastgestelde bestuurlijke budgettaire kaders volgens de Programmabegrotingen 2019 inclusief de begrotingswijzigingen tot en met de decemberraden 2018 van Aalsmeer en Amstelveen. Binnen deze kaders brengt de uitwerking administratieve verschuivingen met zich mee, alsmede neutrale aanpassingen van direct met elkaar samenhangende inkomsten- en uitgavenramingen.

Voor de projectmatige onderdelen van de begroting (grondexploitaties/locatie-ontwikkeling, vastgoed en openbare ruimte/infra) zijn de ramingen voor de benodigde capaciteitsinzet bepaald op basis van onderliggende werkprogrammeringen. Bovenop de structureel beschikbare capaciteit zijn bedragen opgenomen voor extra inhuur voor zover nodig om de werkprogrammering uit te kunnen voeren, waarbij de kosten worden gedekt via deze projecten. Het management is verantwoordelijk voor het sturen op de kosten in samenhang met de dekking, waarbij eerst de dekking van de vaste kosten moet zijn veilig gesteld en er vervolgens ruimte is voor inhuur indien daarvoor ook dekking beschikbaar is (flexibele schil). Daarbij zijn concreet de volgende grondslagen verwerkt in de afdelingsplannen:

- een opslagpercentage voor capaciteitsinzet bij Vastgoed van 11%⁹;
- een opslagpercentage V&T bij Projecten en Advies (P&A) van 15%¹⁰ (ongewijzigd);
- een flexibele schil bij SO van € 1,5 miljoen bij grondexploitaties/ruimtelijke projecten. Dit bedrag wordt nu als stelpost opgenomen (kosten en dekking). De nadere invulling volgt in de loop van jaar via de jaarlijkse voorstellen voor de actualisering van de grondexploitaties Aalsmeer en Amstelveen.

Bij de afdeling Publiekzaken is in beide gemeenten sprake van een budgettair neutrale aanpassing van inkomsten en uitgaven vanwege de optredende daling in de afgifte van documenten.

⁸ Op basis van kostentoerekening komt de besparing van € 2,8mln. grofweg in de verhouding 75%-25% terecht in Amstelveen en Aalsmeer, terwijl deze via de bestuurlijke afspraken is verdeel op basis van 50%-50%. Dit verklaart al € 0,7 miljoen van het genoemde verschil.

⁹ In 2018 was dit 8% en in 2017 was dit 12%. Het percentage fluctueert jaarlijks door de samenstelling/diversiteit van het werkpakket/omzetvolume met grotere en kleinere projecten. Bij veel kleinere projecten ligt een hoger opslagpercentage in de verwachting, bij veel grotere projecten een lager percentage.

¹⁰ Dit percentage is gelijk aan vorig jaar. Voor het project Ouderkerkerlaan wordt op basis van een aparte calculatie en toeslag van 6% plus 2% overhead gehanteerd.

Conform genomen raadsbesluiten in de raadsvergaderingen van november en december 2018 wijzigt het saldo 2019 volgens het boekwerk programmabegroting 2019 ad. € 0,85 miljoen positief in € 0,55 miljoen. Een mutatie van € 1,4 miljoen negatief. Hieronder volgt daarvan een specificatie. Het gaat om mutaties van incidentele aard, inclusief faseringen. Structureel is en blijft sprake van een sluitende begroting.

Mutatie begrotingssaldo

De mutatie van het begrotingssaldo (zie voorgaand overzicht) is als volgt te specificeren:

bedragen x duizend euro; negatief bedrag is overschot; positief bedrag is tekort

Begrotingssaldo 2019 begrotingsboek	861 -/-	cf. blz.20 boekwerk programmabegroting 2019
Mutaties:		
a. College Uitvoeringsprogramma 2018-2022	1.068 +	raadsbesluit 7nov18, agendapunt 3.1
b. Septembercirculaire (fasering aanpak dementie)	100 +	raadsbesluit 7nov18, agendapunt 3.1
c. Amendementen begrotingsraad	200 +	"Buitenkunst" & "Laagdremp. cultuur voor alle kinderen"
d. Tweede Tijdvakrapportage	728 +	raadsbesluit 7nov18, agendapunt 2.1
e. Budgetoverhevelingen 2018 → 2019	423 +	raadsbesluit 11dec18, agendapunt 2.9
f. Kostendekkendheid bouwleges	1.100 -/-	raadsbesluit 11dec18, agendapunt 2.10
g. Afrondingen	2 +	
Begrotingssaldo 2019 bijgesteld	560 +	t/m decemberraad, incl. uitwerking afd.plannen

Bijlage 5a: Bestuursopdracht begrotingsdoorlichting

Titel	Doorlichting meerjarenbegroting Amstelveen
Datum	3 juni 2019
Bestuurlijk opdrachtgever	Wethouder Raat, coördinerend namens alle portefeuillehouders
Ambtelijk opdrachtgever	Bert Winthorst
Ambtelijk opdrachtnemers	Jaap Huizenga, Gonneke Gelderloos

Aanleiding

In april 2019 heeft het college aangegeven een doorlichting van de begroting te willen uitvoeren. Daarvoor zijn diverse aanleidingen. Het is ruim acht jaar geleden dat zo'n doorlichting van de hele gemeentebegroting heeft plaatsgevonden. Zo'n periodieke doorlichting is zinvol om te kunnen overwegen of de gemeente Amstelveen nog steeds 'de goede dingen doet' en waar de gemeente de beschikbare middelen aan besteedt. Daarnaast is gebleken uit de claims die zijn voorgelegd voor de Perspectiefnota 2020 dat de financiële ruimte ontbreekt om alle ambities uit het coalitieakkoord te kunnen financieren. Bedoeling van de doorlichting van de begroting is om te kunnen afwegen of de coalitie budgetten voor de uitvoering van bestaand beleid wil behouden of veranderen, om middelen te vinden om de nieuwe beleidsambities uit het coalitieakkoord 2018 – 2022 te financieren én daarbij een sluitende meerjarenbegroting te behouden. Deze bestuursopdracht beschrijft hoe de doorlichting van de gemeentebegroting wordt opgezet. De doorlichting maakt inzichtelijk welke keuzes mogelijk zijn en geeft daarmee input voor een ombuigingstraject 'oud-voor-nieuw'. De uitvoering van zo'n ombuigingstraject is een vervolgstap en maakt geen deel uit van deze bestuursopdracht.

I. Wat willen we bereiken?

Een sluitende meerjarenbegroting waarin financiële ruimte is gevonden om de nieuwe ambities uit het coalitieakkoord 2018 – 2022 te kunnen realiseren.

II. Wat is het resultaat van de opdracht?

Uitvoering van deze opdracht levert de volgende deelresultaten op:

- Begrotingsbreed inzicht in kosten van de uitvoering van bestaand beleid.
- Inzicht in de 'knoppen waaraan het college kan draaien'. Voor alle programma's in de begroting is inzichtelijk welke kosten niet-beïnvloedbaar zijn en waar keuzemogelijkheden liggen.
- Uitwerking van keuzemogelijkheden per programma, incl. scenario's voor de hoogte van mogelijke ombuigingen per programma en de maatschappelijke consequenties, die daarmee samenhangen.

Toelichting:

Bij de doorlichting wordt gebruik gemaakt van een indeling naar kostensoorten per programma (bv. subsidies, contractverplichtingen, personele kosten, kapitaallasten etc.) Naast de zes programma's betrekken we ook het programma bedrijfsvoering en de algemene dekkingsmiddelen bij de doorlichting. Voor geen enkel programma geldt dat keuzemogelijkheden op voorhand zijn uitgesloten. Mogelijkheden voor aanpassing van bestaand beleid zullen per programma in de doorlichting worden betrokken.

III. Hoe wordt het op te leveren resultaat bereikt?

De doorontwikkeling vindt plaats in nauwe samenspraak tussen de portefeuillehouders en de ambtelijke dossierhouders, financiële adviseurs, directie en management. Op hoofdlijn is de aanpak als volgt:

1^e stap: ambtelijke voorbereiding: overzicht budgetten per programma per taakveld naar kostensoorten;

2^e stap: bijeenkomst(en) per programma, waarin mogelijke keuzes en scenario's worden besproken. Deelnemers bijeenkomsten: portefeuillehouders, afdelingshoofden, dossierhouder(s), financieel adviseur, extern adviseur, opdrachtnemers;

3^e stap: uitwerking opbrengst bijeenkomsten in advies aan college met scenario's voor ombuigingsopties, incl. maatschappelijke en financiële consequenties.

Toelichting:

Bij de uitvoering van deze stappen wordt externe expertise ingezet als 'luis in de pels': externe adviseurs met ervaring in ombuigingsoperaties binnen gemeenten in het fysiek en sociaal domein zetten we in om kennis en inzichten vanuit de eigen organisatie en bestuur te toetsen.

Als basis voor de doorlichting dienen:

- Overdrachtdossier gemaakt voor de bestuurswisseling in 2018;
- Meerjarenbegroting 2019 – 2021;
- Perspectiefnota 2020.

De doorlichting vindt plaats in samenspraak tussen college en ambtelijke organisatie. Gaandeweg het proces wordt gezien op welk moment en hoe de gemeenteraad bij het proces betrokken wordt. Deze bestuursopdracht beperkt zich tot een doorlichting van de begroting, de opdracht mondt uit in een schets van mogelijke scenario's voor ombuigingen.

Parallel aan deze doorlichting van de meerjarenbegroting Amstelveen vindt een doorlichting van de gemeentebegroting Aalsmeer plaats. Kosten die de AA-organisatie voor beide gemeenten maakt kunnen door gelijktijdige uitvoering van beide trajecten door beide colleges tegelijk tegen het licht gehouden worden.

Na vaststelling van deze bestuursopdracht in het college van Amstelveen vindt uitwerking in een plan van aanpak plaats. Voor de uitvoering zal een klein ambtelijk kernteam worden gevormd, waarin naast de opdrachtnemers in elk geval een financieel adviseur, projectondersteuning en de externe adviseur(s) deelnemen. Afdelingshoofden en dossierhouders worden betrokken bij de uitwerking van onderdelen waarvoor zij de ambtelijke verantwoordelijkheid hebben.

IV. Uitvoeringstermijn en wijze van terugkoppeling naar de portefeuillehouder

Voor de uitvoering van deze opdracht is de geraamde doorlooptijd als volgt:

- Mei 2019: vaststelling bestuursopdracht in college en uitwerking in een plan van aanpak;
- Juni 2019: selectie externe adviseur(s);
- Juni - Augustus 2019: 1^e stap - ambtelijke voorbereiding bijeenkomsten per programma;
- September – oktober 2019: 2^e stap – bijeenkomsten per programma;
- November 2019: 3^e stap – opstellen advies aan college over opbrengst begrotingsdoorlichting, incl. mogelijke ombuigingsscenario's;
- December 2019: principe- besluitvorming college;
- Vanaf januari 2020: volgende fase: ombuigingstraject? Voor deze volgende fase wordt een nieuwe bestuursopdracht voorbereid na de principe-besluitvorming door het college in december 2019.

V. Raming van eventuele extra kosten en dekkingsvoorstel

De uitvoering van deze opdracht geschiedt grotendeels door eigen personeel. Voor de inhuur van externe expertise is een budget nodig van naar schatting € 20.000,-. Deze kosten worden gefinancierd uit de gemeentebrede bedrijfsvoering.

VI. Bestuurlijke risico's en andere grote risico's

- De ambtelijke organisatie werkt voor Amstelveen én Aalsmeer. Wanneer Amstelveen in de doorlichting van de meerjarenbegroting substantieel andere keuzes gaat maken dan Aalsmeer ontstaan verschillen in de dienstverlening tussen de twee gemeenten. Harmonisatie van beleid én uitvoering tussen de twee gemeenten is belangrijk om de dienstverlening voor de twee gemeenten binnen de beschikbare middelen op voldoende niveau te houden.
- Voor realisatie van eventuele ombuigingen binnen met name de programma's 1 en 2 is medewerking van maatschappelijke partners noodzakelijk. Dat vraagt aandacht in een mogelijke vervolgfase, waarin het principebesluit van het college over de opbrengst van de begrotingsdoorlichting uitwerking krijgt (eerste half jaar 2020).
- Voor de uitvoering van de opdracht dient voldoende ambtelijke capaciteit intern beschikbaar gemaakt te worden. Dat kan betekenen dat andere prioriteiten uit het college-uitvoeringsprogramma 2018 – 2022 later opgepakt zullen worden.

VII. Communicatie/ participatie

In deze fase van de doorlichting van de meerjarenbegroting vindt geen communicatie en participatie plaats.

VIII. Gerelateerde ontwikkelingen

De uitvoering van deze opdracht hangt samen met een aantal andere trajecten, namelijk:

- Sociaal domein: er loopt een traject gericht op beperking van de tekorten jeugdhulp en daarnaast uitvoering van een bestuursopdracht transformatie sociaal domein (voor kennisgeving aangenomen in het college van B&W dd 21 mei 2019). Doorlichting van het sociaal domein vindt slechts één keer plaats en dient tegelijkertijd als input voor de drie trajecten.
- Organisatieontwikkeling: uitwerking mogelijke (im)materiële baten.

In het kernteam en binnen de directie vindt afstemming plaats tussen de uitvoering van de doorlichting van de gemeentebegroting en van deze drie trajecten. De uitkomsten en opbrengst van de vier trajecten zullen in samenhang aan het college worden voorgelegd.

Daarnaast is er samenhang met de doorlichting van de meerjarenbegroting Aalsmeer.

Goedgekeurd door het college van
d.d. 11 juni 2019

Bijlage 5b: Bestuursopdracht groei van de stad

Titel	Onderzoek: Wat betekent de groei van Amstelveen komende 20 jaar?		
Nummer			
Datum	11 juni 2019		
Bestuurlijk opdrachtgever	Floor Gordon		
Ambtelijk opdrachtgever	Bert Winthorst	Z19-032419	
Ambtelijk opdrachtnemer	Jorien Elias/Titia Witte	D19-138353	

Aanleiding en toelichting inhoud bestuursopdracht

In de begrotingsraad van 7 november 2018 is de motie 'Bouwen, bouwen, bouwen' aangenomen (zie bijlage 1). In die motie roept de raad het college op een actievere rol te nemen in de totstandkoming van woningbouwinitiatieven, inzicht te bieden in mogelijke (her-)ontwikkellocaties in de stad, de nota grondbeleid uit 2012 te herijken en eind 2019 aan de raad voor te leggen en de (ambtelijke) kosten van de uitvoering van de motie voor de Perspectievennota aan de raad voor te leggen. In relatie tot de uitvoering van deze motie is van belang dat wij recentelijk tot het inzicht zijn gekomen dat Amstelveen komende jaren versneld zal blijven doorgroeien. Door besluitvorming over transformatie van Kronenburg en Legmeer, en ook door het veel sneller op gang komen van de binnenstedelijke transformatie- en verdichtingsopgave dan eerder voorzien, kunnen we constateren dat Amstelveen een groeigemeente is geworden.

Uitgaande van alle woningbouwprojecten en potentiële ontwikkellocaties in verschillende stadia van planontwikkeling anno 2019 is een inschatting gemaakt van de te verwachten groei van het inwonertal van Amstelveen. Bij die inschatting spelen de volgende factoren onder meer een rol: economische ontwikkeling, planfase van de projecten, mate van draagvlak voor bouwinitiatieven, aard van de nieuwbouw (studentenhuisvesting, appartementen, eensgezinswoningen etc.), ontwikkeling van de woningmarkt in de MRA, vergrijzing, bereikbaarheid van Amstelveen, ontwikkeling leefkwaliteit in de stad. Daarvan uitgaande zijn 3 mogelijke groeiscenario's berekend uitgaande van de volgende ontwikkelperspectieven:

1. LAAG: economische groei stagneert, veel belemmeringen bij ontwikkeling projecten, weinig draagvlak onder de bevolking, initiatiefnemers haken af;
2. MIDDEN: economische ontwikkeling stabiliseert op huidige groeiniveau, minder belemmeringen bij planontwikkeling, draagvlak onder bevolking voor extra woningen, initiatiefnemers blijven aan boord;
3. HOOG: economische groei zet door, weinig belemmeringen bij planontwikkeling, nieuwe initiatiefnemers melden zich, veel draagvlak voor extra woningbouw.

De te verwachten nieuwbouw en bevolkingsontwikkeling in deze 3 scenario's is als volgt:

Groeiscenario	Laag	Midden	Hoog
Aantal nieuwbouwwoningen	5.875	15.455	20.247
Bevolkingsontwikkeling absoluut	100.276	126.139	135.906
Bevolkingsgroei in % (2019 – 2040)	110%	139%	150%

Op dit moment is het middenscenario, toevoegen van ruim 15.000 woningen tot 2040, zeker reëel. Dit betekent een groei van de stad met bijna 40%. Het grootste deel van deze groei lijkt overigens te liggen in de periode tot 2030. Omdat locaties die omgeven zijn met grote onzekerheden in het hoge scenario gezet zijn, heeft met name dat scenario nog een grote groei na 2030 en 2035.

Tegen deze achtergrond is het urgent om in beeld te brengen wat nodig is om deze groei in goede banen te leiden. In deze opdrachtschrijving gaan we uit van een groei van volgens het middenscenario. Hierin nemen we de opdracht mee die de raad heeft verwoord in de motie 'Bouwen, bouwen, bouwen'. De vraagstelling die voortkomt uit de groei van Amstelveen is als volgt aan te duiden:

- a. Wat betekent deze bevolkingsgroei voor de bereikbaarheid van Amstelveen? Als voorbereiding op de mobiliteitsvisie voor Amstelveen vindt op dit moment een inventarisatie plaats van de te verwachten ontwikkelingen op het gebied van Verkeer & Vervoer. Daarin zullen we de groeiprognoze van Amstelveen volgens het middenscenario verwerken. Keuzes die het bestuur op dit terrein kan maken worden gemaakt in het besluitvormingsproces rond de mobiliteitsvisie. *Welke maatregelen zijn nodig en welke kosten zijn daaraan verbonden?*
- b. Wat betekent deze bevolkingsgroei voor de infrastructuur in de stad? Te denken valt aan het gebruik van het rioleringsstelsel en het elektriciteitsnet. Voor ons rioleringsstelsel geldt dat we deze zelf aan de lat staan voor eventuele investeringen. Voor ons elektriciteitsnet geldt dat de groei op tijd inzichtelijk gemaakt en gecommuniceerd dient te worden met Liander. *Welke maatregelen zijn nodig en welke kosten zijn daaraan verbonden?*
- c. Wat betekent de ontwikkeling van de stad voor de opgave inzake de klimaatadaptie? Aanname op dit moment is dat deze opgave wordt meegenomen in de gebiedsontwikkelingen zelf. Op stedelijk niveau worden de effecten ingeschat als gering: verdichting betreft met name het intensiveren van het gebruik van nu ook al verhard oppervlak. Er ontstaan juist kansen voor verbetering.
- d. In hoeverre loopt de ontwikkeling van werklocaties in de pas met deze groei? Zijn extra maatregelen nodig om werkgelegenheid te behouden dan wel te bevorderen?
- e. Wat betekent deze bevolkingsgroei voor benodigde voorzieningen? Daarbij kunnen we drie soorten voorzieningen onderscheiden:
 - voorzieningen waarvoor de gemeente een verantwoordelijkheid heeft (scholen, sportvoorzieningen, wijkcentra, culturele voorzieningen);
 - maatschappelijke voorzieningen die een plek in de stad nodig hebben, maar niet vanuit de gemeente worden gefinancierd (huisartsen, fysiotherapeuten, intramurale zorg, ziekenhuis, apotheek, kinderopvang etc.);
 - commerciële voorzieningen die ene plek in de stad nodig hebben, zoals winkelcentra, dienstverlening.*Welke ruimtelijke en financiële consequenties heeft de groei van de benodigde voorzieningen?*
- f. Wat zijn de consequenties voor de gemeentefinanciën: past de geprognoseerde groei van de stad binnen het financiële beleidskader? Wat zijn te verwachten toenemende kosten én inkomsten? In deze bestuursopdracht brengen we alleen de incidentele financiële consequenties van de met de groei benodigde investeringen in beeld. Het beeld van het lange termijn financiële perspectief van de gemeente laten we op dit moment buiten beschouwing.
- g. Wat vraagt deze ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie en dienstverlening? Eén en ander heeft raakvlakken met het lopende organisatieontwikkelingstraject, waaronder de digitale transformatie, Baten organisatieontwikkeling en aanpassing huisvesting. In deze bestuursopdracht laten we de uitwerking daarvan thans buiten beschouwing.

Voor beantwoording van een aantal van deze deelvragen lopen op dit moment onderzoeken. De uitkomst van die onderzoeken gebruiken we als input bij de uitvoering van deze bestuursopdracht. Het gaat met name om de volgende lopende inventarisaties en onderzoeken:

- Analyse van de te verwachten mobiliteitsontwikkeling in het kader van de ontwikkeling van de mobiliteitsvisie Amstelveen (V&R);
- Onderzoek strategie werklocaties (spreiding, functionaliteiten, verdeling schaarste) (V&R);
- Onderzoek naar de gewenste ontwikkeling van het zwembad (J&S);
- Onderzoek naar de toekomstige behoefte aan binnensportlocaties (J&S);
- Onderzoek naar de te verwachten behoefte aan buitensportvoorzieningen (J&S);
- Cultuurvisie (J&S)
- Woonagenda (SO)
- Leerlingenprognose, aangepast aan bovenstaande bevolkingsprognose (V);
- Onderwijshuisvestingsplan (V).

Daarnaast bestaat er samenhang tussen deze vraagstelling en de voorbereidingen voor de invoering van de Omgevingswet in Amstelveen. In bijlage 3 is het voorbereidingstraject voor de ontwikkeling van de Omgevingsvisie visueel weergegeven. Een belangrijke stap daarin in deze bestuursperiode is de uitwerking van een Koersdocument in 2020.

Uitgangspunt is het in beeld brengen van de groei conform het meest waarschijnlijke scenario. Dat is het middenscenario met een groei naar 125.000 inwoners. Tegelijkertijd brengen we (indien nodig) ook de consequenties van het lage scenario in beeld, dit is te zien als de ontwikkeling van Amstelveen waarbij we realiseren wat nu al in gang is gezet (excl. Legmeer en Kronenburg). Op die wijze krijgen we zuiver inzicht in de consequenties van de groei van de stad. Deze scenario's noemen we zoals ze zijn: 'Amstelveen 100.000' en Amstelveen '125.000'.

We noemen ze:

Scenario 1: Amstelveen 100.000

Scenario 2: Amstelveen 125.000

We rekenen met:

Groeiscenario	1	2
Aantal nieuwbouwwoningen	5.875	15.455
Bevolkingsontwikkeling absoluut	100.276	126.139
Bevolkingsgroei in % (2019 – 2040)	110%	139%

I. Wat willen we bereiken?

Doel van de bestuursopdracht:

- Onderzoeken van de wenselijkheid/noodzaak van de herijking grondbeleid uit 2012 en het onderzoeken van een systematiek ter dekking van gebiedsoverstijgende kosten waardoor de kosten van publieke voorzieningen voor de groei van de stad voor een redelijk deel uit grondexploitaties van nieuwbouwprojecten te financieren zijn.
- Inzicht in de consequenties en kansen die een groei van het inwonertal tot ca. 125.000 inwoners in 2040 biedt voor de ontwikkeling van Amstelveen.

Dit inzicht is noodzakelijk omdat de hoeveelheid woningbouwprojecten anno 2019 sowieso zal leiden tot een sterke groei van de stad. De gevolgen daarvan op alle gemeentelijke werkterreinen zijn op dit moment onvoldoende in beeld.

II. Wat is het resultaat van de opdracht?

Uitvoering van de bestuursopdracht leidt tot een onderling samenhangende beantwoording van bovenstaande vragen a t/m g. De beantwoording hiervan zal zoveel mogelijk gebeuren in lopende inventarisaties en onderzoeken die al op de planning staan, zoals de Mobiliteitsvisie, een actualisering van het Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief, de opstelling van een systematiek om tot verhaal van gebiedsoverstijgende kosten te komen (zg. nota bovenwijks) en de relevante onderdelen voor de voorbereidingen voor het Koersdocument (tussenstap in de totstandkoming van de Omgevingsvisie).

Bij de uitvoering van de opdracht speelt dat herijking van het grondbeleid en de opstelling van een nota tot verhaal van gebiedsoverstijgende kosten urgent is om 2 redenen:

1. Uitvoering van de opdracht van de raad, neergelegd in de motie 'Bouwen, bouwen, bouwen';
2. De bestuurlijke wens en financiële noodzaak kosten van publieke voorzieningen zo snel mogelijk uit (actieve en facilitaire) grondexploitaties van nieuwbouwprojecten kunnen gaan financieren in het belang van de wenselijke leefkwaliteit van Amstelveen en de consequenties van de groei van de stad voor de gemeentefinanciën.

Deelresultaten:

- a) Quicksan naar de benodigde infra en voorzieningen. Welke investeringen zijn nodig en op welk moment? Is dit ruimtelijk inpasbaar? Wat zijn de kosten? Voorzieningen die we in de financiële doorrekening betrekken:
- scholen voor primair en voortgezet onderwijs;
 - sportvoorzieningen voor algemeen gebruikelijke binnen- en buitensport;
 - verkeersvoorzieningen;
 - infrastructuur openbare ruimte: riolering, wegen;
 - maatschappelijke gemeentelijke voorzieningen: wijkcentra, culturele voorzieningen.

Voorzieningen die we moeten vertalen in ruimtelijke claims en/of die in beeld moeten zijn voor dialoog met partners in de stad. Deze zijn belangrijk, maar minder urgent in relatie tot de systematiek verhaal gebiedsoverstijgende kosten:

- detailhandel
- werklocaties
- medische voorzieningen en zorgvoorzieningen
- infrastructuur NUTS-bedrijven
- kinderdagverblijven/kinderopvang
- etc.

Deze inventarisatie loopt zoveel als mogelijk mee met al lopende inventarisaties en onderzoeken.

Planning: april – november 2019.

- b) Tussenrapportage van het beeld van de ontwikkeling van de stad (vlekkenplan) en de quickscan (a) door middel van een actualisering van het Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief. Herijking opdracht, waar staan we en wat is nog nodig.

Planning: besluitvorming uiterlijk november 2019

- c) Onderzoek herijking grondbeleid, de uitwerking daarvan in actueel grondbeleid en vorming systematiek tot verhaal van gebiedsoverstijgende kosten in een raadsvoorstel.

Planning: november – december 2019, besluitvorming uiterlijk februari 2020 in de raad (ivm relatie perspectiefnota).

- d) Vertaling incidentele financiële consequenties groei van de stad en herijking grondbeleid in meerjarig financieel beeld in Perspectiefnota 2021 en actualisering grondexploitaties.

Planning: besluitvorming juli 2020 raad.

Het nieuwe beeld van de toekomstige bevolkingsomvang van Amstelveen moet vanaf het moment dat deze in fase (a) (Quicksan) voor de diverse sectoren zijn onderzocht in de reguliere beleidscyclus zijn opgenomen. Bij de vaststelling van het Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief wordt bekeken waar we op dat moment staan en wat er aanvullend nodig is. Daarbij geldt wel dat indien inventarisaties of onderzoeken een eigen besluitvormingsspoor lopen, deze dienen te worden gerespecteerd. Voorbeeld hiervan is de inventarisatie voor sport en voor mobiliteit.

De systematiek tot verhaal van gebiedsoverstijgende kosten biedt ruimte voor jaarlijkse actualisering. Dat betekent dat er ruimte is om op basis van nieuwe inzichten bij te sturen in de hierop volgende jaren.

III. Hoe wordt het op te leveren resultaat bereikt?

We richten een intern ambtelijk kernteam in, bestaande uit vertegenwoordigers vanuit de volgende afdelingen: V&R, SO, J&S (team samenleving), P&A, financiën. Op agendabasis betrekken we afdelingen voor deelvragen: vastgoed, SV/W&I (BCC). Het kernteam wordt voorgezeten door de ambtelijk opdrachtnemer. De verantwoordelijkheid voor de diverse deelproducten en inventarisaties ligt bij de verantwoordelijke afdelingen. In het kernteam worden afspraken gemaakt over deelproducten en inventarisaties en bij welke afdeling de verantwoordelijkheid ligt.

Voor de uitvoering van de opdracht gebruiken we de volgende werkwijzen:

- Ophalen gegevens uit de organisatie en lopende inventarisaties en onderzoeken;
- Inhuur van expertise, die niet in de organisatie beschikbaar is (bv. planeconomie);
- Uitbesteding van deelvragen aan gespecialiseerde onderzoeksbureaus.

IV. Uitvoeringstermijn en wijze van terugkoppeling naar de portefeuillehouder

Quickscan benodigde infra en voorzieningen

Doorlooptijd april – november 2019. Terugkoppeling loopt én via de diverse sporen (al lopende inventarisaties en onderzoeken) via de verantwoordelijk portefeuillehouders én worden voor zover op tijd beschikbaar verwerkt in het Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief (ROP). Indien niet op tijd beschikbaar dan wordt dit in het ROP als in onderzoek zijnde beschreven.

We sturen zoveel mogelijk op het beschikbaar hebben van resultaten begin september, zodat deze nog meegenomen kunnen worden in het totaalbeeld van het ROP. Daarbij geldt wel dat indien inventarisaties of onderzoeken een eigen besluitvormingsspoor lopen, deze dienen te worden gerespecteerd. Voorbeeld hiervan is de inventarisatie voor sport en voor mobiliteit.

Geactualiseerd Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief

Besluitvorming in raad uiterlijk november 2019.

Onderzoek herijking grondbeleid en creëren van een systematiek tot verhaal van gebiedsoverstijgende kosten.

Doorlooptijd: april – december 2019, vaststelling door de raad februari 2020.

V. Raming van eventuele extra kosten en dekkingsvoorstel

Voor de uitvoering van deze opdracht ramen wij de kosten als volgt:

- We proberen zoveel mogelijk de werkzaamheden te laten meelopen in al lopende inventarisaties, onderzoeken en beleidstrajecten. Inschatting aanvullend benodigd:
 - Infra weg/OV via al beschikbare middelen en middels lopend traject mobiliteitsvisie
 - Onderwijs via beschikbare methodiek afd. Vastgoed (onderwijshuisvestingsverordening)
 - Riolering is onvoldoende op stedelijk niveau in beeld. Wij schatten in dat in beeld brengen € 20.000 kost.
 - Onderzoek overige voorzieningen en infra: Stelpost € 30.000
- Herijking/actualisering grondbeleid en opzet systematiek tot verhaal van gebiedsoverstijgende kosten: € 40.000
- Communicatie en ondersteuning: € 10.000

De totale kostenraming voor deze opdracht komt hiermee uit op € 100.000,- voor een periode van circa 1 jaar (april 2019 – maart 2020).

VI. Bestuurlijke risico's en andere grote risico's

De werkelijke groei van Amstelveen zal voor een substantieel deel afhankelijk zijn van de economische ontwikkeling in het algemeen en van de ontwikkeling van de bereikbaarheid en woningmarkt in de MRA. Ook ontwikkeling van relevante rijksregelgeving speelt een rol. Deze ontwikkelingen zijn niet/nauwelijks te beïnvloeden door het Amstelveense gemeentebestuur.

VII. Communicatie/ participatie

Communicatie is relevant rond eventuele college en raadsbesluiten rond deze opdracht. Participatie vindt pas plaats in het kader van het Koersdocument en eventueel voor voorbereidingen van deelonderwerpen daarvan.

VIII. Gerelateerde ontwikkelingen

- De opbrengst van deze bestuursopdracht bevat belangrijke bouwstenen voor het in deze collegeperiode op te stellen Koersdocument Omgevingsvisie. Het Koersdocument bevat een omschrijving van Amstelveen anno nu, de bouwstenen voor nieuw beleid, een beschrijving waar we uitkomen bij voortzetting van het huidige beleid, het themagewijs in kaart brengen van trends en ontwikkelingen en tenslotte een weergave van de integrale hoofdpogaven. Dit Koersdocument vormt de basis voor participatie met de samenleving en een gesprek met de gemeenteraad over de toekomst van Amstelveen. De Omgevingsvisie wordt uiteindelijk in de volgende bestuursperiode vastgelegd (zie bijlage 3).
- Binnen de organisatie loopt een ontwikkelingstraject, onder andere gericht op 3 onderdelen:
 - 1) digitalisering van de dienstverlening;
 - 2) creëren van een huisvesting en werkomgeving die aan de eisen van deze tijd voldoet;
 - 3) doorlichting van alle activiteiten binnen de organisatie gericht op het realiseren van materiële (€) of immateriële (Snelheid, Bereikbaarheid, Samenhang) baten uit de organisatieontwikkeling.

De groei van de stad nemen we mee in de ontwikkeling van de organisatie en zal invloed kunnen hebben op de invulling en realisatie van de 3 bovenstaande onderdelen.

IX. Waar gaat de opdracht niet over

- Deze opdracht gaat niet over de vraag om inzicht te geven in de beïnvloedingsmogelijkheden en de gevolgen daarvan voor het bestuur.
- Deze opdracht leidt niet tot besluitvorming over het gewenste groeipad voor de periode 2020-2040. Een eventuele afweging hierover wordt meegenomen in het kader van het traject rond de omgevingsvisie.
- Deze opdracht gaat niet over de invloed van trends zoals vergrijzing en ontgroening, extramuralisering van de zorg en internationalisering op de woningbehoefte in de periode 2020-2040;
- Deze opdracht gaat niet in op de ontwikkeling van het sociaal-economisch en culturele profiel van de Amstelveense inwoners;
- Deze opdracht gaat niet in op beïnvloedingsmogelijkheden van bovenstaande door middel van keuzes in woningbouwprogrammering.

Goedgekeurd door het college van
d.d. 11 juni 2019

Bijlage 1 bij bestuursopdracht "groei van de stad"

MOTIE
Bouwen, bouwen, bouwen

M

Naar aanleiding van bespreking raadsvoorstel 3.1

De raad van de gemeente Amstelveen in vergadering bijeen d.d. 7 november 2018

Raadsvoorstel: College Uitvoeringsprogramma 2018-2022

De Raad,

gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat:

- er in Amstelveen grote behoefte is aan meer (nieuwe) woningen en meer diversiteit.
- Het huidige tekort aan woningen zich uit in hoge (en stijgende) huizenprijzen, huurprijzen en wachtlijsten voor middeldure en sociale woningen.

Overwegende dat:

- om het tekort aan woningen fors terug te dringen zal er de komende jaren in Amstelveen flink gebouwd moeten worden;
- het college van B&W in haar coalitieakkoord 2018-2022 het voornemen heeft uitgesproken om ruimte te geven aan nieuwe woningbouwinitiatieven.
- het college een visie gaat ontwikkelen op hoogbouw, waar bij de nadruk komt te liggen op het realiseren van (lage) middelde huur- en koopwoningen om doorstroming te bevorderen en zo de starters een kans te geven op de woningmarkt.
- deze woningen binnen de contouren van de bestaande stad zullen worden gebouwd en dus niet in onze polders.
- recent onderzoek, in opdracht van de NVM, er op wees dat het gemiddeld 10 jaar duurt voordat een nieuwbouwproject in Nederland is afgerond, waarbij het bovendien bekend is dat binnenstedelijk bouwen complexer en langduriger is.

Roept het college op:

- een actievere rol in te nemen bij het benaderen van partijen met gronden of opstallen die mogelijk interessante locaties zijn voor nieuwe woningbouwinitiatieven.
- halverwege 2019 een vlekkenplan te presenteren aan de raad, om daarmee inzicht te geven in mogelijke (her-)ontwikkellocaties, met indicaties van type woningen, woonmilieus en voorgenomen uitvoeringsdata van de beoogde aantallen woningen tot 2030.
- in het kader van de actievere rol van de gemeente bij mogelijke woningbouwlocaties ook de Nota Grondbeleid 2012 van de gemeente te herijken en deze uiterlijk eind 2019 aan de raad te presenteren.
- een inschatting te maken van de (ambtelijke) kosten en deze inschatting voor de Perspectievennota 2020 aan de raad voor te leggen.

en gaat over tot de orde van de dag.

Bijlage 6: Notitie positiebepaling risicomanagement en activabeleid

Inhoudsopgave

0. Inleiding
1. Wettelijk kader en beleidskader
2. Bedrijfsvoering
3. Activabeleid
4. Algemene reserve en sparen vooraf
5. Risicomanagement

0. Inleiding

Aanleiding: Perspectiefnota 2020

De Perspectiefnota 2020 signaleert de noodzaak van een bredere en fundamentele bezinning op een toekomstvast financieel beleid. Dit is noodzakelijk, omdat met het accorderen van de Perspectiefnota 2020 de grenzen zijn bereikt van de spankracht van de vigerende financiële beleidskaders. Toekomstige financiële ruimte moet worden gevonden door reallocatie binnen de kaders van de huidige meerjarenbegroting dan wel door oprekken van de vigerende structurele financiële beleidskaders. Met het aanwenden van de reserve "sparen vooraf" en een substantieel deel van de algemene reserve voor realisatie van het CUP 2020 is de eenmalige financiële ruimte volledig benut.

Naast een oplopende beheeropgave (ouder worden van de stad) dienen zich stadontwikkelvragen aan. Die betreffen echter geen uitleggebieden (bouwen op in bezit zijnde gronden), maar –binnenstedelijke– herontwikkeling op vaak niet in bezit zijnde grond. Dat heeft een geheel andere financiële impact (verdienmodellen, bovenwijkse voorzieningen) en vraagt nader onderzoek en visievorming.

In samenhang hiermee start dit jaar een traject "begrotingsdoorlichting" om in beeld te brengen welke mogelijkheden er zijn om vanuit het bestaande begrotingskader ruimte vrij te maken voor nieuwe, extra uitgaven ("oud voor nieuw").

Ter ondersteuning van deze bredere bezinning en visievorming geeft deze notitie bij de Perspectiefnota een samenhangend totaalbeeld van het bestaande financiële beleid. Daarnaast worden nieuwe vraagstellingen die op ons afkomen benoemd. Voor het bestendigen van een duurzaam gezonde financiële positie op langere termijn is nadere uitwerking, risicouding, en inkadering omtrent deze vraagstellingen noodzakelijk. Alsdan kan een herijking van het risico, reserve- en activabeleid worden geformuleerd en ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

Vier pijlers financieel beleid

Amstelveen wil een financieel gezonde gemeente zijn waar een uitstekend voorzieningenniveau tegen een gunstige prijs-kwaliteitverhouding duurzaam is gewaarborgd.

Deze ambitie voor een solide financieel beleid kent in essentie vier pijlers:

1. Een goed functionerende meerjarige budgettaire sturing via de Planning & Control cyclus
2. Een adequaat activabeleid (visie op duurzame instandhouding bezittingen/voorzieningen)
3. Een gedegen risicobeleid en reservebeleid
4. Een betrouwbare bedrijfsvoering

De achterliggende jaren is een bijstelling van het financieel beleid ingezet. Hiermee wordt geanticipeerd op het opdrogen van de stroom van grondexploitaties en het gaandeweg ouder worden van de bestaande wijken en voorzieningen. Deze twee ontwikkelingen vragen een koerswijziging op basis van een lange termijnvisie om het hoge Amstelveense voorzieningenniveau duurzaam betaalbaar in stand te houden. Hiertoe is een aanzet gegeven met de instelling van een reserve "sparen vooraf" met een bijbehorende structurele dotatie van € 4 miljoen in 2018/19 en structureel € 3 miljoen vanaf 2020.

Notitie geeft weergave van bestaande situatie op hoofdlijnen

Deze notitie moet worden gelezen als een beleidskader op hoofdlijnen van de bestaande situatie. De inkleuring geschiedt door aanvullende besluitvorming, zoals wettelijke BBV-voorschriften, financiële verordening 212 gemeente Amstelveen, nota wegen en nota begrotingsbeheer.

De notitie signaleert nieuwe ontwikkelingen (uitputting algemene reserve, "Groei van de Stad" e.d.), die nader moeten worden geanalyseerd en uitgewerkt op hun impact op een duurzaam solide financieel beleid op langere termijn. Dit krijgt een vervolg in de Perspectiefnota 2021. De bijlagen 5a en 5b werken dit verder uit in bestuursopdrachten voor de trajecten begrotingsdoorlichting en groei van de stad.

Genoemde analyse en uitwerking van deze ontwikkelingen zal input vormen voor de herijking van de nota risicomanagement en activabeleid Amstelveen.

Het komende jaar staan meerdere trajecten op de rol die de huidige basisprincipes/hoofdlijnen van de bestaande situatie kunnen doen wijzigen. Dit betreft in ieder geval de hiervoor genoemde onderwerpen "Groei van de Stad", begrotingsdoorlichting en de uitputting van de algemene reserve.

Door in deze notitie bestaande uitgangspunten op een rij te zetten, beschikt de raad over een handvat om de basisprincipes fundamenteel te kunnen bespreken. Dit kan dan verder worden uitgewerkt in de Perspectiefnota 2021.

Het opdrogen van de algemene reserve en de reserve "sparen vooraf" kan ertoe leiden dat de huidige financieringssystematiek van "eerst sparen en dan investeren" losgelaten moet worden. Dit vergt echter een fundamentele discussie over de voor- en nadelen van beide systemen (zie o.a. kader "kapitaallasten" in hoofdstuk 3).

1. Wettelijk kader en beleidskader

Het wettelijk kader bepaalt het speelveld waarbinnen de gemeente opereert en formuleert de eisen waaraan iedere gemeente moet voldoen. Via het eigen gemeentelijk beleidskader geeft de gemeente zelf nadere invulling aan de speelruimte binnen de wettelijke kaders. Dit is bij uitstek de kaderstellende bevoegdheid van de gemeenteraad die concreet gestalte krijgt via:

- een aparte beleidsnota
- de periodieke besluitvorming bij Perspectiefnota, Begroting, Tijdvakrapportage en Jaarrekening
- overige besluitvorming aan de hand van aparte voorstellen

1.1. Wettelijk kader

Het wettelijk kader staat in de gemeentewet en het hierop gebaseerde Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)¹¹. Voor wat betreft het terrein van deze notitie is dit op hoofdlijnen als volgt samen te vatten:

1. De raad heeft het budgetrecht. De raad besluit over de instelling en opheffing van reserves, alsmede over het toevoegen en onttrekken van bedragen aan reserves¹².
2. In begroting en jaarrekening worden in de raming en verantwoording van lasten en baten de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves apart per programma tot uitdrukking gebracht. Ook het totale saldo wordt gepresenteerd voor en na verrekening met reserves.
3. Reserves worden helder gepresenteerd op de balans en in de toelichting bij de balans wordt de ontwikkeling van de reservepositie gespecificeerd en toegelicht.

¹¹ Met name de artikelen 186 tot en met 258 gemeentewet, die handelen over de financiën van de gemeente. Het BBV is gebaseerd op artikel 186 gemeentewet.

¹² Vaak worden reserves en voorzieningen "in één adem genoemd". In essentie is het onderscheid, dat bij reserves sprake is van keuzevrijheid en bij voorzieningen niet. Het gaat bij voorzieningen om verplichtingen jegens derden waarvan bestaan en omvang nog onzeker zijn maar wel redelijkerwijs kunnen worden ingeschat. Dit brengt een verschillende wijze van administratieve verwerking met zich mee: Reservemutaties worden apart gepresenteerd als resultaatbestemming, mutaties op voorzieningen vallen onder de reguliere lasten en baten.

4. De begroting en rekening bevatten voorgeschreven paragrafen voor onder meer de thema's weerstandsvermogen en financiering. In de paragraaf weerstandsvermogen inventariseert de gemeente de weerstandscapaciteit (het vermogen om tegenvallers op te vangen) en de risico's die hier tegenover staan en formuleert beleid hierover. De paragraaf financiering beschrijft de meerjarige ontwikkeling van de financieringsbehoefte en daaraan verbonden rente effecten.
5. De toerekening van rente aan reserves is aan regels gebonden. Indien een gemeente kiest voor rentetoerekening over eigen financieringsmiddelen, dan is dit gemaximeerd. Ook voor toegerekende rente aan grondexploitaties gelden voorschriften vanuit de BBV.
6. De gemeente draagt zorg voor een structureel sluitende meerjarenbegroting met inachtneming van de inzet van reserves voor (nog) niet structureel gedekte uitgaven. Een structureel niet sluitende begroting leidt tot verscherpt financieel toezicht van Gedeputeerde Staten en eventueel nog verdergaande maatregelen ("artikel 12 traject"). Er is daarnaast geen aparte wettelijke norm voor de (minimale) omvang van het weerstandsvermogen.
7. Investerings worden geactiveerd tegen historische kostprijs en afgeschreven, ook als het gaat om investeringen die worden gedekt uit eenmalige middelen (bijvoorbeeld uit de algemene reserve) of uit structurele budgetten (bijvoorbeeld wegreconstructie). In dergelijke gevallen wordt met de eenmalige middelen een bestemmingsreserve dekking kapitaallasten gevormd gelijk aan de (netto-)investering. De afschrijvingslasten komen gefaseerd in de tijd ten laste van deze bestemmingsreserve.

1.2. Amstelveens beleidskader

Het eigen beleidskader is een combinatie van algemene uitgangspunten en concrete besluiten over specifieke onderwerpen. Een belangrijk deel is vastgelegd in de financiële verordening 212 gemeente Amstelveen.

Hierna volgt een compacte weergave van het bestaande Amstelveense beleidskader. De volgende hoofdstukken bouwen hierop voort. Via een fundamentele uitwerking van het risicoprofiel in relatie tot de weerstandscapaciteit en het activabeleid, mondt dit uit in een visie op het weerstandsvermogen: "Is de gemeente in staat tegenvallers op te vangen?".

1.2.1. Bestuurlijke visie op Amstelveens financieel beleid

Het Coalitieakkoord 2018-2022 "Een zekere en stabiele toekomst voor Amstelveen" verwoordt de financiële koers voor de komende periode als volgt.

Centraal uitgangspunt is een Amstelveen waar het goed wonen en werken is. Daarbij hebben we oog voor het handhaven van een hoogwaardig voorzieningenniveau, een gezonde financiële positie en een lage lokale lastendruk.

Het gaat goed met de Nederlandse economie. Maar dat betekent niet dat de financiële ruimte van Amstelveen opeens veel groter is geworden. Afgezet tegen de stevige ambities op de verschillende beleidsterreinen en de noodzakelijke vernieuwingen binnen de organisatie is de beschikbare ruimte beperkt. Dat vraagt keuzes.

Deze keuzes maken we op basis van de uitgangspunten binnen onze financiële huishouding. Zo schuiven we geen lasten door naar volgende generaties. We geven niet meer uit dan er binnen komt. Voordat we nieuw geld uitgeven kijken we kritisch naar bestaande middelen. En tot slot: we verhogen de lokale lasten zo min mogelijk. We werken met een structureel sluitende meerjarenbegroting en een gezonde buffer om risico's op te vangen. We sparen vooraf voor grootschalige stadsvernieuwing in de toekomst.

1.2.2. Meerjarige budgettaire sturing (P&C-cyclus)

Amstelveen hanteert een meerjarig budgettair kader dat periodiek wordt geactualiseerd. Enerzijds heeft dit technische begrotingsgrondslagen, met name de loon- en prijsontwikkelingen en ontwikkelingen in de financiële verhouding (gemeentefondscirculaires). Anderzijds heeft dit een bestuurlijke en/of beleidsmatige component waar het gaat om de vaststelling en realisatie (fasering) van ombuigingsmaatregelen en beleidsintensiveringen.

Het werken met een meerjarige visie en begroting maakt het mogelijk structurele maatregelen te effectueren met inachtneming van de termijn die daarvoor nodig is. Tegelijkertijd kan waar nodig eenmalige ruimte worden gecreëerd en ingezet om bijstelling van beleid zorgvuldig te effectueren (frictiekosten, faseringskosten).

Integrale afweging is een belangrijke succesfactor voor een goed functionerende meerjarige budgettaire sturing. Dit vraagt discipline, c.q. terughoudendheid in het beschikbaar stellen van middelen voor nieuwe ontwikkelingen via afzonderlijke voorstellen (ad hoc besluitvorming). Uiteraard zijn er uitzonderingen, maar bij onvoldoende discipline worden uitzonderingen de regel.

Op korte termijn kan dat charme hebben, op langere termijn (grotere) nadelen:

- Integrale afweging maakt besluitvorming mogelijk vanuit een totaalplaatje van ambities/wensen en mogelijkheden/dekking. Dat geeft zicht op de consequenties van de besluitvorming.
- "Wie het eerst komt, het eerst maalt" is een valkuil bij ad hoc besluitvorming.
- Cumulatie van meerdere ad hoc besluiten kan gaan optellen tot het zodanig opsouperen van de aanwezige financiële ruimte/slagkracht, dat dit een volgende ronde van integrale afweging frustreert, c.q. sterker beperkt dan gedacht/beoogd.
- Aansluitend op momenten van integrale afweging is het van belang om de focus te leggen op een voortvarende uitvoering van de genomen besluiten. Ad hoc besluitvorming kan hiervan afleiden en dit doorkruisen.

Concreet heeft meerjarige budgettaire sturing de afgelopen jaren als volgt vorm gekregen:

- Bij het begin van de nieuwe bestuursperiode, na de gemeenteraadsverkiezingen, is een overdrachtdossier opgesteld, dat als input is aangereikt voor de besprekingen over de vorming van een nieuw college. Via een coalitie akkoord heeft dit geleid tot een College Uitvoeringsprogramma 2018-2022 (CUP 18-22) als beleidsinhoudelijk en financieel kader voor de huidige vierjaar periode;
- Het CUP 18-22 bevat enerzijds een stevig pakket aan incidentele en structurele investeringen in het bestuur van Amstelveen met behoud van een structureel sluitende begroting, een gezonde reservepositie en een lage lokale lastendruk. Tegelijkertijd staat er nog huiswerk open. Het CUP 18-22 maakt deze agenda transparant;
- In de Perspectiefnota wordt ingezoomd op de actualiteit en de zaken die aandacht vragen in het kader van bestuurlijke (bij)sturing. Dit zowel vanuit ontwikkelingen die van buitenaf op ons afkomen als vanuit de eigen bestuurlijke agenda. De achterliggende jaren is bijvoorbeeld uitgebreid aandacht besteed aan de decentralisaties sociaal domein en aan het nieuwe Regeerakkoord Rutte III met daaraan verbonden Interbestuurlijk Programma (IBP). Op basis van onderbouwde analyses is de verwachte impact over op gemeente zo concreet mogelijk vertaald in cijfers en voorstellen. Dat betreft zowel de structurele meerjarenbegroting als de projecten en vermogenspositie;
- De jaarlijkse behandeling van de Perspectiefnota is het geëigende moment om via brede, integrale afweging gestalte te geven aan het voortschrijdende vervolg.
- In de jaarlijkse begroting en rekening komen alle relevante aspecten systematisch aan de orde in de paragrafen weerstandsvermogen, financiering, onderhoud kapitaalgoederen en lokale heffingen. De bestuurlijke hoofdlijnen hiervan komen terug in de algemene en financiële beschouwingen.

1.2.3. Betrouwbare bedrijfsvoering

Een betrouwbare bedrijfsvoering ziet toe op de borging van het "in control zijn" van de ambtelijke organisatie. Dit wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk 2 van deze notitie.

1.2.4. Adequaate activabeleid

Het activabeleid ziet toe op de borging van de duurzame instandhouding van de bestaande voorzieningen/bezittingen. Dit wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk 3 van deze notitie.

1.2.5. Amstelveens beleidskader risicomanagement

Het in onderlinge samenhang transparant maken van risicoprofiel, weerstandcapaciteit en weerstandvermogen en daarop sturen is de kern van het Amstelveens beleidskader voor het risicomanagement. Daarbij geeft het risicoprofiel een duiding van de mogelijke tegenvallers waarmee de gemeente te maken kan krijgen. Het risicomanagement draait om de maatregelen gericht op risicobewustzijn, vermindering van risico's en beperking van de schade van risico's. De weerstandscapaciteit geeft aan over welke incidentele en structurele mogelijkheden de gemeente beschikt om tegenvallers op te vangen.

In deze notitie wordt ingegaan op het risicomanagement en de te nemen maatregelen. De onderdelen "Weerstandcapaciteit en Weerstandvermogen" worden waar nodig uitgewerkt in de herijking van de nog op te stellen nota "Risicomanagement en activabeleid Amstelveen". Tegen die tijd bestaat meer zicht op de doorwerking/consequenties van de nieuwe ontwikkelingen ("Groeï van de stad", uitputting reserves e.d.) op de financiële beleidskaders

1.2.6. Amstelveens beleidskader reserves

bufferfunctie

Reserves maken het mogelijk om tegenvallers op te vangen. Dit geldt primair voor vrij beschikbare reserves en secundair voor reserves waaraan een bestemming is toegekend maar waar nog wel de mogelijkheid van heroverweging aanwezig is. Deze zogenaamde bufferfunctie valt onder het beleidskader voor de weerstandscapaciteit. Daarnaast hebben reserves nog twee andere functies, een bestedingsfunctie en een financieringsfunctie.

bestedingsfunctie

De bestedingsfunctie houdt in, dat via eigen bestuurlijke keuzes middelen apart worden gezet in specifieke bestemmingsreserves voor (eenmalige) prioriteiten. *Algemeen beleidsuitgangspunt is terughoudendheid in de vorming van aparte bestemmingsreserves (nee, tenzij ...)*. Het gevaar/nadeel van aparte bestemmingsreserves is, dat deze ten koste gaan van integrale afweging en leiden tot blokkering en suboptimale allocatie van middelen.

Prima alternatief voor aparte bestemmingsreserves is, om voor eenmalige beleidsintensiveringën een bedrag op te nemen in de (meerjaren)begroting.

financieringsfunctie

Ten slotte zijn reserves ook eigen financieringsmiddelen. De noodzaak voor de gemeente om geldleningen te moeten afsluiten (schuldpositie) is in essentie het saldo tussen de investeringen en de reserves. Voor zover de gemeente beschikt over reserves hoeft de gemeente niet extern geld te lenen om te investeren.

Investeringsen zorgen voor rentekosten. Reserves daarentegen genereren rentebaten. De bestaande meerjarenbegroting houdt rekening met structurele rentebaten van € 0,8 miljoen. Bij een rekenrente van 3,5% moet een volume van € 23 miljoen beschikbaar zijn aan (rentevrije) reserves.

2. Bedrijfsvoering

Leidraad voor de bedrijfsvoering is de nota "begrotingsbeheer en budgetbeheer". Met het budgetbeheer zijn kaders bepaald voor de bedrijfsvoering. De verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering is hiermee vergaand neergelegd bij het ambtelijk management.

Een betrouwbare bedrijfsvoering is één van de vier pijlers onder het Amstelveense financiële beleid. Daarbij is al gedurende een reeks van jaren een leidend principe: Het gemeentebestuur bepaalt wat er gebeurt en de organisatie is verantwoordelijk voor de uitvoering, hoe het gebeurt.

Het gaat om het goed/optimaal laten functioneren van bestuurlijke en ambtelijke verantwoordelijkheden binnen de budgettaire kaders en eventueel nader door het gemeentebestuur te formuleren randvoorwaarden. Dit betreft tevens een transparante financiële verantwoording op concernniveau in de jaarstukken (zie paragraaf 2.3)

2.1. taakstellende budgettering inclusief bedrijfsvoeringfondsen

Vorenstaande impliceert dat problemen in de bedrijfsvoering (die niet samenhangen met bestuurlijke initiatieven, c.q. vraagstellingen) worden opgelost op ambtelijk niveau door het treffen van maatregelen door het verantwoordelijk management. Financieel-beheersmatig heeft zich dit vertaald in taakstellende budgetten voor de bedrijfsvoering met als sluitstuk een systematiek van bedrijfsvoeringfondsen. Er zijn fondsen per afdeling met een overkoepelend fonds gemeentebrede bedrijfsvoering onder de hoede van de Directie. Als bovengrens voor de omvang van dit geheel geldt een plafond van 5% van de bedrijfsvoeringbudgetten.

De waarde, c.q. het bestaansrecht van de bedrijfsvoeringfondsen is als volgt samen te vatten:

- Logisch sluitstuk van een systematiek van taakstellende budgetten voor de bedrijfsvoering.
- Behulpzaam om problemen binnen de bedrijfsvoering op te lossen, inclusief concerndenken.
- Biedt flexibiliteit over de jaargrens heen (fasering/egalisatie)
- Biedt prikkel om binnen budgetten te blijven.

2.2. budgettering overhead: autonome ontwikkeling en groei/krimp van de organisatie

Een specifiek aspect binnen de financiële budgettering van de organisatie is de sturing op de overhead. Daarbij is het van belang twee zaken helder te onderscheiden:

- a) Autonome, c.q. eigenstandige stijging of daling van de overheadkosten;
- b) Effecten van krimp en groei van de organisatie op de overheadkosten en de dekking daarvan.

ad. a: Autonome, c.q. eigenstandige stijging of daling van de overheadkosten

Tal van ontwikkelingen kunnen leiden tot een autonome, c.q. eigenstandige stijging of daling van de overheadkosten. Te denken valt aan ICT-ontwikkelingen, wijzigende concepten voor huisvesting, werkplekautomatisering, dienstverlening, efficiencylagen en taakstellende ombuigingen. Deze budgetmutaties vergen separate (bestuurlijke) afweging en besluitvorming.

ad. b: Effecten van groei en krimp van de organisatie op de overheadkosten en de dekking daarvan.

Met betrekking tot de effecten van groei en krimp op de overheadkosten geldt de volgende systematiek:

1. Op het moment dat (budgettaire) besluitvorming aan de orde is over groei of krimp van de organisatie, wordt rekening gehouden met een opslag voor overhead ("integrale kostprijs"). Dat geldt voor zowel Amstelveen als Aalsmeer. Afweging op basis van integrale kostprijs geeft een zuiver beeld en kan eenvoudig en eenduidig gemeentebreed als algemene regel worden toegepast. Denk hierbij aan de uitbreiding sociaal domein vanwege nieuwe taken (decentralisaties). Zonder integrale kostprijs zou de rest van de begroting op oneigenlijke wijze (c.q. "versluiert") het sociaal domein "subsidieren".
2. De effecten van afzonderlijke besluiten over de opslag voor overheadkosten bij groei/krimp worden op een centrale plek in de begroting verwerkt (via de structurele stelpost gemeentebrede bedrijfsvoering onder beheer van de directie). In de eerste plaats worden effecten van groei en krimp gesaldeerd. In de tweede plaats wordt via aparte, onderbouwde voorstellen besloten over noodzakelijke aanpassing van budgetten voor overhead bij krimp/uitbreiding, waarna deze aanpassingen worden verrekend met de onderhavige stelpost. Er is dus geen sprake van een automatische "doorsluis" van extra dekking voor overheadkosten naar bestedende afdelingen. De directie weegt bewust organisatiebreed af waar de inzet van deze middelen nodig is. De paragraaf bedrijfsvoering in de jaarrekening bevat een financiële verantwoording op de stand en ontwikkeling van de bedrijfsvoering.
3. De bij krimp en uitbreiding te hanteren opslag voor overhead bedraagt een vast bedrag van € 24.000 per VTE. Dit bedrag is in 2017 bepaald als afgeleide van de toen geldende Handleiding voor Overheidstarieven, rekening houdend met een correctiefactor voor de lagere overheaddruk bij gemeenten ten opzichte van Ministeries.

Deze systematiek is ingevoerd en toegelicht in samenhang met de vaststelling van de Financiële Verordening Amstelveen 2017, inclusief de implementatie van de nieuwe voorschriften BBV. Deze verordening is vastgesteld in de raadsvergadering van 8 februari 2017.

2.3. werking van de bedrijfsvoeringsystematiek

Door de nota "begrotingsbeheer en budgetbeheer" is de verantwoordelijkheid vergaand neergelegd bij het ambtelijk management. De hiermee samenhangende ambtelijke verantwoording gebeurt enkele keren per jaar via een notitie aan de directie.

Verder is een apart stafoverleg bedrijfsvoering ingesteld waarin periodiek overleg en afstemming plaatsvindt tussen de directie en de portefeuillehouders bedrijfsvoering van Amstelveen en Aalsmeer om recht te doen aan tijdige bestuurlijke betrokkenheid van beide gemeentebesturen.

In de bespreking met de Rekeningencommissie van de Jaarstukken 2018 is aangegeven dat de verantwoording in de jaarrekening summier is.

In het kader van de herijking van de **nota** risicomanagement en activabeleid zal over de verantwoording van de bedrijfsvoering een gedachtewisseling met de Rekeningencommissie plaatsvinden.

De systematiek heeft het afgelopen decennium haar waarde bewezen. Tijdens de recessie is krimp binnen de bedrijfsvoering als geheel opgevangen binnen de vastgestelde personeelsbudgetten. Dit geldt ook voor ontwikkelingen zoals de samenwerking Aalsmeer-Amstelveen, decentralisaties sociaal domein en ontvlechting G2. Personele ontwikkelingen met substantiële structurele consequenties zijn door gerichte maatregelen door het management succesvol binnen de gemeentebegroting ingepast

Incidenteel valt door tijdelijke herschikking van budgetten binnen een volume van € 80 miljoen een en ander te plooiën. Zo worden de investeringen in de ICT in 2018 voor een bedrag van € 2,8 miljoen euro binnen de bedrijfsvoering geacommodeerd. Voor de komende jaren wordt een deel van de structureel benodigde middelen voor de organisatieontwikkeling binnen de bedrijfsvoering terugverdiend. Genoemde ontwikkelingen hebben er wel toe bijgedragen dat de "rek er binnen de bedrijfsvoering wel uit is".

Uit de achterliggende jaren kan evenzeer worden geconstateerd dat met name de ontwikkelingen rondom digitalisering en informatisering onvoldoende binnen de organisatie (bedrijfsvoering) zijn onderkend. Forse noodzakelijke investeringen in informatisering, digitalisering, als gevolg van -alsmaar toenemende- wettelijke vereisten en een "service en dienstverleningsniveau anno 2020" kunnen slechts ten dele worden terugverdiend binnen bedrijfsvoering.

Dit laatste is geen gevolg van de gevoerde bedrijfsvoeringsystematiek maar veeleer van ontwikkelingen die fundamenteel van invloed zijn op de inhoudelijke en financiële kaders van de bedrijfsvoering. Een moderne, wendbare, flexibele en 24/7 bereikbare organisatie is veel kapitaalintensiever. Gedigitaliseerde werkprocessen leiden tot een betere kwaliteit van informatie maar blijken in lang niet alle gevallen goedkoper. Periodiek, zoals op dit moment, is een fundamentele bezinning op de bedrijfsvoering (kwaliteit en kosten) gaande en zullen nieuwe kaders (financieel en inhoudelijk) bestuurlijk worden vastgesteld. Op basis hiervan kan worden bekeken of de systematiek die nu wordt gehanteerd voldoet dan wel -op onderdelen- aanpassing behoeft.

Gelet op alles wat er speelt zou dit steviger kunnen c.q. moeten. Er zitten echter grenzen aan de mogelijkheden binnen de beschikbaar gestelde budgetten.

2.4. risicomanagement

Belangrijk integraal onderdeel van de bedrijfsvoering is risicomanagement. Dit begint bij het "scherp houden" van het risicobewustzijn van de ambtelijke organisatie en daarnaar handelen: Het tijdig, proactief duiden van belangrijk risico's, waar mogelijk worden beheermaatregelen treffen (vermijden, verzekeren, afdekken) en helder communiceren/informerend. Hoofdstuk 5 van deze notitie werkt het risicomanagement verder uit.

3. Activabeleid

3.1. Algemeen

Het waarborgen van de duurzame instandhouding van de bestaande fysieke infrastructuur via toereikende structurele budgetten staat al gedurende langere tijd hoog op de agenda in Amstelveen. De kern hiervan is als volgt samen te vatten: In de achterliggende decennia is Amstelveen fors gegroeid. Nieuwe woonwijken, kantoren en bedrijventerreinen zijn aangelegd. Dit ging gepaard met aanzienlijke winsten uit grondexploitaties die zijn ingezet om het huidige voorzieningenniveau in Amstelveen te realiseren.

Naar de toekomst toe is het perspectief, dat enerzijds de stroom winstafrachten zal afnemen door minder uitbreidingen, terwijl anderzijds de beheerlasten zullen toenemen om de bestaande, ouder wordende, infrastructuur in stand te houden. In de achterliggende jaren zijn belangrijke stappen gezet in de verduurzaming van het financieel beleid, zodat Amstelveen op deze klassieke gemeentelijke achilleshiel een goede uitgangspositie heeft.

De eerste hoofdlijn is, dat de begroting structurele onderhoudsbudgetten bevat die toereikend zijn voor duurzame instandhouding van de bestaande fysieke infrastructuur (gebouwen, wegen, groen, sport, etc.). De budgettaire kaders die in de begroting meerjarig zijn opgenomen zijn ontleend aan meerjaren onderhoudsprogramma's voor gebouwen, infrastructuur, etc. De tweede hoofdlijn is het behouden van financiële slagkracht in de vorm van voldoende eenmalige middelen voor toekomstige grootschaliger investeringen die niet in de structurele begroting zijn ingedekt ("sparen vooraf").

Amstelveen kent geen aparte algemene reserve voor het grondbedrijf. Grondexploitaties maken integraal onderdeel van de gemeentelijke bedrijfsvoering en risico-analyse en euro's in grondexploitaties zijn ook gemeentelijke euro's. Vandaar ook één gemeentebrede algemene reserve.

De wettelijke BBV-voorschriften bevatten spelregels voor het activeren van activa met maatschappelijk en economisch nut. Het activabeleid van Amstelveen voldoet hier uiteraard aan.

3.2. Toekomstvisie beheer en groei Amstelveen

De oplopende beheeropgave vanwege de veroudering van de bestaande bebouwing betekent niet automatisch een omslag van ontwikkelgemeente naar beheergemeente. Mede door ligging in een dynamische regio zijn en blijven er vele ontwikkelingen in de stad gaande. Enkele recente die op de bestuurstafel zijn gebracht; bedrijventerrein Legmeer; Kronenburg, BTAZ.

Het ziet ernaar uit dat het komende decennium een forse groei in woningen en inwoners gaat plaatsvinden. Dit heeft significante consequenties voor in elk geval de sociaal culturele en onderwijsvoorzieningenvoorzieningen en de fysieke infrastructuur. Niet alleen voor de ontwikkelingen binnen een wijk/exploitatie maar zeker ook wijk overstijgend (bovenwijken).

De organisatie is gevraagd nader in kaart te brengen wat "De groei van de stad" voor Amstelveen betekent, c.q. kan betekenen en of er grenzen aan de groei zijn/moeten worden gesteld. Dit betreft niet alleen investeren in voorzieningen voor de beleidsterreinen maar ook de structurele dekking ervan.

Vanuit financiële optiek zal in elk geval het adagium dat ontwikkelingen "van grijs naar grijs" in tegenstelling tot ontwikkelingen van "weiland naar bouwgrond" niet budgetneutraal door een gemeente zijn te realiseren, in genoemd onderzoek worden meegenomen. Dit laatste nog los van het vraagstuk hoe de dekking van bovenwijkse voorzieningen (en dan niet alleen de meer traditionele infrastructurele zaken maar bijvoorbeeld ook onderwijs, sport en sociaal culturele aangelegenheden) kan worden gerealiseerd zonder substantiële winstafrachten uit grondexploitaties.

De gemeentelijke visie voor de komende jaren, de mate waarin de gemeente actief met de onderhavige mogelijkheden aan de slag wil is in hoge mate bepalend voor het gemeentelijk risicoprofiel, het financiële toekomstperspectief en de daarop uit te zetten, c.q. bij te stellen koers voor een gezond financieel beleid. Onderdeel van de algehele weging is het gegeven dat we ons nu in een situatie van hoogconjunctuur bevinden die ook kan veranderen

3.3. Gebouwenbeheer

Gemeentelijk gebouwenbeheer is een taak die wezenlijk afwijkt van de andere begrotingsonderdelen. In de eerste plaats is bij gebouwen geen sprake van een technisch eenduidig te bepalen "einde levensduur". In de tweede plaats gaat de beëindiging van het gebruik van een gebouw veelal gepaard met een veelheid aan afwegingen rond de herontwikkeling van de locatie, de actueel benodigde huisvestingsfunctionaliteit en eventuele alternatieven om daarin te voorzien (economische component van waarde behoud, c.q. ontwikkelpotentie).

Met het oog hierop zijn de structurele budgetten voor het gebouwenbeheer gebaseerd op "eeuwigdurend onderhoud". Deze budgetten houden onder meer een voorziening meerjarig onderhoud op peil op basis van voortschrijdende langlopende onderhoudscycli inclusief renovaties. De omvang van de voorziening in relatie tot de toekomstige verplichtingen wordt getoetst bij de opmaak van de jaarrekening. Dit kan resulteren in een eenmalige vrijval uit of aanvulling van de onderhoudsvoorziening.

Keerzijde van "eeuwigdurend onderhoud" is, dat de Amstelveense begroting geen aparte budgetten kent voor nieuwbouw. Wel is onderkend, dat zich in de toekomst vervanging/nieuwbouw zal voordoen. Dat vraagt op dat moment investeringsbeslissingen via integrale afweging inclusief dekking, waarbij verschillende aspecten een rol spelen:

- # de mate van beleidsvrijheid, scenario's ten aanzien van functionaliteit;
- # potenties verdien capaciteit binnen groter geheel van herontwikkeling van de locatie;
- # bijdrage vanuit onderhoudsvoorziening;
- # beschikbaarheid van eenmalige middelen via algemene reserve en/of reserve sparen vooraf.

3.4. Kapitaallasten

De gemeentelijke begroting is ingericht op structurele budgetten voor duurzaam onderhoud. Met uitzondering van gebouwenbeheer zijn dit budgetten inclusief planmatige vervanging.

Deze budgetten omvatten daarmee ook uitgaven met een investeringskarakter die volgens de geldende voorschriften moeten worden geactiveerd. In dergelijke gevallen wordt vanuit de structurele budgetten een bestemmingsreserve "dekking kapitaallasten" gevormd gelijk aan de gedane (netto-)investering.

De afschrijvingslasten komen gefaseerd in de tijd ten laste van deze bestemmingsreserve. Op deze manier geeft enerzijds de balans inzicht in onze activa, terwijl anderzijds tegelijkertijd de duurzame instandhouding is gewaarborgd in de structurele begroting. Op die manier heeft Amstelveen ook een zeer beperkte schuldpositie en een flexibeler begroting.

Het gehanteerde uitgangspunt van "eerst sparen en dan investeren" is mogelijk door een hoog eigen vermogen / algemene reserve. In veel gemeenten is sprake van "eerst lenen en dan investeren". In beide gevallen is sprake van afschrijvingslasten in de programmabegroting.

Via de financieringssystematiek "eerst sparen" staat hier echter een baat van gelijke omvang tegenover vanuit een gespaarde reserve.

De uitputting van de algemene reserve en "sparen vooraf" kan ertoe leiden dat er geen geld meer beschikbaar is om a) de investering te financieren/betalen én b) zorg te dragen voor toereikende structurele budgetten voor duurzaam onderhoud. Zo'n omslagpunt kan ertoe leiden dat overgestapt moet worden naar "eerst lenen en dan investeren".

Aanpassing van systematiek levert overigens uiteindelijk niet structureel meer geld op. In de herbezinning richting Perspectiefnota 2021 kunnen de voor- en nadelen tegenover elkaar worden afgewogen. Overstappen naar "eerst lenen" leidt *onder andere* enerzijds tot een incidenteel beschikbaar bedrag en de mogelijkheid om te investeren ongeacht de hoogte van de algemene reserve en anderzijds tot een hogere schuldpositie en een minder wendbare begroting door "vastzetten" van een deel door structurele kapitaallasten.

Onderstaand kader gaat nader in op het aspect kapitaallasten.

Kapitaallasten

Dekking van een investering door de lasten uit te smeren over de verwachte levensduur

Kapitaallasten zijn lasten van rente en afschrijving die drukken op jaarlijkse begroting. Op deze manier worden reeds gedane (investerings)uitgaven achteraf via de begroting gedekt. De gedachte daarachter is, dat een investering een uitgave is met een meerjarig nut. De dekking wordt in de tijd uitgesmeerd over de verwachte levensduur. Het jaarlijks ten laste van de exploitatie te dekken deel van de investering is de afschrijvingslast.

Deze dekking achteraf brengt een financieringsbehoefte met zich mee. Dat gaat gepaard met rentelasten. Op dit moment is de marktrente zeer laag. Dat is ook anders geweest en kan ook weer anders worden. Activeren en lenen maakt de gemeentebegroting gevoeliger voor renterisico's.

Rendabele investeringen

Bedrijfseconomisch is activering en afschrijving een algemeen aanvaarde systematiek. Dit geldt bij uitstek voor productiemiddelen in een onderneming: Investeringsgenereren opbrengsten, hebben rendement, verdienen zichzelf terug. Dat is de drijfveer, legitimatie voor het doen van een investering. Het is dan ook logisch dat de investeringsuitgave in het productiemiddel wordt gedekt in de jaren dat dit productiemiddel bijdraagt aan de omzet van de onderneming.

Amstelveen: Wanneer/Waarom wel dekking via kapitaallasten (specifieke uitzonderingen)

In een beperkt aantal uitzonderingsgevallen kent Amstelveen dekking van investeringen via kapitaallasten. In deze gevallen is sprake van geoordeelde jaarlijkse inkomsten van derden waardoor de investering wordt gedekt.

Dit betreft in de eerste plaats rioolinvesteringen. Gemeenten worden geacht de kosten van rioolinvesteringen te dekken via het rioolrecht. Er is dus sprake van een geoordeelde jaarlijkse inkomst als specifieke dekkingsbron. Door de uitgaven uit te smeren over de verwachte levensduur kunnen de kosten via een gelijkmatig en goed onderbouwd rioolrecht aan de burger in rekening worden gebracht.

In de tweede plaats heeft de gemeente, veelal in samenhang met investeringen in onderwijshuisvesting, geïnvesteerd in voorzieningen voor buiten- en naschoolse opvang (bso/nso). Het bso/nso-deel van de investering wordt betaald uit kostendekkende huren. Feitelijk is dit een bedrijfseconomische investering. Dekking via kapitaallasten tijdens de gebruiksduur is de aangewezen weg¹³.

Amstelveen: Wanneer/Waarom geen dekking via kapitaallasten (overige investeringen)

Overige (investerings)uitgaven met een meerjarig nut mogen via activering en kapitaallasten worden uitgesmeerd over de gebruiksduur. Tot dusver is dat in Amstelveen echter niet het geval. In plaats daarvan betaalt Amstelveen deze uitgaven nu *niet* via betalen achteraf, maar via sparen vooraf. Daarbij zijn de volgende overwegingen van belang:

- Kapitaallasten zetten een deel van de begroting "op slot" (onbeïnvloedbaar). Het gaat om het achteraf dekken van reeds gedane uitgaven.
- Aan veel overheidsuitgaven is wel een meerjarig nut toe te kennen, maar daarbij gaat het meer om politiek-bestuurlijke afweging en allocatie dan om harde economische terugverdien capaciteit.
- De bestaande Amstelveense begroting wordt niet of nauwelijks belast met kapitaallasten. De structurele spaarruimte komt daarvoor in de plaats en geeft financiële flexibiliteit en slagkracht voor de toekomst.
- Activeren en dekking via kapitaallasten brengt een grotere financieringsbehoefte en hogere schuldpositie met zich mee.
- Afschrijving op basis van historische kostprijs is niet koopkrachtvast, c.q. inflatiebestendig. Structurele budgetten in de begroting die meegroeien met de inflatie zijn dat wel.

Amstelveen: Wanneer/Waarom wel dekking via kapitaallasten (overige investeringen)

- Afschrijven op basis van historische kostprijs betekent wel dat einde levensduur de afschrijvingscomponent beschikbaar is voor –gedeeltelijke– dekking van de vervanging of nieuwe investeringen.
- Structureel beschikbare ruimte kan worden omgezet in een kapitaallastenbudget. Hiermee kan (gedurende de afschrijvingsperiode; zie eerste "bolletje") eenmalig een investering worden gefinancierd.

¹³ In algemene zin is het geen taak van de gemeente om vastgoed te bouwen en te exploiteren voor gebruik door derden. Maar bso/nso voorzieningen worden soms geïntegreerd met onderwijsvoorzieningen in één gebouw gerealiseerd. Daar valt inhoudelijk ook veel voor te zeggen. Medegebruik tegen kostendekkende huur is dan de meest werkbare constructie is.

4. Algemene reserve en sparen vooraf

De achterliggende jaren hebben we een bijstelling van het financieel beleid ingezet, waarmee we anticiperen op het opdrogen van de stroom van grondexploitaties en het gaandeweg ouder worden van de bestaande wijken en voorzieningen. Deze twee ontwikkelingen vragen een koerswijziging op basis van een lange termijnvisie om het hoge Amstelveense voorzieningenniveau duurzaam betaalbaar in stand te houden. De achterliggende jaren is een belangrijke aanzet gegeven met de instelling van een reserve "sparen vooraf" met een bijbehorende dotatie van € 4 miljoen in 2018/2019 en € 3 miljoen structureel vanaf 2020.

Het Coalitie-akkoord 2010-2022 "Een zekere en stabiele toekomst voor Amstelveen" bevestigt expliciet de voortzetting van dit beleid en geeft hieraan een nadere duiding door de bestemming van de reserve sparen vooraf te concretiseren tot "de verwachte uitgaven voor grootschalige stadsvernieuwing in de toekomst waar de maatschappelijke effecten voor een periode van minimaal zeven jaar voelbaar zijn."

Dit sluit aan bij twee algemene financiële uitgangspunten die het Coalitie akkoord noemt:

1. geen lasten doorschuiven naar de toekomst.
2. niet meer geld uitgeven dan er binnenkomt.

Dit is consistent met het feit, dat de huidige begroting/generatie ook niet wordt belast voor de tot dusver gepleegde grote investeringen, c.q. gerealiseerde voorzieningen waar wij nu gebruik van maken.

De reserve sparen vooraf vervult samen met de algemene reserve de bufferfunctie voor onvoorziene calamiteiten en de minimale omvang voor beide reserves samen is bepaald op € 15 miljoen. Dit "bufferbedrag" wordt jaarlijks getoetst in de paragraaf weerstandsvermogen van de Programmabegroting en de Programmarekening. Dit kan leiden tot voorstellen om te besluiten tot het verhogen of verlagen van dit minimumbedrag en de gevolgen die dat heeft.

Het opdrogen van beide reserves kan ertoe leiden dat de huidige financieringssystematiek van "eerst sparen en dan investeren" losgelaten moet worden. Dit vergt echter een fundamentele discussie over de voor- en nadelen van beide systemen (zie o.a. kader "kapitaallasten" in het vorige hoofdstuk).

5. Risicomanagement

5.1 Risicomanagement: nut en noodzaak

De gemeente Amstelveen is er voor inwoners en bedrijven. Voor hen is de gemeente dagelijks bezig de door politiek gedefinieerde maatschappelijke doelen te realiseren. Gebeurtenissen kunnen er toe leiden dat die doelen niet worden behaald. Die gebeurtenissen –komend zowel van buiten als van binnen de organisatie– noemt men risico's. Risico's hebben dus altijd een relatie met de gemeentelijke doelstellingen.

Als we naar de samenleving kijken zien we daarin een grote dynamiek. Wet- en regelgeving is aan verandering onderhevig. Bijvoorbeeld als het gaat om de Omgevingswet, maar ook de komst van de rechtmatigheidsverantwoording die gaat gelden vanaf 2021 brengt een nieuwe verantwoordingswijze met zich mee. De digitale transformatie zit in een stroomversnelling. De Aalsmeerse bijdrage in gezamenlijke investeringen in de organisatie is nog onzeker. En Amstelveen groeit als stad, hetgeen ook leidt tot nieuwe vraagstukken.

Dergelijke ontwikkelingen, die uiteraard niet uitputtend zijn beschreven, brengen kansen met zich mee, maar ook risico's. Een ding is duidelijk, de voorspelbaarheid van de omgeving neemt af. Dit vraagt enerzijds om een grotere wendbaarheid en flexibiliteit, maar anderzijds ook om weerbaarheid en adequate bedrijfsvoering. Dat laatste kenmerkt zich door strakke procedures, adequate procesbeschrijvingen, duidelijke rol- en verantwoordelijkheidsverdeling binnen de organisatie en tijdige sturings- en verantwoordingsinformatie.

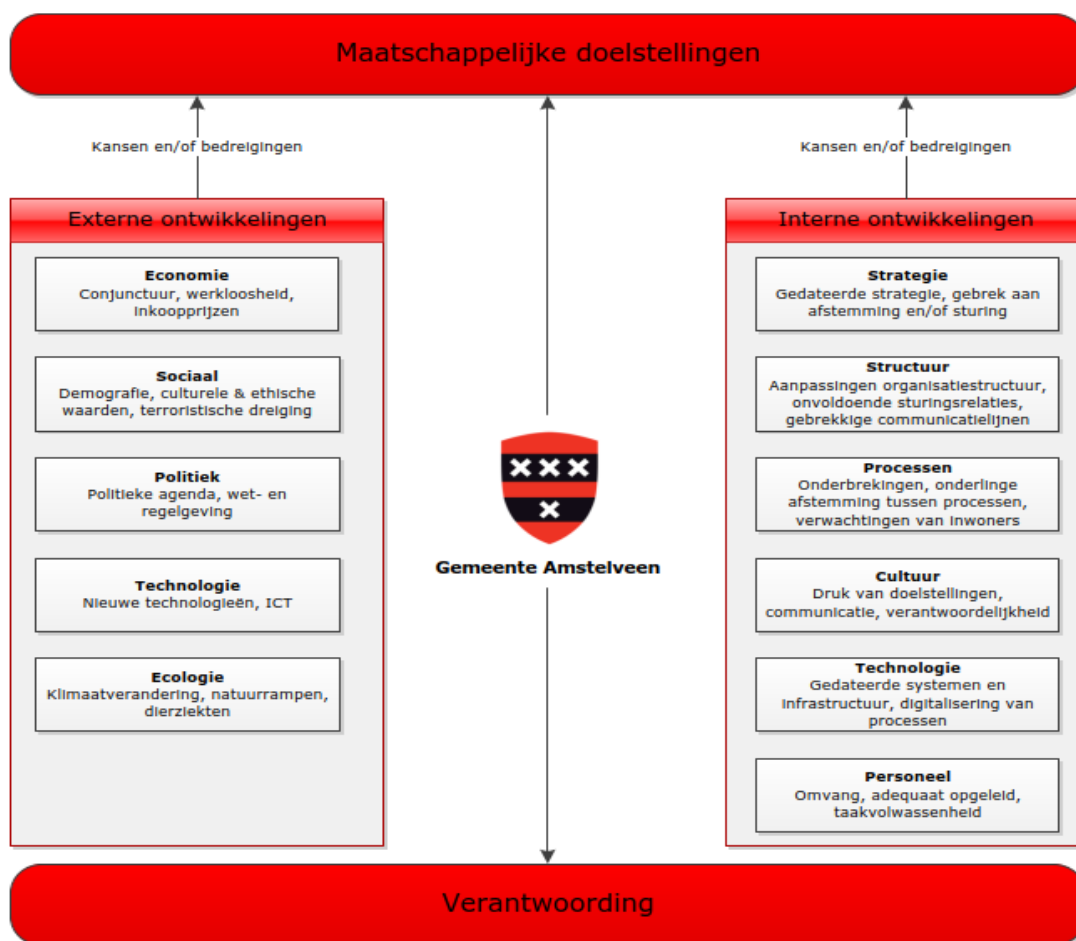

Ook het risicomanagement zal op deze ontwikkelingen moeten worden afgestemd om te zorgen dat de bijbehorende risico's te overzien zijn en daar op kan worden geacteerd. Met risicomanagement speelt gemeente Amstelveen in op de risico's die zich mogelijk kunnen voordoen uit dergelijke ontwikkelingen. Daarbij moet benadrukt worden dat risicomanagement geen garantie is voor het niet voordoen van negatieve gebeurtenissen, maar wel een instrument is om de kans op dergelijke negatieve gebeurtenissen te verkleinen. Goed risicomanagement biedt hiermee dan ook zeker geen garantie op het uitsluiten van risico's (bijvoorbeeld het huidige ICT-dossier of brandkranen), maar verkleint de kans op het zich voordoen van zulke omvangrijke problemen.

5.2 Huidige werkwijze en de ambitie

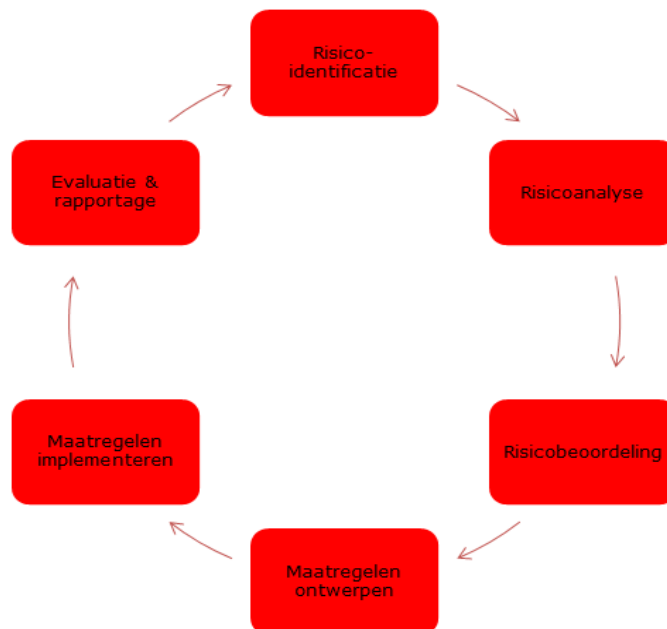
De huidige werkwijze rondom risicomanagement en weerstandsvermogen is gebaseerd op een meer kwalitatieve benadering. Die benadering bestaat op concernniveau uit een dialoog met vakafdelingen waarin risico's worden geïdentificeerd. De vakafdeling verwerkt de top vijf à tien in het afdelingsplan. Deze risico's krijgen vervolgens een plaats in de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en jaarrekening. Ook daarin worden de risico's op een kwalitatieve wijze gewogen.

Voor deze benadering is destijds bewust gekozen om met name vanuit een dialoog de risico's 'naar boven' te krijgen. Hoewel dit achterliggende idee nog steeds belangrijk is, heeft de praktijk laten zien dat dit onvoldoende werkt, zoals onder andere blijkt uit het recente ICT-dossier. Het proces is onvoldoende gestructureerd waardoor risicomanagement niet de aandacht krijgt die nodig is om tot een goede werking te komen. De ambitie is om het proces rondom risicomanagement meer te structureren en te formaliseren zodat dit een continu aandachtspunt wordt. Risicomanagement is hierbij zeker geen doel op zichzelf, maar een middel om de doelstellingen van de gemeente te bereiken, kansen te benutten en risico's te ondervangen en hierop tijdig in te spelen.

Het feit dat het soms gaat om niet voorzienbare gebeurtenissen wil niet zeggen dat we risico's over ons heen moeten laten komen. Van een professionele organisatie mag worden verlangd dat zij risico's herkent en passende maatregelen treft om deze te voorkomen dan wel de gevolgen te beperken. Dit zal op een gestructureerde wijze moeten worden uitgevoerd, namelijk via risicomanagement. Risicomanagement is een proces waarin een aantal stappen is te onderkennen

<i>Identificeren:</i>	welke interne en externe gebeurtenissen kunnen ons overkomen waardoor de doelstellingen mogelijk niet behaald kunnen worden.
<i>Analyseren:</i>	wat is de kans en het gevolg wanneer een gebeurtenis zich voordoet.
<i>Beoordeling:</i>	het rangschikken van de risico's op basis van de risicoanalyse (van zeer belangrijk naar minder belangrijk).
<i>Ontwerpen:</i>	op welke wijze verkleinen we de kans op het voordoen van de gebeurtenis, hoe sporen we gebeurtenissen op, kunnen we de gevolgen terugdraaien of overdragen.
<i>Implementeren:</i>	hoe passen we de maatregelen toe, wie doet wat wanneer.
<i>Evalueren en rapporteren:</i>	evalueren van de cyclus, rapporteren over de uitkomsten van de cyclus impact op doelstellingen en de omgeving.

Met een dergelijk gestructureerd proces worden risico's tijdig herkend en gewogen en maatregelen getroffen. Dit zorgt er voor dat (bestuurlijke) besluitvorming plaats kan vinden op basis van een onderbouwde risico-afweging. In de uitvoering zorgt risicomanagement voor een scherp inzicht op basis waarvan kan worden gestuurd, beheerst en gerapporteerd aan directie, college en de raad.

5.3 Uitgangspunten voor het risicomanagement en risicobewustzijn

Risicomanagement heeft alles in zich om technisch te benaderen. Voor een aantal medewerkers in de organisatie die verantwoordelijk zijn voor het risicomanagementproces is dat ook zeker mogelijk, maar belangrijker is om uit te gaan van een paar essentiële uitgangspunten die een ieder begrijpt en waar een ieder naar handelt. Medewerkers zijn zich dus bewust van die uitgangspunten en brengen die in het dagelijks werk tot uitvoer in zowel houding als in gedrag.

Die uitgangspunten zijn:

- Amstelveen is een gemeente die investeert in de toekomst en bestuur en medewerkers realiseren zich dat risico's een normaal onderdeel van de dagelijkse werkzaamheden zijn.
- Omgaan met onzekerheden betekent bewust risico's verminderen, accepteren of opzoeken, omdat doelstellingen anders niet haalbaar zijn.
- Wat aanvaardbaar is, is deels vastgelegd in interne en externe wetgeving, maar vraagt ook deels om beoordeling op medewerkersniveau.
- Een risico neemt een medewerker nooit alleen, hierover heeft diegene contact gehad met naaste medewerkers
- Risico's kunnen het best beheerst worden door die medewerkers die daar het meest invloed op kunnen uitoefenen.
- Transparante communicatie over risico's is belangrijk. Een voor een risico verantwoordelijk medewerker zorgt er voor dat een risico tijdig op het juiste ambtelijke en bestuurlijke niveau bekend is.
- Risicomanagement is geen doel op zich, maar zorgt er voor dat we op een verantwoorde en gestructureerde manier omgaan met onzekere gebeurtenissen met als doel het bereiken van de gewenste maatschappelijke effecten.

5.4 Rollen en verantwoordelijkheden

Van belang voor een goed werkend risicomanagement is een heldere vastlegging van rollen en verantwoordelijkheden die de diverse actoren daarin hebben. De gemeenteraad stelt, overeenkomstig de 'financiële verordening Amstelveen 2017' de kaders vast rondom reserve- en risicobeleid. Deze kaders liggen vast in deze notitie. Ook het college van B&W, de directie, de verschillende afdelingshoofden en betrokken medewerkers hebben een rol binnen het risicomanagementproces. Binnen de gekozen gestructureerde benadering is het zeker belangrijk dat deze rollen specifiekere worden vormgegeven. Dit zal nog worden uitgewerkt.

5.5 P&C-cyclus

De uitkomsten van het risicomanagement proces worden verwerkt in de bestaande P&C-cyclus, zodat de raad geïnformeerd blijft over de belangrijkste risico's en de mutaties hierin. Voor de Programmarekening wordt het gehele risicoproces zoals hierboven is geformuleerd doorlopen en wordt het resultaat zowel kwantitatief als kwalitatief in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de Programmarekening verwerkt. Ditzelfde geldt voor de Programmabegroting. Bij de Tijdvakrapportage worden de genoemde risico's geëvalueerd en bijgesteld indien nodig.

In een pilot wordt verkend of het werken met een applicatie voor risicomanagement, die ook een kwantitatieve analyse kan maken, een aanvulling kan zijn naast de gekozen kwalitatieve benadering. Een applicatie blijft uiteraard een hulpmiddel, waarbij de veronderstellingen onder kansen en risico's en de uitkomsten, kritisch worden beoordeeld. De dialoog blijft een belangrijke rol in het risicomanagementproces spelen.

5.6 Een gewijzigde manier van werken

Hetgeen hiervoor is beschreven, is een andere manier van omgaan met risico's. Meer gestructureerd, maar ook meer geïntensiveerd. De verdere aanpak en diepgang daarvan, zal verder worden uitgewerkt, inclusief het middelenbeslag dat daarmee samenhangt. Deze uitwerking zal uiterlijk bij de Programmabegroting 2020 aan de gemeenteraad worden aangeboden.